

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Diplomová práce

Rozvoj obce Moravské Budějovice a její perspektivy

Jaroslava Ondráková

© 2019 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jaroslava Ondráková, BA (Hons)

Podnikání a administrativa

Název práce

Rozvoj obce Moravské Budějovice a její perspektivy

Název anglicky

Development of the Moravské Budějovice town and its prospects

---

Cíle práce

Cílem práce je analýza vývoje demografických a finančních ukazatelů rozvoje obce a zjištění nejvýznamnějších pozitiv a negativ týkajících se života obyvatel v základních kategoriích občanské vybavenosti. Součástí řešení bude analýza investic a jejich zdrojů. Na podkladě provedených analýz budou formulovány návrhy a doporučení pro další rozvoj obce. Podkladové údaje budou zjišťovány z ČSÚ, na městském úřadě Moravské Budějovice a databáze může být také částečně vytvořena prostřednictvím dotazníkového šetření.

Metodika

Vytvořená databáze bude statisticky vyhodnocena pomocí metod z oblasti časových řad, indexní analýzy, případně z oblasti analýzy závislosti kvalitativních znaků.

Harmonogram:

Studium dostupné literatury a odborných textů: 03/2018-09/2018

Předložení literární rešerše: 10/2018

Sběr dat a jejich analýza: 08/2018-01/2019

Předložení konečné podoby textu diplomové práce: 02/2019

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

státní správa, veřejná správa, obec, veřejné prostředky, rozvojové programy, dotace, demografický vývoj, rozpočet obce, investice, zdravotnictví, školství, doprava, bytová výstavba, sociální služby, bezpečnost, kultura, sport

---

Doporučené zdroje informací

HENDL, J. *Přehled statistických metod zpracování dat : analýza a metaanalýza dat*. Praha: Portál, 2006.

ISBN 80-7367-123-9.

HINDLS, R. – HRONOVÁ, S. – SEGER, J. *Statistika pro ekonomy*. Praha: Professional Publishing, 2004. ISBN 80-86419-59-2.

KOUDELKA, Z. *Obce a kraje: podle reformy veřejné správy v roce 2000*. Praha: Linde, 2000. ISBN 80-7201-250-9

KOUDELKA, Z. *Obecní samospráva: zákon o obcích v komentovaném znění*. Brno: Ve spolupráci s nakl.

Doplněk vydalo Občanské sdružení pro region, 2006. ISBN 80-7239-193-3.

KRÁLOVÁ, M. – BUDÍKOVÁ, M. – MAROŠ, B. *Průvodce základními statistickými metodami*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3243-5.

LAJTKEPOVÁ, E. *Veřejné finance*. Vyd. 2., aktualiz. a rozš. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2009.

ISBN 978-80-7204-618-8

NOVÁK, I. – HINDLS, R. – KAŇOKOVÁ, J. *Metody statistické analýzy pro ekonomy*. Praha: Management

Press, 1997. ISBN 80-85943-44-1.

PROVAZŇÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2007. ISBN

978-80-247-2097-5.

UHLÍŘ, D. – BLAŽEK, J. *Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN

978-80-246-1974-3

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Marie Prášilová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 5. 12. 2018

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 2. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 19. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci " Rozvoj obce Moravské Budějovice a její perspektivy" jsem vypracoval(a) samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor(ka) uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2019

Poděkování

Rád(a) bych touto cestou poděkoval(a) doc. Ing. Marii Prášilové, CSc., za vedení a odbornou pomoc při tvorbě této diplomové práce.

Rozvoj obce Moravské Budějovice a její perspektivy

Abstrakt

Diplomová práce analyzuje vybrané ukazatele rozvoje obce Moravské Budějovice, ležící v Kraji Vysočina, mezi okresními městy Třebíč a Znojmo. Na základě údajů Českého statistického úřadu za období let 2006 – 2017 sledován demografický vývoj, zejména rozdělení obyvatel dle věku, pohlaví, přirozené a mechanické měny včetně prognózy některých z nich. V práci je analyzováno hospodaření obce, zejména vývoj a struktura příjmů, výdajů, celkové hospodaření a realizované a plánované investiční akce za období 2012 – 2017. V rámci řešení dotazníkové šetření, kterým byla zjišťována úroveň spokojenosti s vybranými oblastmi občanské vybavenosti. Na základě výsledků šetření je provedeno vyhodnocení silných a slabých stránek základní občanské vybavenosti obce Moravské Budějovice. Na základě těchto analýz jsou formulovány návrhy a doporučení pro další rozvoj obce.

Klíčová slova: veřejná správa, obec, demografický vývoj, rozpočet obce, investice, dotace, statistická analýza, dotazníkové šetření.

Development of the Moravské Budějovice town and its prospects

Abstract

The diploma thesis analyzes selected development indicators of Moravské Budějovice, situated in the Vysočina Region, between the district towns of Třebíč and Znojmo. Based on the data of the Czech Statistical Office for the period 2006 - 2017, demographic trends were monitored, in particular the distribution of population by age, sex, natural and mechanical currencies, including the forecasts of some of them. The thesis analyzes the management of the municipality, especially the development and structure of incomes, expenditures, overall management and realized and planned investment projects for the period 2012 - 2017. Within the solution, a questionnaire survey was conducted to determine the level of satisfaction with selected areas of amenities. Based on the results of the survey, the evaluation of the strengths and weaknesses of basic civic amenities in the municipality of Moravské Budějovice is carried out. Based on these analyzes, proposals and recommendations for further development of the municipality are formulated.

Keywords: public administration, municipality, demographic development, municipal budget, investment, subsidies, statistical analysis, questionnaire survey.

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
2.2.1 Časové řady.....	13
2.2.2 Demografické ukazatele	15
2.2.3 Závislost kvalitativních znaků	16
3 Teoretická východiska	17
3.1 Veřejná správa.....	17
3.2 Obec	19
3.2.1 Působnost obce	20
3.2.2 Orgány obce.....	21
3.3 Rozpočet a jeho struktura.....	22
3.3.1 Rozpočtová soustava.....	23
3.3.2 Územní rozpočet	24
3.3.3 Rozpočtový proces.....	25
3.3.4 Rozpočtový výhled	25
3.3.5 Rozpočtové příjmy.....	26
3.3.6 Rozpočtové výdaje.....	27
3.4 Spolupráce obcí.....	28
3.5 Partnerství (MAS)	29
4 Charakteristika obce Moravské Budějovice.....	31
4.1.1 Organizační struktura obce	31
4.1.2 Podnikatelské subjekty	33
4.1.3 Významné památky	33
4.1.4 Místní spolky a organizace	35
4.1.5 Občanská vybavenost a služby	35
4.1.6 Kultura, sport a partnerské spolupráce	36
4.1.7 Životní prostředí a průmysl.....	37
5 Vlastní práce	38
5.1 Vývoj demografických ukazatelů obce.....	38
5.1.1 Vývoj počtu obyvatel.....	38
5.1.2 Věková struktura obyvatel.....	39
5.1.3 Struktura obyvatel podle pohlaví.....	45
5.1.4 Přirozená měna obyvatel.....	46

5.1.5	Mechanická měna obyvatel.....	49
5.1.6	Vývoj celkového přírůstku obyvatel.....	53
5.1.7	Vývojové tendence počtu a stáří obyvatelstva.....	54
5.2	Hospodaření obce Moravské Budějovice.....	56
5.2.1	Stav na bankovních účtech.....	56
5.2.2	Příjmy obce.....	58
5.2.3	Výdaje obce.....	60
5.2.4	Saldo příjmů a výdajů.....	62
5.2.5	Ukazatel dluhové služby.....	62
5.2.6	Realizované investiční akce.....	63
5.2.7	Investiční akce plánované.....	67
5.3	Dotazníkové šetření.....	69
5.4	Návrhy a doporučení.....	83
6	Závěr.....	85
7	Seznam použitých zdrojů.....	89
8	Příloha 1 Kůrovec.....	92

Seznam obrázků

Odkazovaný seznam obrázků

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1	Přehled nejvýznamnějších zaměstnavatelů v obci Moravské Budějovice.....	33
Tabulka 2	Základní data pro demografickou analýzu.....	38
Tabulka 3	Vývoj celkového počtu obyvatel.....	39
Tabulka 4	Věková struktura obyvatel.....	39
Tabulka 5	Vývoj věkové struktury obyvatel.....	41
Tabulka 6	Index stáří a index hospodářského zatížení.....	43
Tabulka 7	Struktura obyvatel dle pohlaví.....	45
Tabulka 8	Vývoj přirozené měny obyvatelstva.....	47
Tabulka 9	Vývoj mechanické změny obyvatel.....	49
Tabulka 10	Míra intenzity imigrace a emigrace.....	50
Tabulka 11	Index atraktivity.....	52
Tabulka 12	Vývoj celkového přírůstku obyvatel.....	53
Tabulka 13	Indexy determinace a trendové funkce.....	54
Tabulka 14	Bodová předpověď počtu obyvatel a indexu stáří na období 2018 - 2020.....	56
Tabulka 15	Stav na bankovních účtech za období 2012 – 2017 v tis. Kč.....	57
Tabulka 16	Vývoj příjmů za období 2012 – 2017 v tis. Kč.....	59
Tabulka 17	Struktura příjmů za období 2012 – 2017 v tis. Kč.....	59
Tabulka 18	Struktura příjmů za období 2012 – 2017 v procentech.....	59
Tabulka 19	Vývoj výdajů za období 2012 – 2017 v tis. Kč.....	61
Tabulka 20	Struktura výdajů za období 2012 – 2017 v tis. Kč.....	61
Tabulka 21	Saldo příjmů a výdajů v tis. Kč.....	62

Tabulka 22 Podíl kapitálových výdajů na běžných výdajích v letech 2012 - 2017.....	63
Tabulka 23 Spokojenost s prací zastupitelstva a obecního úřadu dle věku (po sloučení sloupců).....	81
Tabulka 24 Spokojenost s prací zastupitelstva a obecního úřadu dle pohlaví (po sloučení sloupců).....	82
Tabulka 25 Spokojenost s četností spojů veřejné hromadné dopravy do okolních obcí dle věku (po sloučení sloupců)	83
Graf 1 Počet osob ve věku 0 – 14 let a osob ve věku 65 let a více.....	42
Graf 2 Index stáří	44
Graf 3 Index hospodářského zatížení.....	45
Graf 4 Vývoj přirozené měny	48
Graf 5 Vývoj mechanické měny	49
Graf 6 Míra intenzity imigrace a emigrace v %	51
Graf 7 Index efektivity.....	52
Graf 8 Vývoj přirozeného, migračního a celkového přírůstku obyvatel	54
Graf 9 Vývoj trendu v letech 2018 - 2020 (index stáří).....	55
Graf 10 Vývoj trendu v letech 2018 - 2020 (počet obyvatel).....	55
Graf 11 Stav na bankovních účtech v letech 2012- 2017 (v tis. Kč)	57
Graf 12 Struktura příjmů (v tis. Kč)	60
Graf 13 Struktura výdajů za období 2012 – 2017 (v tis. Kč).....	62
Graf 14 Ukazatel dluhové služby v %	63
Graf 15 Struktura respondentů dle pohlaví a věku	70
Graf 16 Struktura respondentů dle místa narození	70
Graf 17 Struktura respondentů dle vzdělání	71
Graf 18 Struktura respondentů dle ekonomické aktivity	72
Graf 19 Míra spokojenosti s veřejnou hromadnou dopravou	73
Graf 20 Spokojenost respondentů s množstvím pracovních příležitostí.....	74
Graf 21 Spokojenost s kulturním vyžitím.....	75
Graf 22 Spokojenost se sportovním vyžitím.....	76
Graf 23 Preference respondentů na rozšíření volnočasových aktivit	77
Graf 24 Hodnocení spokojenosti s množstvím mateřských a základních škol.....	77
Graf 25 Hodnocení spokojenosti s činností zastupitelstva a obecního úřadu.....	78
Graf 26 Struktura respondentů dle zájmu o hospodaření obce.....	79
Graf 27 Struktura respondentů dle toho, zda sledují zasedání zastupitelstva.....	80

1 Úvod

Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, je v České republice nejmenší územně samosprávnou jednotkou obec. Obec je definována jako společenství občanů, žijící na vymezeném území a mající vlastní samosprávu. Působnost obce vymezuje zákon, je nezávislá na státu v rámci samostatné nebo přenesené působnosti.

Hlavním úkolem obce je její rozvoj a péče o své obyvatele. Je důležité, aby rozvoj obce nebyl jen záležitostí samosprávy, ale aby se na něm podíleli i samotní občané, jen tak je možné, aby se obec rozvíjela a prosperovala. Rozvojem obce není jen růst populace nebo zvyšování finančních prostředků. Rozvojem je myšlena také zlepšování kvality života, v různých oblastech jako například vzdělání, bezpečnost nebo využití volného času.

V současné době lze sledovat dva trendy. Prvním je stěhování se do vesnic poblíž velkých měst kvůli snadnější dostupnosti zaměstnání, škol a celkové občanské vybavenosti, která je ve větších městech obecně lepší. V těchto vesnicích jsou levnější náklady na život, čistější ovzduší a obyvatelé se tu cítí více v bezpečí. Druhým trendem je stěhování se obyvatel z chudého venkova do větších měst. Tento trend má negativní dopad, neboť dochází k vymírání venkova, ekonomicky aktivní část populace se stěhuje pryč, což způsobuje stárnutí obyvatel v daných obcích.

Je tedy nezbytné, aby obce přistupovali ke svému rozvoji odpovědně a snažili se z nich udělat místo vhodné pro všechny věkové kategorie.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je analýza a zhodnocení rozvoje obce Moravské Budějovice. Bude provedena analýza demografického vývoje, která bude zaměřena na vývoj struktury obyvatel podle věku a pohlaví a na vývoj mechanické a přirozené změny obyvatelstva v letech 2006 – 2017, a analýza výsledků hospodaření, která bude zaměřena na porovnání příjmů a výdajů a na minulé i plánované investiční akce obce v období 2012 – 2017. Následně bude proveden rozbor dotazníkového šetření. Na základě provedených analýz budou formulovány návrhy a doporučení pro další rozvoj obce.

2.2 Metodika

Analýza demografického vývoje byla zpracována na základě podkladových dat, která byla zjišťována z databáze Českého statistického úřadu. Analýza výsledků hospodaření byla zaměřena na porovnání příjmů a výdajů obce v období 2012 – 2017, podkladové údaje byly získávány z dokumentů zveřejněných obcí Moravské Budějovice a ze závěrečných účtů obce. Pro popis těchto analýz bude využita analýza časových řad, ukazatelů demografické struktury a analýza závislosti kvalitativních znaků. Následně bude provedeno dotazníkové šetření, které zhodnotí spokojenost obyvatel s kvalitou života v obci.

2.2.1 Časové řady

Časovou řadou se rozumí posloupnost věcně a prostorově srovnatelných pozorování, která jsou jednoznačně uspořádána z hlediska času ve směru minulost-přítomnost. Analýzou časových řad se pak rozumí soubor metod, které slouží k popisu těchto řad a případně k předvídání jejich budoucího chování.¹

Elementární charakteristika časových řad

Absolutní diference: přírůstek nebo úbytek zkoumaného ukazatele v určitém časovém období (t) oproti předcházejícímu časovému období ($t-1$). Nejčastěji se používá první diference.

---

¹ HINDLS, Richard. *Statistika pro ekonomy*. s. 246

První diference udává absolutní přírůstek nebo úbytek zkoumaného ukazatele v určitém období oproti bezprostředně předcházejícímu období.²

$$dy_t = y_t - y_{t-1}, \quad t = 2, 3, \dots, n$$

Koeficient růstu udává, kolikrát se zvýšila nebo snížila hodnota časové řady v určitém období oproti předcházejícímu období. Když je koeficient růstu vyjádřen v procentech, jedná se o **tempo růstu**.³

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}, \quad t = 2, 3, \dots, n$$

Tempo růstu porovnává první diferenci a udává, o kolik procent se změnila hodnota v následném roce t oproti hodnotě v roce předcházejícím t-1. Pokud není hodnota v procentech, jedná se **koeficient přírůstku**.⁴

$$t_p = \frac{dy_t}{y_{t-1}} \times 100$$

Bazický index porovnává hodnoty v časové řadě oproti okamžiku v základním bazovém období.⁵

$$b_t = \frac{y_t}{y_0}, \quad \text{kde } y_0 \text{ je základní období}$$

Volba trendové funkce

Úkolem analýzy časové řady je popis tendencí vývoje jejího vývoje. Byly použity následující trendové funkce, které nejlépe vystihují vývoj vybraných ukazatelů:

Lineární funkce $T_t = a + b \times t$,

Exponenciální funkce $T_t = a \times b^t$,

Logaritmická funkce $T_t = a + b \times \log_{10}(t)$,

Polynomiální (kvadratická) funkce $T_t = a + b \times t + c \times t^2$,

Polynomiální (kubická) funkce $T_t = a + b \times t + c \times t^2 + d \times t^3$

Na základě vypočtených hodnot indexu determinace je zvolena nejvhodnější trendová funkce.

$$I^2 = 1 - \frac{\sum(y_t - T_t)^2}{\sum(y_t - \bar{y})^2}$$

Index determinace

² SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. *Statistické metody II.* s. 38

³ SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. *Statistické metody II.* s. 39

⁴ SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. *Statistické metody II.* s. 39

⁵ SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. *Statistické metody II.* s. 63

Index determinace musí splňovat podmínku $0 \leq I^2 \leq 1$. Za nejvhodnější funkci je považována ta, jejíž index determinace má nejvyšší hodnotu.

Bodový odhad:

Na základě zjištěných hodnot výběrového souboru je vypočítán odhad parametru základního souboru. Do trendové funkce je dosazen časový údaj, pro nějž má být prognóza provedena.

2.2.2 Demografické ukazatele

Ukazatel stavu obyvatelstva

Index stáří

Udává, kolik obyvatel nad 65 let věku, připadá na 100 obyvatel ve věku 0 – 14 let

$$I_s = \frac{P_{65+}}{P_{0-14}} \times 100$$

Index hospodářského zatížení

Kolik obyvatel připadá na 100 osob ve věku 15 – 64 let

$$I_{hz} = \frac{P_{0-14} + P_{15-64} + P_{65+}}{P_{15-64}}$$

Intenzita imigrace, která porovnává poměr přistěhovalých vůči střednímu stavu obyvatelstva

$$I_i = \frac{I}{S} \times c$$

Intenzita emigrace, která porovnává poměr vystěhovalých vůči střednímu stavu obyvatelstva

$$I_e = \frac{E}{S} \times c$$

Index atraktivita migrace významný ukazatel definovaný jako poměr migračního salda a objemu migrace.

$$E_m = \frac{I - E}{I + E}$$

2.2.3 Závislost kvalitativních znaků

χ^2 test nezávislosti

Statistická analýza prováděná v části dotazníkového šetření pracuje s kvalitativními znaky množnými, které dosahují dvou obměn, a statistickými znaky alternativními, které dosahují více obměn. Závislost mezi alternativními znaky je zjišťována pomocí kontingence. Znaky jsou zapsány do kontingenční tabulky. Nezávislost znaků v kontingenční tabulce je testována pomocí χ^2 testu nezávislosti, který vychází z rozdílů empirických četností n_{ij} a teoretických četností n_{oj} .

$$\text{Teoretické četnosti: } n_{oj} = \frac{n_{i0} \times n_{0j}}{n}$$

$$\text{testové kritérium: } \chi^2 = \sum \frac{(n_{ij} - n_{oj})^2}{n_{oj}}$$

$$\chi^2 = \sum \frac{(n_{ij} - n_{oj})^2}{n_{oj}}$$

Slouží pro určení závislosti mezi statistickými znaky. Pro výpočet χ^2 testu nezávislosti musí být sestavena kontingenční tabulka. Pro ověření nulové hypotézy o nezávislosti se porovná vypočtené testové kritérium

s kritickou hodnotou

$$\chi^2 = [\alpha(k-1)(m-1)], \text{ kde}$$

k ... počet obměn prvního znaku, m ... počet obměn druhého znaku

Podíl teoretických četností menší než 5 nesmí přesáhnout 20% a žádná z teoretických četností nesmí být menší než 1. Jestliže není tato podmínka splněna, není možno test použít přímo, ale je nutné spojení slabých skupin. Jde sloučit řádky nebo sloupce. Dále se znovu vyjádří teoretické četnosti sloučených řádků nebo sloupců a ověřuje se, zda podíl teoretických četností nepřekročil povolených 20%⁶ Pokud je testové kritérium větší, než kritická hodnota hypotéza o nezávislosti je zamítnuta.

---

⁶ SVATOŠOVÁ, L., KÁBA, B., *Statistické metody II.*, s. 81-92

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa

Veřejný sektor je obvykle definován jako součást národního hospodářství, je financován finančními prostředky z veřejných rozpočtů, jejichž zdrojem jsou přerozdělovací procesy. Veřejný sektor je řízen a spravován veřejnou správou, rozhodování probíhá veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole.⁷

Veřejná moc je definována jako schopnost autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech subjektů. Prvotním nositelem veřejné moci je stát, ten vykonává svoji moc prostřednictvím orgánů moc výkonné, zákonodárné a soudní, ale také skrze jiné subjekty nestátního charakteru. Veřejná moc, která je vykonávána mimo moc zákonodárnou a soudní, je nazývána veřejnou správou. Veřejná správa je realizována ve třech podobách: státní moc, samospráva a veřejnoprávní korporace.⁸

Nositelem veřejné moci je tedy stát, který může část své moci přenechat jiným subjektům nestátního charakteru. Územní samospráva se tedy podílí na výkonu tzv. „zbývající veřejné moci“, tj. té části, která zbývá mimo moc státní. Tato moc je svěřena subjektům nestátního charakteru k obhospodařování veřejných záležitostí.⁹

Veřejná správa, jež je svěřena státním orgánům a orgánům územně samosprávných celků, spadá pod nestátní moc. Veřejnou správou je myšlena správa záležitostí státu, veřejných závazků a jiných subjektů, která je prováděna příslušnými orgány.¹⁰ Subjektem veřejné správy je tedy stát, jenž je zastupovaný státními orgány a státními institucemi. Státní instituce vykonávají veřejnou správu přímo, ostatní odvozeně. Dále je subjektem veřejné správy územní samospráva a jiné subjekty např. profesní komory, veřejnosprávní vysoké školy nebo veřejné fondy.¹¹ Veřejná správa označuje správní činnosti a úřady, které uskutečňují veřejnou politiku ve veřejném zájmu.¹² Je to institut, jež slouží občanům k realizaci jejich práva na správu věcí veřejných.

---

⁷ BERVIDOVÁ, L., VANČURA, P., *Ekonomika veřejného sektoru*, s. 2

⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. s. 15

⁹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. s. 11

¹⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. s. 15

¹¹ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. s. 94-95

¹² ČMEJREK, J., KOPŘIVA, R., *Základy veřejné správy*, s. 6

Na veřejnou správu a její strukturu lze pohlížet ze dvou hledisek:

1) z hlediska toho, zda veřejnou správu vykonává stát svými orgány jakožto státní správu, či stát přenechává určitý okruh záležitostí na nestátní veřejnoprávní korporace, aby je spravovaly na samosprávném principu,

2) z hlediska geografického, tzn., zda se jedná o ústřední, územní, případně místní samosprávu.

Samospráva má oprávnění vykonávat svoje záležitosti samostatně, vlastním jménem a prostředky, v rámci zákonem stanovených předpisů¹³. Územní samospráva je tedy formou veřejného vládnutí a veřejné správy, která slouží k samostatnému spravování věcí veřejných na menším území než je celý stát. Každý stupeň územního samosprávného celku je tedy vymezen geograficky, žije v něm společenství občanů a realizuje samosprávu veřejných záležitostí, které se týkají daného společenství občanů. Územní samospráva tedy reprezentuje společenství občanů, jejich zájmy a preference, je reprezentantem pluralitního demokratického systému v dané obci nebo regionu. Tyto záležitosti jsou spravovány nestátním subjektem. Rozhodování je založeno na veřejné volbě a je realizováno přímou volbou (např. referendem), kdy občané rozhodují o zásadních otázkách v dané obci, či regionu, nebo nepřímou (zastupitelskou demokracií) jako rozhodující forma. Zpravidla se využívá nepřímá volba prostřednictvím volených zástupců (zastupitelů).¹⁴

Základním prvkem samosprávy je:

- území nebo činnost, vůči které působí;
- osoby podřazené samosprávě;
- existence samosprávy jako právnické osoby veřejného práva se soustavou samosprávných orgánů;
- vlastní hospodaření a rozpočet.¹⁵

Samospráva je druhou nejdůležitější složkou státní správy. Zabraňuje soustředění státní moci a jejímu zneužití, dělí se na územní, profesní a zájmovou. Veřejná správa je vykonávána centralizovaně a decentralizovaně. Centralizovaná státní správa je prováděna ústředními orgány, jež vykonávají veškerou působnost v daném odvětví pro celé území.

¹³ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe.*, s. 11.

¹⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe.*, s. 15.

¹⁵ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky.* s.12

Decentralizovanou státní správou je myšleno přenechání určité části státní správy pod státním dohledem veřejnoprávním korporacím. Tento způsob je ekonomicky méně náročný, bylo by náročné vybudovat síť státních orgánů v místech, kde již existují orgány samosprávy.

3.2 Obec

Ústavě České republiky a v §1 zákona 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) definuje obec jako základní územní samosprávné společenství občanů, které tvoří územní celek, ten je vymezen hranicemi obce. Právo na obecní samosprávu je zakotveno i v Evropské chartě místní samosprávy. Obec jako základní územně samosprávný celek je veřejnoprávní územní korporace, může tedy vlastnit majetek, vlastnictví je však nedělitelné mezi občany. Formálně podle zákona o dani z příjmů je obec považována za neziskovou právnickou osobu. Má tedy právní subjektivitu a ve smluvních vztazích vystupuje vlastním jménem a nese případné důsledky svého jednání. V mezích zákona je nezávislá na státu. Obec je povinna dle § 2 zákona o obcích pečovat o všestranný sociálně-ekonomický rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, jež jsou v souladu s veřejným zájmem. Obec je reprezentantem veřejných zájmů a zájmů občanů, jakož i jiných subjektů územního společenství. Zabezpečuje veřejné statky pro občany. K tomu je oprávněna zřizovat organizační složky, příspěvkové organizace a obecně prospěšné společnosti. Veřejné statky mohou obce zabezpečovat také prostřednictvím soukromých podniků a soukromoprávních neziskových organizací, které byly založeny jiným subjektem, prostřednictvím veřejných zakázek v soukromém sektoru nebo pomocí podniků, jejichž je spoluzakladatelem, tedy na základě partnerství se soukromým sektorem nebo jinými obcemi.¹⁶

Městem jsou obce, které mají minimálně 3.000 obyvatel a tento status jim udělil předseda Poslanecké sněmovny na základě návrhu obce, nebo ty obce, které měly status města ke dni 12. 11. 2000, kdy nabyl účinnosti zákon č. 128/2000 Sb. zákon o obcích (obecní zřízení). Obec může mít vlastní vlajku, prapor, znak, pečeť, a razítko, jejich přidělení schvaluje předseda poslanecké sněmovny.¹⁷

---

¹⁶ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. s. 122-124

¹⁷ ŽEHROVÁ, Jana a Daniela PFEIFEROVÁ. *Finance municipalit*. s.12-13

3.2.1 Působnost obce

Působnost se obvykle definuje jako určitý okruh pravomocí daného subjektu. Obec je tedy oprávněna upravovat společenské vztahy na svém území, v určitém čase a vůči určitému okruhu osob.

Věcná působnost

Věcná působnost je okruh společenských vztahů v rámci veřejné správy, které jsou v rámci činnosti příslušného subjektu spravovány a upravovány příslušným subjektem veřejné činnosti. Samospráva obcí je realizována prostřednictvím věcné působnosti.

Samostatná působnost

Samostatná působnost je zakotvena v právu na samosprávu, jedná se tedy o právo obce spravovat své záležitosti samostatně v mezích zákona.

Obec není povinna se při výkonu samostatné působnosti řídit interními akty státu ani kraje, ty mají pouze doporučující charakter, obec je povinná se v rámci samostatné působnosti řídit pouze zákonem. Při vydávání obecně závazných vyhlášek v rámci samostatné působnosti je obec povinna se řídit pouze Ústavou a zákonnými předpisy, není povinna se při vydávání obecně závazných vyhlášek řídit podzákonnými předpisy.¹⁸

Do samostatné působnosti spadají zejména tyto činnosti:

- Hospodaření obce;
- Program rozvoje územního obvodu obce;
- Územní plán obce a regulační plán a vyhlášení jejich závazné části obecně závázanou vyhláškou;
- Rozpočet a závěrečný účet;
- Trvalé a dočasné peněžní fondy;
- Právnícké osoby a organizační složky obce, účast obce v právníckých osobách;
- Vydávání obecně závazných vyhlášek;
- Místní referendum;

---

¹⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje: podle reformy veřejné správy v roce 2000*. s. 59-60

- Návrh změn katastrálního území uvnitř obce, změny hranic obce, slučování obcí;
- Ustanovování starosty, místostarosty, rady, výborů a zastupitelstva;
- Zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol a zabezpečení požární ochrany v obci;
- Ochrana před alkoholismem a jinými toxikomaniemi;
- Místní poplatky;
- Ochrana veřejného zdraví ve věcech dezinfekce, deratizace, ochrana nočního klidu;
- Zajištění obce na mimořádné události;
- Zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečení úkolů požární ochrany v obci.¹⁹

V rámci přenesené působnosti je obec oprávněna vydávat obecně závazné vyhlášky v pro zabezpečení místní záležitostí veřejného pořádku, pro pořádání průběhu a ukončení veřejnosti dostupných sportovních a kulturních akcí, včetně tanečních zábav a diskoték, k zajištění udržování čistoty v ulicích a veřejných prostranstvích obce jakož i v jiných případech, stanoví-li to zákon.

Přenesená působnost

Přenesená působnost je formou přenesené státní správy na obec. Je vykonávána orgány obce, které jsou podřízeny a kontrolovány státní správou, případně krajskými úřady. Obyvatelé obce mají právo na fungující veřejnou správu, výkon přenesené působnosti je tedy právem i povinností obce. V rámci přenesené působnosti vydává obec nařízení.²⁰

3.2.2 Orgány obce

Zastupitelstvo

Obec je samostatně spravovaná zastupitelstvem, které je jejím nejvyšším orgánem. Nejvyšším orgánem obce je zastupitelstvo. Zastupitelstvo obce v rámci samostatné

¹⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje: podle reformy veřejné správy v roce 2000*. s. 61-63

²⁰ ŽEHROVÁ, Jana a Daniela PFEIFEROVÁ. *Finance municipalit*. s.19-20

působnosti vydává obecně závazné vyhlášky. Působnost zastupitelstva je vykonávána na zasedáních, která jsou veřejná. Zasedání musí být uskutečněno nejméně jedenkrát za tři měsíce, maximální počet zasedání není v zákoně stanoven, zastupitelstvo se schází podle potřeby. Zastupitelstvo není oprávněno rozhodovat v přenesené působnosti, pokud zákon nestanoví jinak.

Rada obce

Rada obce je výkonný orgán v oblasti samostatné působnosti. Vydává nařízení obce. Je odpovědná zastupitelstvu. Je to kolegiální orgán, který je tvořen starostou, místostarostou starosty a členy rady obce, kteří se nazývají radní.

Starosta

Starosta zastupuje obec navenek, je volen z členů zastupitelstva zastupitelstvem, je v čele obecního úřadu, který plní úkoly v oblasti samostatné i přenesené působnosti obce, a je volen ze členů zastupitelstva. Svolává a řídí zasedání zastupitelstva a rady obce. Starosta rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce, které mu byly svěřeny radou obce, a plní i jiné úkoly, které mu jsou svěřeny zákonem

Orgány zastupitelstva obce a rady obce

Zastupitelstvo obce je oprávněno zřizovat výbory, které jsou iniciativními a kontrolními orgány. Obvykle je zřizován kontrolní a finanční výbor.

Kontrolní výbor kontroluje, zda jsou dodržována usnesení zastupitelstva obce a rady obce. Dále je oprávněn kontrolovat, zda ostatní výbory a obecní úřad dodržují právní předpisy.

Finanční výbor je oprávněn kontrolovat, jak obec hospodaří se svým majetkem a finančními prostředky. Dále plní úkoly, jimiž ho pověřilo zastupitelstvo obce.

3.3 Rozpočet a jeho struktura

Rozpočet je důležitým nástrojem státu i územní samosprávy. Rozpočtová soustava je soustava veřejných rozpočtů, kde má dominantní postavení státní rozpočet. Kromě rozpočtu je možné zřídit i mimorozpočtové fondy, které jsou účelové.

3.3.1 Rozpočtová soustava

Veřejný rozpočet je všeobecné označení pro rozpočet na jakékoli vládní úrovni. Jedná se tedy o soustavu rozpočtů. V obecné rovině se sestavují následující rozpočty:

- státní rozpočet,
- rozpočty regionů,
- rozpočty obcí a měst,
- další veřejné rozpočty.

Na veřejný rozpočet lze nahlížet z několika hledisek. Každý veřejný rozpočet je zároveň peněžní fond, bilance, finanční plán a nástroj řízení a veřejné politiky.

Veřejné rozpočty jsou sestavovány na jedno rozpočtové období. Rozpočtové období je shodné pro celou rozpočtovou soustavu. V České republice se mimo rozpočtu sestavují také střednědobé a dlouhodobé prognózy. Veřejné rozpočty jsou decentralizované peněžní fondy a fungují na principu nenávratnosti, neekvivalentnosti a nedobrovolnosti.²¹

Současná podoba veřejných financí pochází z roku 2000, v tomto roce byl změněn způsob určování obecních příjmů, nově bylo zavedeno určování podstatné části příjmů dle počtu obyvatel. Příjmy rozpočtu obce se dělí do čtyř skupin: daňové, nedaňové, kapitálové a dotace.²²

Tvorba územního rozpočtu je plánovaná předem, bilancuje příjmy s výdaji, potřebnými k zajišťování regionálního veřejného sektoru, včetně přenesené působnosti, v daném rozpočtovém období.

Funkce veřejného rozpočtu jsou:

- alokační (tato funkce byla poměrně významně decentralizována na rozpočty územní samosprávy;
- redistribuční (tato funkce je stále doménou státního rozpočtu);
- stabilizační (rovněž především na úrovni státního rozpočtu).²³

Rozpočtovou soustavou se rozumí:

---

²¹ LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. s 16

²² BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. s. 33

²³ LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. s.51

- soustava peněžních fondů,
- soustava rozpočtových vztahů uvnitř rozpočtové soustavy;
- soustava orgánů a institucí.²⁴

Druhy rozpočtů mohou být:

- vyrovnaný: příjmy se rovnají výdajům,
- přebytkový: příjmy jsou větší než výdaje,
- schodkový (deficitní): příjmy jsou menší než výdaje.²⁵

3.3.2 Územní rozpočet

Za územní rozpočet jsou považovány ty rozpočty, jež jsou sestavovány na úrovni územních samosprávních celků v rámci soustavy veřejných rozpočtů. Jsou to rozpočty obcí a krajů. Jsou to decentralizované finanční fondy. Je s nimi nakládáno stejně jako s rozpočty v rozpočtové soustavě a jsou založeny na stejných principech, tj. neekvivalence, nedobrovolnost a nenávratnost. Územní rozpočet je nástroj, který slouží k zajištění a financování obecní politiky.

Hospodaření v rozpočtovém období lze charakterizovat následujícím vztahem:

$$F1 + P - V = F2,$$

Kde F1 – stav finančních prostředků na počátku rozpočtového období,

P – příjmy,

V – výdaje,

F2 – stav finančních prostředků na konci rozpočtového období.

Je-li $F2 > F1$, jde o kladný přebytek a v dalším rozpočtovém roce vzniká obci finanční rezerva pro hospodaření.

Je-li $F1 > F2$, vzniká schodek a nutné využít rezervy z minulého období nebo jiné finanční prostředky k vyrovnaní rozpočtové bilance.²⁶

²⁴ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. s. 212

²⁵ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. s. 262

²⁶ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. s. 213-214

Dlouhodobě by měl být rozpočet vyrovnaný nebo přebytkový, deficitní rozpočet by měl být výjimkou. Dlouhodobě schodkový rozpočet se musí vyrovnávat z finančních rezerv obce, pokud obec tyto rezervy nemá, je nucena využít finance z návratných finančních prostředků, to ale vede k zadluženosti.

3.3.3 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces trvá obvykle 1,5 roku, je to souhrn činností, které jsou nezbytné k řízení hospodaření obce.

Rozpočet při sestavování prochází následujícími fázemi:

- analýza minulosti a stanovení priorit pro rozpočtové období,
- sestavení návrhu rozpočtu,
- projednávání a schválení,
- kontrola plnění rozpočtu,
- přehled o skutečném plnění rozpočtu – závěrečný účet,
- následná kontrola,
- aktualizace programu rozvoje a rozpočtového výhledu.²⁷

3.3.4 Rozpočtový výhled

Do roku 2000 nebyly územní samosprávné celky povinny sestavovat střednědobý ani dlouhodobý rozpočtový výhled. Od roku 2001 jsou územně samosprávné celky na základě zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů povinné rozpočtový výhled vytvářet na 3 až 5 let. Rozpočtovým výhledem se rozumí soupis celkových příjmů a výdajů, celkových pohledávek a závazků. Pokud tak neudělá, je na to nahlíženo jako na správní delikt, za který může být obci uložena pokuta.

Rozpočtový výhled slouží jako nástroj pro střednědobé finanční plánování. Obce si mohou zvolit, jak budou rozpočtový výhled členit, ale minimálně musí být použity tyto čtyři základní ukazatelé: celkové příjmy, celkové výdaje, celkové pohledávky a celkové závazky. Sestavování výhledu umožňuje obcím mít přehled o finančních zdrojích a potřebách v delším časovém horizontu než je jeden rok, to je velmi důležité při plánování investičních potřeb. Zpracování rozpočtového výhledu přinese obci zejména:

---

²⁷ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe.*, s. 72

- výrazné zkvalitnění řízení hospodaření;
- odvrácení hrozby možného přeúvěrování a tedy stabilní finanční situaci;
- rychlou orientaci ve finančních možnostech, a to i pro nově zvolené zastupitelstvo;
- usnadnění projednávání úvěrů s peněžními ústavami a s fondy mimořádné a účelové dotace.

Obvykle se uvádí, že rozpočet vychází z rozpočtového výhledu, ale zastupitelstvo obce může schválit rozpočet naprosto odlišný od rozpočtového výhledu, nicméně je nutné, aby zastupitelé brali rozpočtový výhled v potaz a změny rozpočtu oproti rozpočtovému výhledu prováděli opodstatněně a uvědoměle.²⁸

3.3.5 Rozpočtové příjmy

Rozpočtové příjmy jsou zdrojem ke krytí veřejných výdajů. Rozpočtové příjmy představují vztahy tvorby veřejných rozpočtů, případně i jiných mimorozpočtových fondů.

Funkce příjmů:

- fiskální,
- redistribuční,
- stabilizační.

Fiskální funkce veřejných příjmů je považována za nejdůležitější, neboť zabezpečuje potřebné množství finančních prostředků na financování výdajů a alokuje je zejména na zajištění veřejných statků.

Příjmy závazně třídí rozpočtová skladba a dělí se dle:

- časového hlediska
- druhového hlediska

Nejdůležitějším tříděním je třídění na:

- Běžné

---

²⁸ PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. s. 57

- Kapitálové²⁹

Příjmy rozpočtu obce jsou:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- příjmy z výsledků vlastní hospodářské činnosti,
- příjmy z hospodářské činnosti právnických osob,
- příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy,
- příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce,
- výnosy z místních poplatků,
- výnosy z daní,
- dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- dotace z rozpočtu kraje,
- prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy,
- přijaté peněžité dary a příspěvky,
- bezúročná návratná finanční výpomoc ze státního rozpočtu, ze státních účelových fondů nebo z rozpočtu kraje, ale i z rozpočtu jiné obce,
- úvěry a půjčky od finančních institucí nebo jiných subjektů.³⁰

3.3.6 Rozpočtové výdaje

Výdaje je možné dělit z mnoha hledisek. Nejčastějším dělením je dělení na běžné a kapitálové. Do běžných výdajů spadají investiční nákupy, neinvestiční transfery a neinvestiční půjčky. Do kapitálových výdajů spadají investiční výstavby, nákupy nemovitostí, výdaje na generální rekonstrukce budov a zařízení, nákupy akcií, finanční vklady do obchodních společností a investiční dotace fyzickým a právnickým osobám

Z hlediska způsobu a důsledku alokace veřejných výdajů se rozpočtové výdaje rozdělují na alokační výdaje, redistribuční výdaje a stabilizační výdaje.

Výdaje rozpočtu obce zahrnují následující:

- závazky, vyplývající pro obec z povinností uložených zákony,

²⁹ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. s. 255-263

³⁰ ŽEHROVÁ, Jana a Daniela PFEIFEROVÁ. *Finance municipalit*. s.40

- výdaje na vlastní činnosti obce v její samostatné působnosti,
- výdaje spojené s výkonem státní správy,
- závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření,
- závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo dalšími subjekty,
- úhrada úroků z přijatých úvěrů a půjček,
- výdaje na emise vlastních dluhopisů,
- výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,
- jiné výdaje uskutečňované v rámci působnosti obce včetně darů a příspěvků na sociální a humanitární účely.³¹

3.4 Spolupráce obcí

Při výkonu samostatné působnosti mohou obce spolupracovat. Spoluprací se rozumí relativně trvalé kooperativní vztahy symetrické povahy mezi dvěma nebo územními samosprávnými celky. Tyto vztahy vznikají dobrovolně a za účelem dosažení společného cíle. Aktéři jsou rovnoprávní a k dosažení společného cíle přispívají ze zdrojů a jsou odpovědní za výsledek.³²

Právo obcí spolupracovat při výkonu svých pravomocí a sdružovat se k plnění společných zájmů s jinými místními společenstvími je zakotveno v čl. 10 Evropské chartě místní samosprávy, kterou Česká republika podepsala v roce 1998 a ratifikovala ji v roce 1999. Dále jsou obce oprávněny spolupracovat se svými protějšky v jiných státech nebo být členem mezinárodních sdružení místních společenství. Zákon nedefinuje způsob této spolupráce, ale uvádí tři způsoby, jimiž je možné spolupráci uskutečňovat.

- a) spolupráce na základě smlouvy, kterou obce mezi sebou uzavřou ke splnění konkrétního úkolu,
- b) spolupráce na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí,
- c) spolupráce vznikající založením právnické osoby dvěma nebo více.

³¹ ŽEHROVÁ, Jana a Daniela PFEIFEROVÁ. *Finance municipalit*. s. 41

³² NEJDL, Pavel a Daniel ČERMÁK, ed. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. s. 17

Spolupráce je zcela v pravomoci obce a musí být schválena jejím zastupitelstvem.³³

Smlouva může být uzavřena ke splnění konkrétního úkolu, např. stavba vodovodu, nebo provozování skládky. Tyto smlouvy mezi sebou obce uzavírají na dobu určitou, nebo neurčitou. Nejvýznamnější formou spolupráce jsou právě dobrovolné svazky obcí. Obce vytvářejí svazky ze své vlastní iniciativy za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů.

Přílohou smlouvy o spolupráci jsou stanovy, kterými se obce musí řídit. Pokud je už nějaká spolupráce mezi obcemi uzavřena mohou k ní přistoupit i další obce.³⁴

3.5 Partnerství (MAS)

Za partnerství je považován vztah mezi obcí a podnikatelským subjektem. Spočívá ve spolupráci veřejného a soukromého sektoru za účelem využití zdrojů a schopností soukromého sektoru při zajištění veřejné infrastruktury nebo veřejných služeb. Instrukce veřejného sektoru jako „zadavatel“ a organizace soukromého sektoru jako „soukromý partner“ nebo „dodavatel“ uzavírají dlouhodobou smlouvu týkající se veřejných služeb nebo veřejné infrastruktury. Tento vztah má za úkol zvýšit kvalitu a efektivnost veřejných služeb a zrychlit infrastrukturu.

Vztah mezi obcí a soukromou organizací není mocensky, jak je tomu ve veřejném právu, ale je spolupráce, kdy obec na soukromou organizaci dohlíží. Příjmy, náklady a rizika se smluvně rozdělují mezi partnery. Partnerství vzniká např. při budování dopravní infrastruktury, technické infrastruktury nebo školství.

Typickým spojením je Místní akční skupina (MAS). Toto uskupení je spojením nezávislých občanů, neziskových organizací, podnikatelské sféry a veřejné správy, které spolupracuje na rozvoji venkova, zemědělství a získává finanční podporu z EU a z národních programů, pro svůj region. Na venkově ve venkovských oblastech. MAS také aktivně získává a rozděluje dotačních prostředků

Pokrytí území České republiky místními akčními skupinami je kontinuálně sledováno. První studie v roce 2012 byla tvořena ve spolupráci s Ministerstvem

---

³³ NEJDL, Pavel a Daniel ČERMÁK, ed. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. s. 18-19

³⁴ NEJDL, Pavel a Daniel ČERMÁK, ed. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. s. 18-19

zemědělství a Spolkem pro obnovu venkova ČR. Součástí analýzy byly také doporučené vzory zakladací listiny pro o.p.s. a stanov pro o.s. budoucích MAS.

Základní informace o MAS jsou velice stručně popsány v letáku a také na propagačních materiálech organizace. Podrobnější informace o činnosti MAS, jako potenciálu do budoucna, jsou uvedeny v našem materiálu Komunitně vedený místní rozvoj v praxi ČR.³⁵

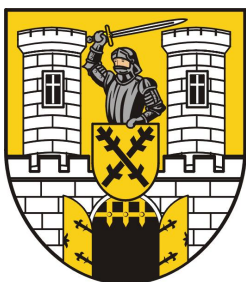
---

³⁵ NEJDL, Pavel a Daniel ČERMÁK, ed. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. s. 21

4 Charakteristika obce Moravské Budějovice

Obec Moravské Budějovice má status města, nachází se v krajině jihozápadní Moravy, na okraji Českomoravské vysočiny. Obec leží na silnici spojující Prahu s Vídní a leží na železniční spojnici Jihlava – Okříšky. V současné době žije v obci 7.397 obyvatel. Obcí protéká řeka Rokytná. Nadmořská výška města je 466 m.n.m. K obci náleží čtyři místní části: Jackov, Lažínky, Vesce a Vranín. Moravské Budějovice byly poprvé zmíněny v listině papeže Řehoře IX v roce 1231. Moravské Budějovice byly povýšeny na město ve 13. století za vlády Přemysla Otakar II. V roce 1498 byl městu udělen králem Vladislavem Jagelonským znak a pečeť.

Znak města

„Ve zlatém štítu se nachází stříbrná kvádrová hradba s cimbuřím a černě prolomenou bránou, v níž je zlatá vytažená mříž a po stranách otevřená zlatá vrata s černým kováním. Nad hradbou se zvedají dvě stříbrné kulaté kvádrové věže s cimbuřím, každá s jedním černě prolomeným oknem. Nad bránou je zlatý štít se dvěma černými zkříženými ostrvami, o něž se levou rukou opírá zbrojnoš v brnění, držící v pravé zvednuté ruce tasený meč, vše přirozené barvy“.³⁶

Prapor

„List tvoří tři svislé pruhy, bílý, žlutý a bílý v poměru 1:2:1. Ve žlutém pruhu jsou dvě černé zkřížené ostrve o šesti sucích, jejichž šířka se rovná jedné dvanáctině šířky listu. Poměr šířky k délce listu je 2:3“.³⁷

4.1.1 Organizační struktura obce

Obec Moravské Budějovice je základním územním samosprávným celkem, jak je definován v čl. 99 a následujících Ústavy ČR, zákon č. 1/1993 Sb, byla zřízena dle § 1 a 2

³⁶ Znak a prapor města. Dostupné z:

http://www.mbudejovice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=9890&id=141748&n=znak-a-prapor-mesta&p1=41964).

³⁷ Znak a prapor města. Dostupné z:

http://www.mbudejovice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=9890&id=141748&n=znak-a-prapor-mesta&p1=41964).

zákona č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení) ke dni 24. 11. 1990.

Orgány města jsou zastupitelstvo, rada města, starosta, městský úřad a zvláštní orgány města.

Obec je samostatně spravována zastupitelstvem města, které se skládá z 21 volených členů. Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech samostatné působnosti a ve věcech přenesené působnosti je oprávněno jednat, jen pokud to stanoví zákon. Zastupitelstvo v obci zřídilo kontrolní a finanční výbor. Obec zřídila kabelovou televizi, která je pro všechny obyvatele zdarma a každé zasedání zastupitelstva obce je živě vysíláno na této kabelové televizi, tedy každý z obyvatel má možnost zasedání sledovat ze svého domova. Zastupitelstvo zřizuje a zrušuje jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Zastupitelstvo zřídilo kontrolní a finanční výbor.

Výkonným orgánem v samostatné působnosti je rada města, která je složena ze sedmi členů. Tvoří ji starosta, místostarosta a další členové rady. Rada je odpovědná zastupitelstvu a je oprávněna zřizovat a zrušovat jako své iniciativní a kontrolní orgány komise. Rada obce Moravské Budějovice zřídila tyto komise:

- bytovou,
- výběrovou,
- sociální, zdravotní a školskou,
- komisi výstavby a rozvoje města,
- kulturní,
- pracovní skupinu programu regenerace městské památkové zóny,
- prevence kriminality.³⁸

Obec je na venek zastupována starostou. Starosta je oprávněn v mezích zákona v rámci přenesené působnosti zřídit zvláštní orgány města.

Starosta zřídil v obci povodňovou komisi, komisi sociálně-právní ochrany dětí a bezpečnostní radu.³⁹

---

³⁸ Důvod a způsob založení. Dostupné z: <http://www.mbudejovice.cz/2-duvod-a-zpusob-zalozeni/d-359656/p1=41964>.

Městský úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemnicí městského úřadu a zaměstnanci městského úřadu. Městský úřad je rozčleněn na 8 odborů, které vykonávají své činnosti na základě působností svěřených jim organizačním řádem.

4.1.2 Podnikatelské subjekty

V současné době je v obci evidováno 4.806 ekonomických subjektů, z čehož je 3.995 fyzických osob (3.374 živnostníků a 409 zemědělských podnikatelů) a 811 právnických osob (301 obchodních společností, 27 družstev a 247 spolků a pobočných spolků). Seznam zaměstnavatelů v obci, kteří zaměstnávají nejvíce zaměstnanců je uveden v tabulce 1.

Tabulka 1 Přehled nejvýznamnějších zaměstnavatelů v obci Moravské Budějovice

Firma	odvětví	Počet zaměstnanců
BAST s.r.o.	průmysl Výroba kovodělných výrobků	200 - 249
FERRUM s.r.o.	služby obchod	100 - 199
KPS Metal a.s.	strojírenský průmysl	100 - 199
Štěpanovský,a.s.	papírenský průmysl (výroba vlnitého papíru a lepenky a obalů)	100 - 199
Litobal s.r.o.	papírenský průmysl (výroba vlnitého papíru a lepenky a obalů)	100 - 199
Město Moravské Budějovice	veřejná správa	100 - 199
Střední škola řemesel a služeb Moravské Budějovice	školství	50 - 99
Pekařství Kapinus, s.r.o.	průmysl potravinářství	50 - 99
ISOBAST s.r.o.	plastikářský průmysl	50 - 99
Agrovýkup, a.s.	Potravinářský průmysl	50 - 99

Zdroj: Registr ekonomických subjektů, vlastní zpracování

4.1.3 Významné památky

V obci se nachází celkem 14 kulturních památek a centrum obce je od roku 1990 prohlášeno za městskou památkovou zónou.

³⁹ Důvod a způsob založení. Dostupné z: <http://www.mbudejovice.cz/2-duvod-a-zpusob-zalozeni/d-359656/p1=41964>.

Zámek

Nejvýznamnější památkou je barokně klasicistní zámek z pozdního 18. století. V budově zámku je nyní umístěno muzeum, které zachycuje historii města a zaniklá řemesla. Muzeum bylo zřízeno Západomoravským muzeem v Třebíči. Součástí zámku jsou zámecké konírny, kde je pořádáno mnoho kulturních akcí.

Kostel sv. Jiljí

V obci se nachází kostel sv. Jiljí z 1. poloviny 13. století. Oltářní obraz sv. Jiljí namaloval vídeňský malíř Ignác Dulinger. Kostel byl postaven v románském stylu a poté byl několikrát přestavován. Ke kostelu náleží i 50 metrů vysoká věž se zvonící. Věž byla ke kostelu přistavěna v roce 1714. Dochovaly se v ní dva zvony. První pochází z roku 1532 a váží 300 kg, druhý zvon pochází z roku 1535 a váží 1700 kg. Byla provedena rekonstrukce schodiště na vyhlídku ve věži a od té doby je ochoz přístupný veřejnosti.

Kaple sv. Michala (rotunda)

V blízkosti kostela se nachází kaple svatého Michala. Je to rotunda, původně románský kámen, a pochází pravděpodobně ze 13. století. Jeho spodní část sloužila jako kostnice, horní jako kaple, ve které se nachází stropní freska „Poslední soud“ z roku 1726.

Farní areál s hradební zdí a baštou a vrása

Západně od kostela se nachází původní městské opevnění, na něm stojí farní areál. Na skalním ostrohu pod farním areálem je možné vidět parulovou vrásu, což je velmi vzácný geologický útvar, který vznikl před 600 – 800 milióny lety. Tato vrása je geologická rarita, jinde v České republice k vidění není.

Měšťanské domy

Na Purcnerově ulici stojí dům č.p. 60, původní domovní jádro je středověké, později byl dům přestavěn v renesančním stylu. Dům má krásné cimbuří a nárožní renesanční arkýř. Další historicky významnou stavbou je radnice, která je postavena v renesančním stylu, a dům na Purcnerově ulici č.p. 64, který je postaven v goticko-renesančním stylu s klasicistním průčelím, a měšťanský dům č.p. 32 s dvoudílným barokním průčelím se dvěma velutovými štíty.

4.1.4 Místní spolky a organizace

Starosta Moravských Budějovic spolu s dalšími 22 starosty dne 7. 3. 2000 založili zájmové sdružení právnických osob – dobrovolný svazek obcí „Moravskobudějovický mikroregion“, který má sídlo v Moravských Budějovicích na nám. Míru 31. Obec Moravské Budějovice je dále členem dobrovolného svazku obcí „Cyklostezka Jihlava – Třebíč – Raabs. V obci působí místní akční skupina MAS Rokytná, o. p. s., která realizuje rozvoj venkova a každodenní činnost venkova a venkovanů.

Děti mohou navštěvovat zájmové sdružení Junák – český skaut, které je zaměřené na pohybový a osobnostní rozvoj, dále mohou děti navštěvovat zájmové středisko Moravská orlice Moravské Budějovice, které se zaměřuje na volnočasové aktivity pro děti. Obyvatelé, kteří se potýkají s problémy právního charakteru, mohou zdarma navštívit Občanskou právní poradnu. V obci funguje Rybářský klub Mor. Budějovice, Myslivci a Sbor dobrovolných hasičů MB.

4.1.5 Občanská vybavenost a služby

V obci je soustředěna občanská vybavenost, tj. úřady, banky, pošta, mateřské, základní a střední školy, lékařské ordinace, sportovní a tělovýchovná zařízení.

V obci se nacházejí čtyři mateřské školy, Mateřská škola Moravské Budějovice MŠ Fišerova, MŠ Jabula, MŠ Šafaříkova a MŠ Husova, která je zapojena do projektu BIG – příhraniční spolupráce. Dále se zde nacházejí tři základní školy, Základní škola T. G. Masaryka a Základní škola Havlíčkova a Základní škola a Praktická škola Moravské Budějovice. Nachází se zde dvě střední školy. Střední škola řemesel a služeb a Gymnázium a Střední odborná škola. Gymnázium má více než stoletou tradici, bylo založeno v roce 1911, v roce 2007 bylo sloučeno se Střední odbornou školou. V obci je zřízena i Základní umělecká škola.

V Moravských Budějovicích se nachází knihovna s oddělením pro děti a pro dospělé a čítárnou, kde si čtenáři mohou půjčovat nejen knihy a časopisy, ale i deskové hry a audioknihy. Knihovna často pořádá akce pro děti, například Noc s Andersenem, kdy děti přespávají v knihovně a čtou si, nebo různé přednášky pro širokou veřejnost. Knihovna umožňuje registrovaným čtenářům využívat zdarma internetové připojení na počítačích v čítárně.

V obci je zřízeno školské zařízení Dům dětí a mládeže Budík, které nabízí služby v oblasti výchovy, vzdělávání a osvěty široké veřejnosti. V letních měsících pořádá klasické i příměstské tábory pro děti.

Autobusové spojení s okolními obcemi je dobré a cestující se snadno mohou dostat do okolních měst. Autobusová doprava do okolních obcí je z velké části obsluhována společnostmi TRADO-BUS, s.r.o., a BK BUS s.r.o. Jelikož se obec nachází na spojnici Znojmo – Praha, je možné využívat přímou linku do Prahy, kterou obsluhují společnosti RegioJet a.s., Znojemská dopravní společnost - PSOTA, s.r.o. a INTERBUS PRAHA spol. s r.o. Vlakové spojení není příliš dobré, neboť se obec nenachází na významném železničním uzlu, přímou linkou se cestující dostanou pouze do Znojma nebo do Okříšek, kde musí přestoupit na jiný vlak. Nevýhodou je, že obě nádraží jsou umístěna mimo centrum města a velká část obyvatel bydlí na opačné straně obce.

V obci se nacházejí dva supermarkety, Billa a Penny Market, tři čerpací stanice, jedna čerpací stanice je umístěna blízko náměstí, druhá v městské části Lažínky a třetí čerpací stanice se specializuje pouze na LPG a je umístěna v okrajové části města.

4.1.6 Kultura, sport a partnerské spolupráce

Největším poskytovatelem sportovního vyžití je Tělocvičná jednota Sokol, které patří velká a moderně zrekonstruovaná tělocvična se dvěma cvičebními sály. Tato budova neslouží pouze ke sportovnímu vyžití, ale slouží i ke kulturnímu vyžití. V zimních měsících je zde pořádáno mnoho plesů. Tělocvičná jednota provozuje také tenisový areál.

V obci se nachází moderní koupaliště s dlouholetou tradicí. Návštěvníkům jsou k dispozici tři bazény, jeden plavecký, druhý s tobogánem a třetí mělký pro děti. Dále mohou návštěvníci využít tři hřiště na beach volejbal, fotbalové hřiště nebo tenisové hřiště s umělým povrchem. Návštěvníci si mohou zapůjčit různé sportovní vybavení jakožto i slunečníky, lehátka a jiné rekreační potřeby. V zimních měsících je možné plavat v krytém bazénu na základní škole Havlíčkova.

V zimě je možné navštěvovat zimní stadion. Zde jsou pořádány nejen hodiny veřejného bruslení pro širokou veřejnost, ale hlavní atrakcí jsou zápasy hokejových týmů 2. ligy z celé České republiky, kapacita hlediště je 1.350 osob a téměř vždy je hlediště plné.

Mimo 2. ligové zápasy je možné navštívit zápasy vesnických týmů 3. ligy, které jsou ke zhlédnutí zdarma.

Kulturní akce jsou pořádány zejména v městském kulturním středisku Beseda. Je možno zde navštívit divadelní představení místních ochotnických spolků, pravidelně jsou zde pořádána představení i profesionálních divadelních spolků, různé taneční a zábavní show a estrády, koncerty klasické i moderní hudby, přednášky, trhy, ochutnávky vín, akce pro důchodce a v neposlední řadě i plesy a taneční lekce.

Od roku 2010 pořádá městské kulturní středisko Beseda v půlce srpna festival klasické hudby s názvem „Setkávání Václava Hudečka“. Na konci srpna pořádá každoročně festival „Loučení s prázdninami“ zaměřený na moderní hudbu, vystupují zde oblíbené místní kapely.

Významnou kulturní atrakcí je Appaloosa Ranch Laschinka v městské části Lažínky, chovají se zde indiánská plemena koní Appaloosa. Ranč je umístěn na cyklostezce, tudíž je častým cílem rekreatantů i místních obyvatel.

Partnerská města jsou Kautzen a Pulkau, obě leží v Rakousku.

4.1.7 Životní prostředí a průmysl

Obcí protéká řeka Rokytky. V okolí obce se nachází množství menších rybníků a vodních nádrží. Největšími rybníky jsou Nový rybník u Háje a rybník Vidlák. Obec se v posledních letech potýká s nedostatkem spodních vod. V letních měsících je obvykle doporučeno, aby obyvatelé nezalévali zahrady. V loňském roce toto doporučení přešlo v zákaz, který trval zhruba přes měsíc.

Lesnatým celkům chybí rozmanitost dřevin. Převládají smrkové monokultury, které jsou v posledních letech napadeny lýkožroutem smrkovým, dlouhotrvající nadprůměrné teploty tuto situaci velmi zhoršují. V příloze 1 je mapa České republiky, kde je znázorněno, jak významná opatření musí daná lokalita kvůli kůrovcové kalamitě přijmout. Moravské Budějovice leží v oblasti, která je znázorněna **černou** barvou a tudíž musí přijmout mimořádná opatření.

5 Vlastní práce

5.1 Vývoj demografických ukazatelů obce

Jako první byl analyzován demografický vývoj, zjištěná data jsou interpretována v tabulkách a grafech. Demografické ukazatele byly analyzovány na základě dat zveřejněných Českým statistickým úřadem. Demografický vývoj byl zkoumán za období 2006 – 2017 na základě celkového počtu obyvatel, struktury obyvatel a průběhu přirozené a mechanické změny obyvatelstva. Základní data pro demografickou analýzu jsou v tabulce 2.

Tabulka 2 Základní data pro demografickou analýzu

Rok	Stav k 31.12.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový
2006	7 896	72	80	146	176	-8	-30	-38
2007	7 905	80	76	145	140	4	5	9
2008	7 853	68	68	113	165	-	-52	-52
2009	7 816	72	76	110	143	-4	-33	-37
2010	7 739	75	80	115	187	-5	-72	-77
2011	7 602	64	80	75	136	-16	-61	-77
2012	7 580	68	63	99	126	5	-27	-22
2013	7 524	63	72	85	132	-9	-47	-56
2014	7 462	65	92	105	140	-27	-35	-62
2015	7 458	82	83	133	136	-1	-3	-4
2016	7 441	70	86	127	128	-16	-1	-17
2017	7 397	78	81	106	147	-3	-41	-44
Průměr	7 639	71	78	113	146	-7	-33	-40

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

5.1.1 Vývoj počtu obyvatel

Prvním demografickým ukazatelem byl zvolen vývoj počtu obyvatel. Datová matice, která zachycuje vývoj počtu obyvatel, je zaznamenána v tabulce 3. Jako elementární charakteristika časových řad byla zvolena první absolutní diference, která udává přírůstky v absolutních hodnotách, dále koeficient růstu, který udává dynamiku časové řady, a jehož výsledkem je meziroční změna počtu obyvatel. Dále bylo použito tempo růstu, které udává hodnoty meziroční změny v procentním vyjádření, a bazický index, který vyjadřuje změnu v počtu obyvatel v každém ze sledovaných let vzhledem k prvnímu roku, ve kterém byly změny sledovány, tj. rok 2006.

Tabulka 3 Vývoj celkového počtu obyvatel

Rok	Stav k 31.12.	1. absolutní diference	Koeficient růstu	Tempo růstu v %	Bazický index
2006	7 896	--	--	--	--
2007	7 905	9	1,0011	100,11	1,0011
2008	7 853	-52	0,9934	99,34	0,9946
2009	7 816	-37	0,9953	99,53	0,9899
2010	7 739	-77	0,9901	99,01	0,9801
2011	7 602	-137	0,9823	98,23	0,9628
2012	7 580	-22	0,9971	99,71	0,9600
2013	7 524	-56	0,9926	99,26	0,9529
2014	7 462	-62	0,9918	99,18	0,9450
2015	7 458	-4	0,9995	99,95	0,9445
2016	7 441	-17	0,9977	99,77	0,9424
2017	7 397	-44	0,9941	99,41	0,9368
Průměr	7 639	-45	0,9941	99,41	0,9646

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Hodnota bazického indexu počtu obyvatel v roce 2017 dosáhla hodnoty 0,9368, z toho vyplývá, že ve sledovaném období došlo ke snížení počtu obyvatel o 6,32 %, tedy mezi roky 2006 a 2017 se počet obyvatel snížil o 499 obyvatel. První absolutní diference se ve sledovaném období pohybuje v záporných hodnotách. Pouze v roce 2007 byla první absolutní diference počtu obyvatel kladná, neboť se počet obyvatel zvýšil o 9. V ostatních letech je záporná, nejnižší hodnoty dosáhla v roce 2011, kdy se počet obyvatel oproti předchozímu roku snížil o 137. Vypočtením koeficientu růstu zjistíme meziroční změnu v počtu obyvatel. Průměrná hodnota koeficientu růstu je 0,9941, což značí, že každý rok klesl počet obyvatel o 0,59 %. Nejvyšší hodnoty 1,0011 dosáhl koeficient růstu v roce 2007, počet se oproti předchozímu roku zvýšil o 0,11 %. Z výše uvedených výpočtů elementárních charakteristik vyplývá, že ve sledovaném období se obec potýká s úbytkem obyvatel.

5.1.2 Věková struktura obyvatel

Dalším ukazatelem, který je používán k analyzování demografického vývoje obyvatelstva, je věková struktura obyvatel. Datová matice obsahující údaje o počtu obyvatel, jeho věkové struktuře vyjádřené v absolutních i relativních hodnotách, průměrný věk je v tabulce 4.

Tabulka 4 Věková struktura obyvatel

Rok	Počet	Věková skupina
-----	-------	----------------

	obyvatel	absolutní vyjádření			relativní vyjádření v %		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
2006	7 896	1 127	5 542	1 227	14,27	70,19	15,54
2007	7 905	1 103	5 547	1 255	13,95	70,17	15,88
2008	7 853	1 066	5 511	1 276	13,57	70,18	16,25
2009	7 816	1 046	5 478	1 292	13,38	70,09	16,53
2010	7 739	1 040	5 396	1 303	13,44	69,72	16,84
2011	7 602	990	5 248	1 364	13,02	69,03	17,94
2012	7 580	997	5 181	1 402	13,15	68,35	18,50
2013	7 524	980	5 100	1 444	13,02	67,78	19,19
2014	7 462	987	5 021	1 454	13,23	67,29	19,49
2015	7 458	1 007	4 975	1 476	13,50	66,71	19,79
2016	7 441	1 017	4 914	1 510	13,67	66,04	20,29
2017	7 397	1 031	4 816	1 550	13,94	65,11	20,95
Průměr	7 639	1 033	5 227	1 379	13,51	68,39	18,10

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Z tabulky 4 vyplývá, že nejpočetnější věková skupina je 15 – 64 let, tedy osoby v produktivním věku. Ve sledovaném období žilo v obci průměrně 5.227 osob v produktivním věku, což představuje 68,39 % z celkového počtu obyvatel. Nejvyšší počet osob (5.547) v produktivním věku žil v obci v roce 2008 a nejnižší počet (4.816) byl zaznamenán v roce 2017. Průměrně ve sledovaném období žilo v obci 5.227 obyvatel ve věku 15 – 64 let.

Druhá nejpočetnější věková skupina je skupina ve věku 65 a více. Nejméně obyvatel (1.227) z této věkové skupiny žilo v obci v roce 2006, nejvíce (1.550) v roce 2017. Ve sledovaném období žilo v obci průměrně 1.379 osob ve věku 65 let a více, to představuje 18,1 % všech obyvatel.

Nejméně početná skupina je věková skupina osob ve věku 0 – 14 let. Nejméně (konkrétně 980) obyvatel ve věku 0 – 14 let žilo v obci v roce 2013, nejvíce v roce 2006 v počtu 1.127. Ve sledovaném období žilo v obci průměrně 1.033 osob ve věku 0 – 14 let, což je 13,51 % z celkového počtu obyvatel.

Z tabulky 4 vyplývá, že ve sledovaném období se procento obyvatel v produktivním věku stále snižuje a má tedy klesavou tendenci, procento obyvatel ve věku 65 a více se zvyšuje a má rostoucí tendenci a procento obyvatel ve věku 0 – 14 let se pohybuje se v rozmezí 13 – 14 %. Počet dětí se od roku 2006 do roku 2011 postupně snižoval. V roce

2012 se počet dětí zvýšil o 7 a v následujícím roce se opět snížil o 17, od roku 2014 lze pozorovat rostoucí tendenci vývoje počtu dětí.

V tabulce 5 jsou uvedeny elementární charakteristiky vývoje věkové struktury od roku 2006 do roku 2017. Jako elementární charakteristika časových řad byla zvolena první diference, která udává přírůstky v absolutních hodnotách, dále koeficient růstu, který udává dynamiku časové řady, jehož výsledkem je meziroční změna věkové struktury obyvatel.

Tabulka 5 Vývoj věkové struktury obyvatel

Rok	Věková struktura								
	1. diference			koeficient růstu			bazický index		
	0 - 14	15 - 64	65+	0 - 14	15 - 64	65+	0 - 14	15 - 64	65+
2006	x	x	x	x	x	x	x	x	x
2007	-24	5	28	0,9787	1,0009	1,0228	0,9787	1,0009	1,0228
2008	-37	-36	21	0,9665	0,9935	1,0167	0,9459	0,9944	1,0530
2009	-20	-33	16	0,9812	0,9940	1,0125	0,9281	0,9885	1,0399
2010	-6	-82	11	0,9943	0,9850	1,0085	0,9228	0,9737	1,0619
2011	-50	-148	61	0,9519	0,9726	1,0468	0,8784	0,9470	1,1117
2012	7	-67	38	1,0071	0,9872	1,0279	0,8846	0,9349	1,1426
2013	-17	-81	42	0,9829	0,9844	1,0300	0,8696	0,9202	1,1769
2014	7	-79	10	1,0071	0,9845	1,0069	0,8758	0,9060	1,1850
2015	20	-46	22	1,0203	0,9908	1,0151	0,8935	0,8977	1,2029
2016	10	-61	34	1,0099	0,9877	1,0230	0,9024	0,8867	1,2306
2017	14	-98	40	1,0138	0,9801	1,0265	0,9148	0,8690	1,2632
Průměr	-9	-66	29	0,9922	0,9873	1,0215	0,9086	0,9381	1,1355

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

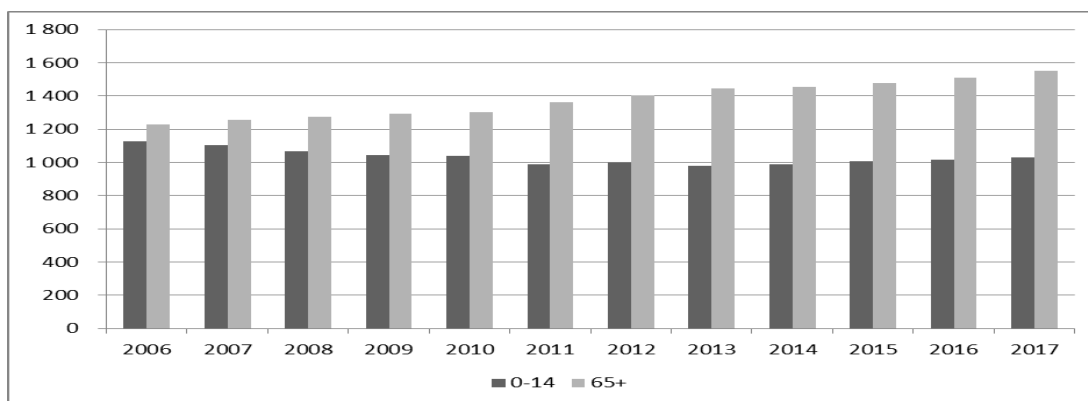
Ve věkové kategorii 0 – 14 let byla nejnižší hodnota první diference vypočítána v roce 2011. Počet osob ve věku 0 – 14 let se v tomto roce snížil oproti předchozímu roku o 50. Koeficient růstu v tomto roce dosahoval hodnoty 0,9519, což znamená, že se počet dětí oproti předchozímu roku snížil o 4,81 %. Pro věkovou kategorii 0 – 14 let byla nejvyšší hodnota první diference vypočítána v roce 2015, počet osob se oproti předcházejícímu roku zvýšil o 20. Koeficient růstu pro věkovou kategorii 0 – 14 let v tomto roce dosahoval hodnoty 1,0203, což znamená, že se počet osob ve věkové kategorii 0 – 14 let se zvýšil o 2,03 %. Bazický index v posledním roce sledování měl hodnotu 0,9148, tudíž se počet obyvatel ve věkové skupině 0 – 14 ve sledovaném období snížil o 8,52 %.

Pro produktivní generaci byla vypočítána nejvyšší hodnota první diference v roce 2007, což znamená, že počet osob ve věku 15 – 64 let se oproti předchozímu roku zvýšil o 5 osob. Koeficient růstu byl v tomto roce vypočten v hodnotě 1,0009, což představuje zvýšení počtu obyvatel v této věkové skupině o 0,09%. Nejnižší hodnoty dosáhla absolutní diference v roce 2011, oproti předcházejícímu roku se snížil počet osob v této věkové kategorii o 148, dle hodnoty koeficientu růstu se počet obyvatel ve věkové kategorii 15 – 64 snížil o 2,74 %. Bazický index v posledním roce sledování měl hodnotu 0,8690, tudíž se počet obyvatel ve věkové skupině 15- 64 ve sledovaném období snížil o 13,1%.

Poproduktivní generace dosáhla největší změny oproti předchozímu roku v roce 2011, počet seniorů se oproti roku 2010 zvýšil o 61. Nejmenší meziroční nárůst, celkem o 10 osob, byl pozorován v roce 2014. Bazický index v posledním roce sledování byl vypočten v hodnotě 1,2632, což představuje nárůst osob v této věkové skupině ve sledovaném období 25,32 %.

Z výše uvedených analýz vyplývá, že obyvatelstvo v obci Moravské Budějovice stárne, neboť počet dětí zůstává ve sledovaném období přibližně konstantní, průběh vývoje počtu osob v produktivní generaci má klesající charakter a průběh vývoje počtu osob v poproduktivní generaci má stoupající charakter.

Graf 1 Počet osob ve věku 0 – 14 let a osob ve věku 65 let a více

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

V grafu 1 je znázorněn poměr obyvatel ve věku 0 – 14 let a osob ve věku 65 let a více. Z grafu je patrné, že na počátku sledovaného období byl rozdíl mezi počtem osob

v předproduktivní a poproduktivní generaci pouhých 100, na konci sledovaného období činil tento rozdíl 519.

Pro zjištění stáří populace se využívá indexu stáří, který vyjadřuje poměr počtu obyvatel ve věku 65 a více let k počtu obyvatel ve věku 0 – 14 let. V tabulce 6 je vypočten index stáří jak pro celkovou populaci obce, tak i zvlášť pro muže a ženy. V obci Moravské Budějovice dosahoval index stáří ve sledovaném období průměrně hodnoty 134,3, což znamená, že na 100 osob ve věku 0 – 14 let, připadá 134 osob ve věku 65 let a více. Zatímco u žen byl zaznamenán v průměru vyšší index stáří než u obyvatelstva obce Moravské Budějovice, a to 169,5, u mužů byl nižší, průměrně 102,75. Index stáří žen se od roku 2006 do roku 2015 stále zvyšuje. V roce 2016 došlo oproti předchozímu roku k poklesu hodnoty indexu stáří, ale pouze o 2,84, v následujícím roce 2017 se index stáří u žen zvýšil se o 2,49. V žádném roce ve sledovaném období nebyla zaznamenána převaha obyvatel ve věku 0 – 14 let nad seniory. Celkový index stáří, jehož průběh je zaznamenán v příloze 3, se v průběhu sledovaného období neustále zvyšuje. Nejvyšší hodnoty dosáhl v posledním sledovaném roce, tj. 2017, nejnižší hodnoty 108,87 dosáhl v roce 2006. Během sledovaného období se index stáří zvýšil o 41,47. Bazický index indexu stáří v posledním roce sledování pro celou populaci obce byl vypočten v hodnotě 1,3809, bazický index pro index stáří žen byl vypočten jako 1,2576 a bazický index indexu stáří mužů byl vypočten jako 1,5545. Průběh indexu stáří u mužů a žen je vypočítán v příloze 3. Z těchto výsledků vyplývá, že počet mužů i žen ve věkové kategorii nad 65 let stoupá a počet dětí ve věku 0 – 14 klesá, počet žen ve věkové kategorii 65 let a více stoupá pomaleji než počet mužů.

Tabulka 6 Index stáří a index hospodářského zatížení

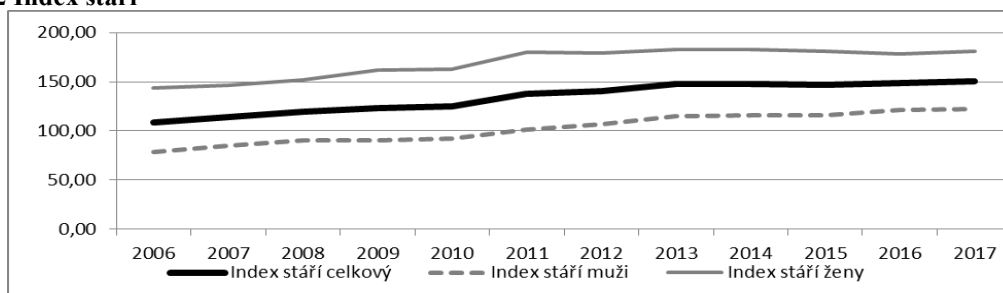
Rok	Průměrný věk	Index stáří			Index hospodářského zatížení		
		Celkem (v %)	Muži (v %)	Ženy (v %)	Celkem (v %)	Muži (v %)	Ženy (v %)
2006	40,1	108,87	78,68	143,87	0,42	0,39	0,46
2007	40,4	113,78	84,64	146,81	0,43	0,39	0,47
2008	40,9	119,70	90,13	152,06	0,42	0,38	0,47
2009	41,2	123,52	90,00	162,14	0,43	0,38	0,47
2010	41,5	125,29	91,83	162,99	0,43	0,39	0,48
2011	42,1	137,78	101,50	180,26	0,45	0,40	0,49
2012	42,5	140,62	106,63	178,89	0,46	0,41	0,51
2013	42,9	147,35	114,65	183,12	0,48	0,42	0,53
2014	43,1	147,32	115,49	183,19	0,49	0,44	0,53
2015	43,3	146,57	116,20	181,28	0,50	0,46	0,54
2016	43,5	148,48	120,94	178,44	0,51	0,47	0,56

2017	43,7	150,34	122,30	180,93	0,54	0,49	0,58
Průměr	42,1	134,13	102,75	169,50	0,46	0,42	0,51

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Stárnutí populace bylo způsobeno úbytkem osob v produktivním věku, které se stěhují za lepšími pracovními nabídkami, neboť v obci je nedostatek pracovním míst. Vývoj indexu stáří, jak celkového, tak pro muže i ženy je graficky znázorněn v grafu 2.

Graf 2 Index stáří

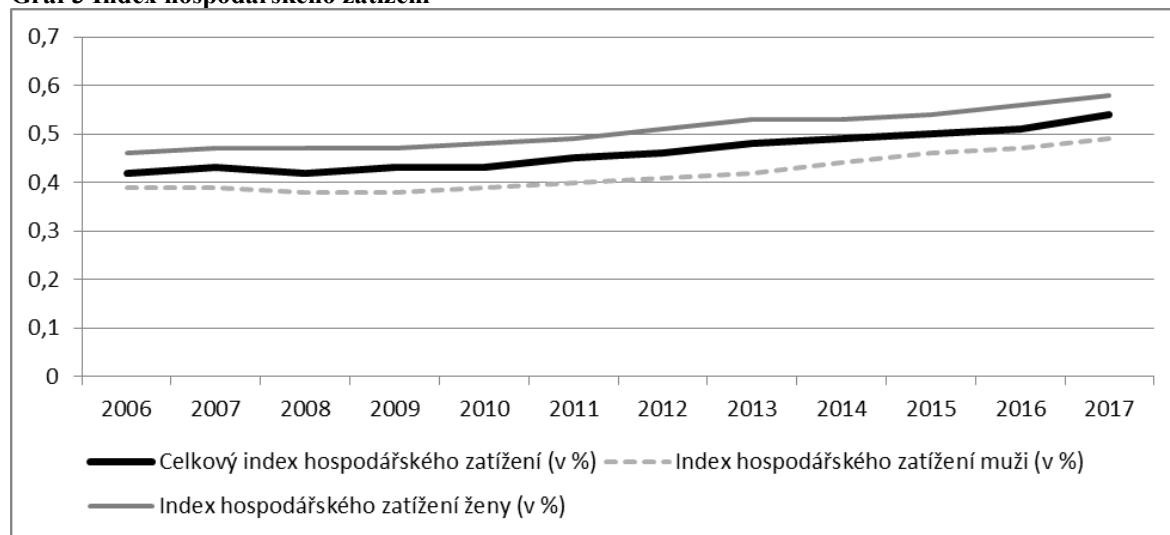

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Úpravou indexu stáří, který porovnává poměr počtu obyvatel ve věku 65 a více let k počtu obyvatel ve věku 0–14 let, získáme index hospodářského zatížení. Tento index udává zatížení produktivní generace oběma neproduktivními generacemi. Vypovídá tedy o poměru počtu osob v předproduktivní a poproduktivní generaci k počtu obyvatel v produktivní generaci. Lze konstatovat, že čím nižší je výsledná hodnota indexu hospodářského zatížení, tím příznivější je poměr mezi obyvateli, kteří jsou ekonomicky neaktivní, a obyvateli, kteří ekonomicky aktivní jsou. Vyjadřuje tedy, kolik jedna osoba v produktivní generaci musí kromě sebe uživit dalších osob z ekonomicky neaktivních generací. Index hospodářského zatížení je vypočítán v tabulce 6. V příloze 2 jsou vypočteny hodnoty indexu hospodářského zatížení pro celou populaci obce Moravské Budějovice a dále zvlášť pro muže a pro ženy. Z výpočtů v tabulce 6 vyplývá, že jedna ekonomicky aktivní osoba musí uživit sebe a ještě 0,46 osoby, která je ekonomicky neaktivní. Průměrná hodnota indexu hospodářského zatížení pro muže je 0,42 a pro ženy je 0,51. Bazický index, vyjadřuje změnu v indexu hospodářského zatížení v každém ze sledovaných let vzhledem k prvnímu roku, nabýval nejvyšších hodnot v posledním sledovaném roce. Hodnota celkového bazického indexu v posledním sledovaném roce byla vypočtena jako 1,2857, tedy celkový index hospodářského zatížení se ve sledovaném období se zvýšil 1,2857x. Index hospodářského zatížení pro muže dosáhla v roce 2017 hodnoty 1,2564 a index hospodářského zatížení pro ženy dosáhl v tom samém roce

hodnoty 1,2607. Datová matice s vypočtenými bazickými indexy je v příloze 4. Graficky je průběh indexu hospodářského zatížení znázorněn v grafu 3.

Graf 3 Index hospodářského zatížení

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Nejvýznamnější dopad bude mít stárnutí populace hospodaření obce, neboť zvyšování počtu seniorů v populaci s sebou nese zvýšené náklady na sociální péči. Obec bude muset rozšiřovat nabídku sociálních služeb, domovů pro seniory, což zatíží rozpočet obce.

5.1.3 Struktura obyvatel podle pohlaví

Dalším demografickým ukazatelem, který byl analyzován, je struktura obyvatel podle pohlaví. Pohlaví je vedle věku základním demografickým ukazatelem. Rozlišení na muže a ženy je běžně používáno jako primární třídící znak ve všech statistikách obyvatelstva. Pohlaví je základním třídícím znakem obyvatelstva dané územní jednotky. Výhodou této charakteristiky je, že je určována jednoznačně objektivním znakem. U pohlaví není nebezpečí zkreslení a přitom je tento znak informačně nosný. Zastoupení mužů a žen se zpravidla vyjadřuje v procentech se zaokrouhlením na 1 desetinné místo.

Tabulka 7 obsahuje údaje o struktuře obyvatel v absolutním vyjádření. Struktura obyvatel vyjádřená relativně je v příloze 5.

Tabulka 7 Struktura obyvatel dle pohlaví

Rok	Počet obyvatel		0-14		15-64		65+	
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy
2006	3 877	4 019	605	522	2 796	2 746	476	751

2007	3 887	4 018	586	517	2 805	2 742	496	759
2008	3 850	4 003	557	509	2 791	2 720	502	774
2009	3 843	3 973	560	486	2 779	2 699	504	788
2010	3 791	3 948	551	489	2 734	2 662	506	797
2011	3 741	3 861	534	456	2 665	2 583	542	822
2012	3 728	3 852	528	469	2 637	2 544	563	839
2013	3 711	3 813	512	468	2 612	2 488	587	857
2014	3 682	3 780	523	464	2 555	2 466	604	850
2015	3 688	3 770	537	470	2 527	2 448	624	852
2016	3 667	3 774	530	487	2 496	2 418	641	869
2017	3 633	3 764	538	493	2 437	2 379	658	892
Průměr	3 758	3 881	547	486	2 653	2 575	559	821

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Průměrný počet žen ve sledovaném období je lehce vyšší než průměrný počet mužů. V obci žilo ve sledovaném období průměrně 3.881 žen, což představuje 50,81 % celkové populace, a 3.758 mužů, což představuje 49,19 % procent populace. Ve sledovaném období se narodilo celkem 444 chlapců. Děvčat se ve sledovaném období narodilo celkem 413. Můžeme tedy sledovat obvyklý trend, že se rodí více mužů než žen. V obci se narodilo průměrně 37 mužů, tj. 51,81 %, a 34 žen, tj. 48,19 %, z toho vyplývá, že se průměrně rodí o 3,62 % více mužů než žen. Chlapců ve věku od 0 do 14 let je v populaci obce průměrně 52,95 % a děvčat je 47,05 %. Mužů v produktivním věku je průměrně 2.653, což představuje 50,75 %, a žen v produktivním věku je 2.575, což představuje 49,25 %. V obou těchto skupinách můžeme sledovat větší počet mužů než žen. Ve věkové skupině nad 65 let je situace opačná, zde je průměrně více žen než mužů, žen je průměrně 821, což činí 59,51 %, a mužů je průměrně 559, což činí 40,49 %. Můžeme tedy vysledovat, že se v obci rodí více chlapců, než děvčat, ale ženy umírají později než muži, z tohoto důvodu je v populaci převaha žen.

5.1.4 Přirozená měna obyvatel

Tato metoda analyzuje počet narozených a počet zemřelých. Změna stavu obyvatelstva je způsobena reprodukcí obyvatelstva značící měny obyvatel neboli pohyb. Přirozená měna mění především počet obyvatel, strukturu věku a pohlaví a představuje přírůstek mezi narozenými a zemřelými.

V tabulce 10 jsou data o živě narozených a zemřelých, tyto data jsou dále rozdělena dle pohlaví a je vypočítána hrubá míra porodnosti, která značí poměr mezi živě

narozenými a středního stavu obyvatelstva daného území v daném čase. Střední stav obyvatelstva je průměr počátečního a konečného stavu počtu obyvatel v daném roce. Následně byla vypočítána hrubá míra úmrtnosti, která udává poměr mezi zemřelými a středním stavem obyvatelstva v daném roce.

Tabulka 8 Vývoj přirozené měny obyvatelstva

Rok	střední stav	Živě narození			Zemřelí			Hrubá míra porodnosti v ‰	Hrubá míra úmrtnosti v ‰	Přirozený přírůstek
		Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy			
2006	7 937	72	44	28	80	41	39	9,07	10,08	-8
2007	7 880	80	37	43	76	37	39	10,15	9,64	4
2008	7 880	68	30	38	68	28	40	8,63	8,63	0
2009	7 836	72	50	22	76	40	36	9,19	9,70	-4
2010	7 795	75	38	37	80	40	40	9,62	10,26	-5
2011	7 644	64	38	26	80	33	47	8,37	10,47	-16
2012	7 579	68	31	37	63	26	37	8,97	8,31	5
2013	7 537	63	30	33	72	30	42	8,36	9,55	-9
2014	7 522	65	32	33	92	44	48	8,64	12,23	-27
2015	7 468	82	46	36	83	30	53	10,98	11,11	-1
2016	7 463	70	32	38	44	42	1	9,38	11,52	-16
2017	7 410	78	36	42	47	34	1	10,53	10,93	-3
Průměr	7 663	71	37	34	72	35	35	-	-	-7

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Ve sledovaném období se v obci narodilo celkem 857 dětí a zemřelo 937 obyvatel. Průměrně se ve sledovaném období narodilo 71 dětí a zemřelo 72 obyvatel, průměrný celkový přírůstek je tedy záporný, a to -7. Chlapců se průměrně ve sledovaném období narodilo 37 a dívek 34. Nejvíce chlapců v počtu 50 se narodilo v roce 2009, nejméně se narodilo v roce 2008 a 2013, v obou těchto letech se narodilo shodně 30 chlapců. Největší meziroční změna v počtu živě narozených chlapců byla zaznamenána v roce 2009, kdy se oproti předchozímu roku narodilo o 20 chlapců více. Dívek se rodí méně. Nejvíce se jich narodilo v roce 2007 v počtu 43, nejméně se jich narodilo 22 v roce 2009. Největší meziroční změna v počtu narozených dívek byla zaznamenána v roce 2007 a 2009, kdy se v obou letech shodně narodilo o 15 dívek více než v předchozím roce.

Z tabulky vyplývá, že kromě let 2007 a 2012 byl přirozený přírůstek záporný, tedy nedochází přirozenou měnou k růstu počtu obyvatel. Toto je negativní výsledek, protože dochází ke stárnutí obyvatel. Graf 4 (Graf 4) níže znázorňuje vývoj narozených, zemřelých a celkový přirozený přírůstek obyvatel Moravských Budějovic ve sledovaném období.

Dalším ukazatelem, který je používán pro analyzování přirozené měny obyvatel, je hrubá míra porodnosti a hrubá míra úmrtnosti. Z tabulky č. 7 výše je patrné, že nejnižší míra porodnosti byla v roce 2013, kdy dosahovala hodnoty 8,36 ‰, nejvyšší byla naopak v roce 2015, kdy dosahovala hodnoty 10,53 ‰.

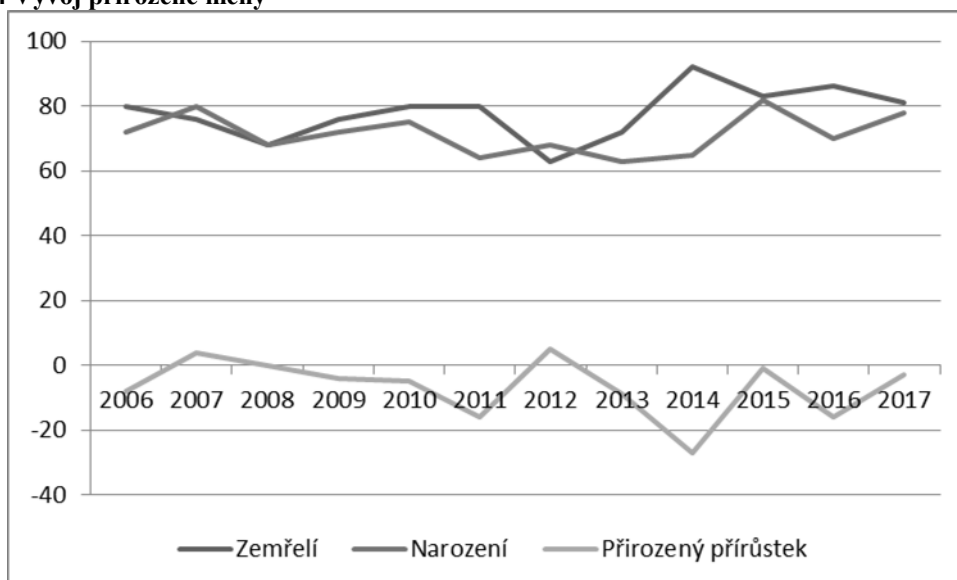
Nejvyšší míra hrubé míry porodnosti byla v roce 2014, dosahovala hodnoty 12,23 ‰, což představuje 92 zemřelých. Nejnižší hrubá míra úmrtnosti byla pozorována v roce 2012, v tomto roce zemřelo 63 obyvatel a hrubá míra úmrtnosti tak dosáhla hodnoty 8,31 ‰.

Hrubá míra porodnosti kolísá v intervalu od 8,36 ‰ do 10,98 ‰, hrubá míra úmrtnosti kolísá v intervalu od 8,31 ‰ do 12,23 ‰. Z toho je patrné, že hrubá míra úmrtnosti je na vyšší úrovni, což je nežádoucí jev, neboť dochází ke stárnutí populace.

Průměrně se v Moravských Budějovicích ve sledovaném období narodilo 71 dětí a zemřelo 78 osob.

Je obecně známo, že pro zajištění reprodukce populace, jejíž průměrný věk je 70 let, je potřeba hrubá míra porodnosti alespoň 15 ‰. Z výsledků analýzy časových řad vyplývá, že obec Moravské Budějovice této hodnoty nedosahuje a je velmi ohrožena stárnutím obyvatelstva, což znamená zvyšování výdajů na sociální oblast a snížení příjmů, neboť se stále více obyvatel přesunuje z produktivní do post produktivní.

Graf 4 Vývoj přirozené měny

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z grafu je jasně patrné, že obec Moravské Budějovice se potýká s přirozeným úbytkem obyvatelstva, neboť přirozený přírůstek je v záporných hodnotách.

5.1.5 Mechanická měna obyvatel

Mechanická měna obyvatel je způsobena migrací obyvatel a je to další faktor, který ovlivňuje vývoj obyvatel. V datové matici v tabulce 7 je zobrazena mechanická změna počtu obyvatel obce Moravské Budějovice.

Tabulka 9 Vývoj mechanické změny obyvatel

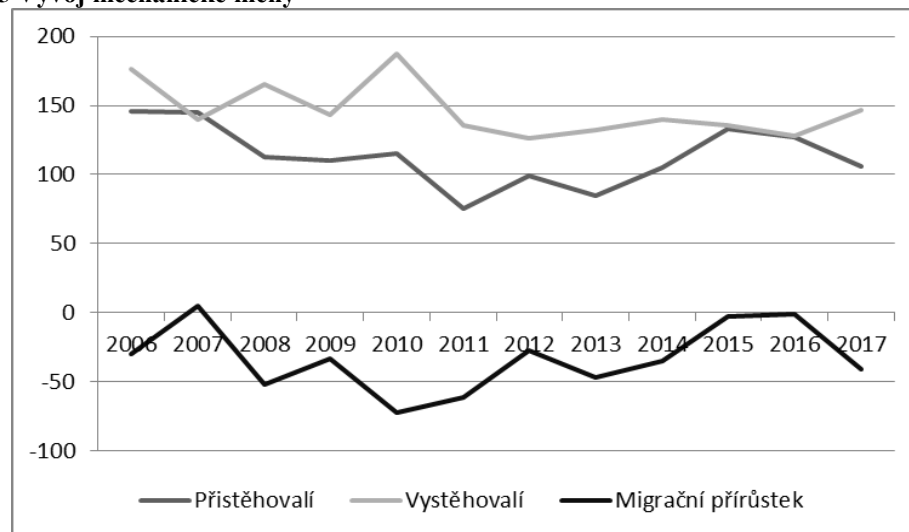
Rok	Stav k 31.12.	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Migrační přírůstek
2006	7 896	146	176	-30
2007	7 905	145	140	5
2008	7 853	113	165	-52
2009	7 816	110	143	-33
2010	7 739	115	187	-72
2011	7 602	75	136	-61
2012	7 580	99	126	-27
2013	7 524	85	132	-47
2014	7 462	105	140	-35
2015	7 458	133	136	-3
2016	7 441	127	128	-1
2017	7 397	106	147	-41
Průměr	7 639	113	146	-33
Celkem	x	1472	1902	x

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Nejvíce obyvatel se přistěhovalo do obce v roce 2006, celkem 146 obyvatel, a nejméně se přistěhovalo 75 obyvatel v roce 2011.

Vývoj mechanické měny obyvatel v obci Moravské Budějovice znázorňuje graf 5.

Graf 5 Vývoj mechanické měny

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Migrační přírůstek je stejně jako přirozený přírůstek záporný. Pouze v roce 2007 byl migrační přírůstek kladný.

Konečným výsledkem migrace je migrační přírůstek. Je to rozdíl mezi vystěhovalými a přistěhovalými. Jestliže je výsledek kladný, hovoříme o netto imigraci, obec tedy získává obyvatele, pokud je výsledek záporný, hovoříme o netto emigraci a obec obyvatele ztrácí. Z tabulky 7 Migrační přírůstek byl nejnižší v roce 2010, kdy dosáhl hodnoty -72 obyvatel. Toto bylo způsobeno ekonomickou krizí, která způsobila krach podniků a snížení počtu pracovních míst, kterých byl i před krizí nedostatek. Možná zmínit, že ceny pozemků a nemovitostí byly a jsou vysoké. Protože migrační přírůstek by ve všech letech záporný, kromě roku 2005, záporný.

Lidé nemají zájem bydlet v obci Moravské Budějovice, příčinou stěhování je migrace do větších měst a snazší dostupnost do zaměstnání.

V průměru se za rok přistěhovalo 113 obyvatel a odstěhovalo 146 obyvatel. Průměrný migrační přírůstek je -33 obyvatel.

Míra intenzity imigrace a emigrace je vypočtena v tabulce 9. Termín míra migrace se obecně používá k označení ukazatele, který vyjadřuje intenzitu migrace v populaci. Jedná se o roční míru migrace, což je poměr celkového počtu migračních pohybů (přestěhování) ke střednímu stavu obyvatelstva ve sledovaném kalendářním roce.

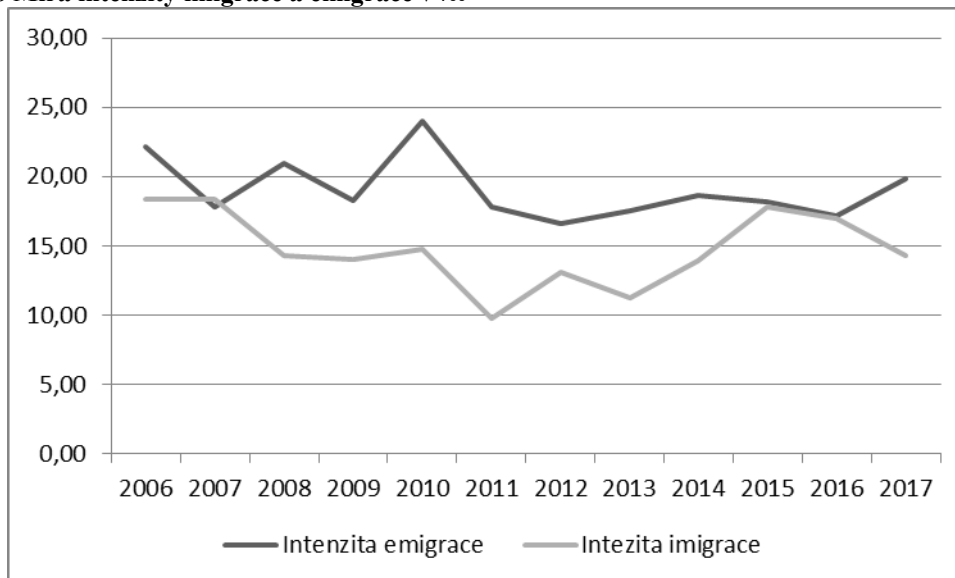
Tabulka 10 Míra intenzity imigrace a emigrace

Rok	Střední stav obyvatel	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Intenzita emigrace v ‰	intenzita imigrace v ‰
2006	7 937	146	176	22,17	18,39
2007	7 880	145	140	17,77	18,40
2008	7 880	113	165	20,94	14,34
2009	7 836	110	143	18,25	14,04
2010	7 795	115	187	23,99	14,75
2011	7 644	75	136	17,79	9,81
2012	7 579	99	126	16,62	13,06
2013	7 537	85	132	17,51	11,28
2014	7 522	105	140	18,61	13,96
2015	7 468	133	136	18,21	17,81
2016	7 463	127	128	17,15	17,02
2017	7 410	106	147	19,84	14,30
Průměr	7 663	113	146	19,05	14,75

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Pro lepší znázornění míry intenzity imigrace a emigrace byly výpočty zaneseny do grafu 6.

Graf 6 Míra intenzity imigrace a emigrace v %

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z grafu 6 je patrné, že intenzita imigrace je vyšší než intenzita emigrace, obec se tedy potýká s odlivem občanů.

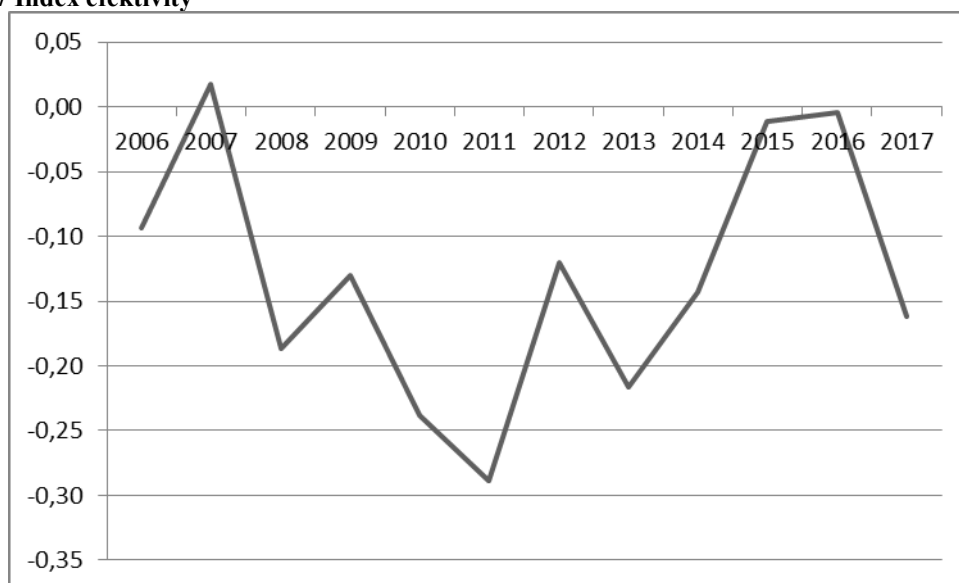
Dále byl vypočítán index atraktivity, což je poměr všech přistěhovalých a vystěhovalých v daném období. Index migračního salda je ukazatelem efektivnosti migrace. Pohybuje se v intervalu od -1,0 do 1,0. Maximální záporné hodnoty -1,0 by nabyl index migračního salda u území, z něhož by se obyvatelé pouze stěhovali, aniž by se kdo přistěhoval, maximální kladné hodnoty 1,0 naopak u území, kam by se obyvatelé pouze přestěhovali, aniž by se kdo vystěhoval. Protože migrace velmi intenzivně reaguje na měnící se ekonomické podmínky, je uvedený index také výstižnou charakteristikou těchto podmínek. Jeho nedostatkem ovšem je, že nereaguje na absolutní počet migrantů. Z výpočtů v tabulce 10 je patrné, že index atraktivity je pohybuje převážně v záporných hodnotách, pouze v roce 2007 dosáhl kladné hodnoty a v roce 2016 se rovnal přesně nule.

Tabulka 11 Index atraktivity

Rok	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Index atraktivity
2006	146	176	-0,09
2007	145	140	0,02
2008	113	165	-0,19
2009	110	143	-0,13
2010	115	187	-0,24
2011	75	136	-0,29
2012	99	126	-0,12
2013	85	132	-0,22
2014	105	140	-0,14
2015	133	136	-0,01
2016	127	128	0,00
2017	106	147	-0,16
Průměr	113	146	0,13

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Dalším faktorem, který určuje míru mechanické měny obyvatel je index atraktivity migrace, jedná se o poměr celkového migračního přírůstku a objemu migrace. Hodnota indexu atraktivity se ve sledovaném období pohybovala záporných hodnotách v intervalu od 0 do -0,29. Což značí, že v obci ve sledovaném období převažovala emigrace. Obec je tedy pro obyvatele neatraktivní a stěhují se z ní pryč. Pouze v roce 2016 byla hodnota indexu atraktivity rovna 0, což znamená, že rozsah imigrace i emigrace byl stejný. Vývoj indexu atraktivity je graficky znázorněn v grafu 7.

Graf 7 Index efektivity

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

5.1.6 Vývoj celkového přírůstku obyvatel

Celkový přírůstek obyvatel je vypočítán jako rozdíl mezi migračním přírůstkem a přirozeným přírůstkem. V tabulce 14 je zaznamenán přirozený, migrační a celkový přírůstek.

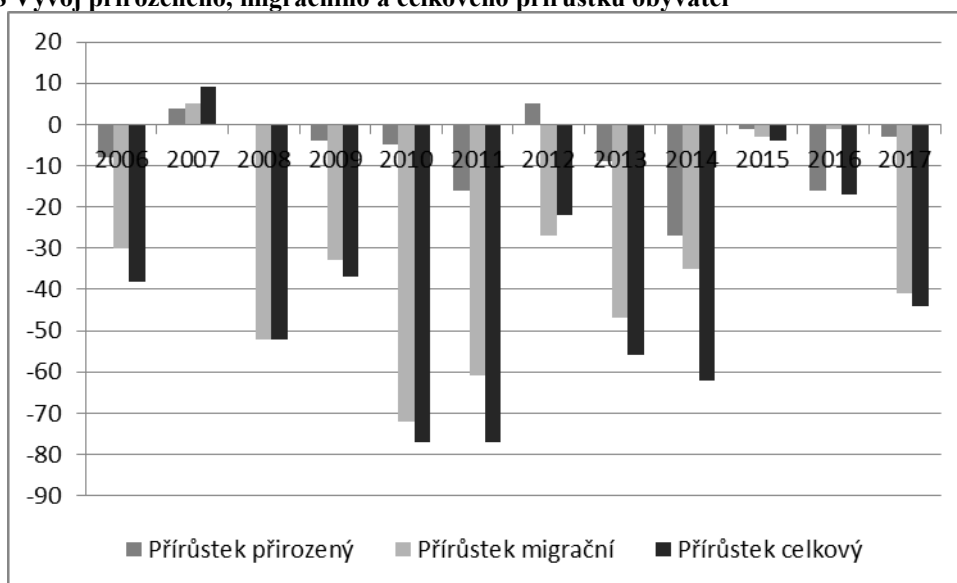
Tabulka 12 Vývoj celkového přírůstku obyvatel

Rok	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový
2006	-8	-30	-38
2007	4	5	9
2008	0	-52	-52
2009	-4	-33	-37
2010	-5	-72	-77
2011	-16	-61	-77
2012	5	-27	-22
2013	-9	-47	-56
2014	-27	-35	-62
2015	-1	-3	-4
2016	-16	-1	-17
2017	-3	-41	-44
Průměr	-7	-33	-40

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z tabulky 14 vyplývá, že obec se dlouhodobě potýká s úbytkem obyvatel, neboť ve sledovaném období byl přirozený přírůstek kladný pouze v roce 2007. Pro lepší znázornění byl vývoj přirozeného, migračního a celkového přírůstku obyvatel zaznamenán v grafu 8.

Graf 8 Vývoj přirozeného, migračního a celkového přírůstku obyvatel

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z grafu 8 je patrné, že záporný přírůstek je z větší míry způsoben migrací obyvatelstva. Příčina toho je zejména v nedostatku pracovních míst.

5.1.7 Vývojové tendence počtu a stáří obyvatelstva

Pro určení vývojových tendencí a stanovení budoucího vývoje byly pro každou časovou řadu posouzeny funkce exponenciální, lineární, logaritmická, polynomická a mocninná. Za nejvhodnější funkci pro popis dynamiky budoucího vývoje se považuje trendová funkce, u které je index determinace nejbližší hodnotě 1. Pro každou funkci byl vypočten index determinace. Bylo zjištěno, že vývoj počtu obyvatel nejlépe popisuje kvadratická trendová funkce (polynom 2. stupně) ve tvaru $y' = 8025,4 - 72,609x + 1,5867x^2$. Hodnota indexu determinace byla vypočtena jako 0,9651. Vývoj indexu stáří také nejlépe popisuje kvadratická trendová funkce (polynom 2. stupně), tato funkce má tvar $y' = 99,22 + 7,8174x - 0,2935x^2$. Index determinace činí 0,9704. V tabulce 12 jsou zaznamenány indexy determinace a trendová funkce u ukazatelů počet obyvatel a index stáří, u kterých byla provedena prognóza na tři roky dopředu.

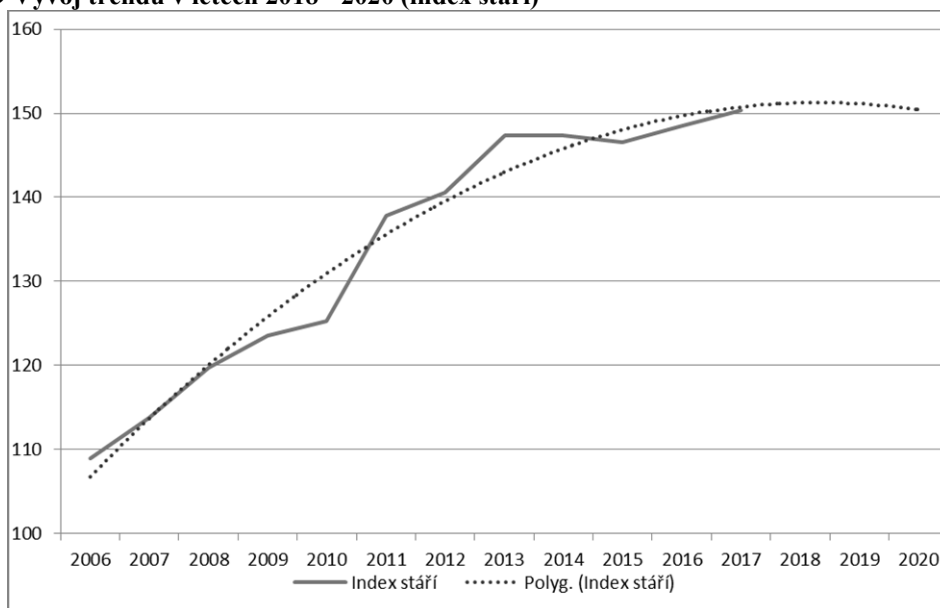
Tabulka 13 Indexy determinace a trendové funkce

Ukazatel	Index determinace	Trendová funkce
Počet obyvatel	0,9651	$y' = 8025,4 - 72,609x + 1,5867x^2$
Index stáří	0,9704	$y' = 99,22 + 7,8174x - 0,2935x^2$

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

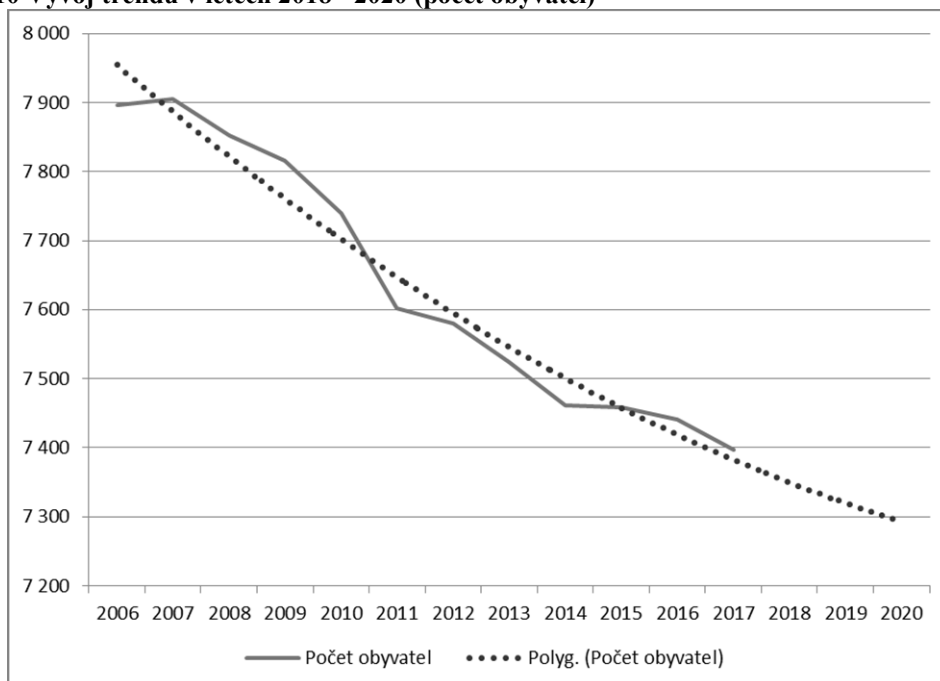
Vývoj indexu stáří a počtu obyvatel je graficky zachycen v grafech 9 a 10.

Graf 9 Vývoj trendu v letech 2018 - 2020 (index stáří)

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Graf 10 Vývoj trendu v letech 2018 - 2020 (počet obyvatel)

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Dále byla vypočtena bodová předpověď pro počet obyvatel a index stáří na tři roky dopředu. Bodová předpověď pro budoucí vývoj počtu obyvatel a indexu stáří na 3 roky dopředu je uvedena v tabulce 16.

Tabulka 14 Bodová předpověď počtu obyvatel a indexu stáří na období 2018 - 2020

Ukazatel	2018	2019	2020
Počet obyvatel	7302	7250	7198
Index stáří	167,62	176,64	186,40

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní výpočty

Z trendových funkcí vyplývá, že při současném trendu bude v následujících třech letech docházet ke snižování počtu obyvatel v obci a zvyšování indexu stáří. Dle bodové předpovědi bude v roce 2020 v obci pouze 7 198 obyvatel, počet obyvatel se tedy pravděpodobně během tří let sníží o 199. Index stáří se při současném trendu bude v následujících třech letech zvyšovat, jak dokládá trendová funkce. Na základě bodové předpovědi lze odhadnout, že v roce 2020 bude mít hodnotu 186,4. Tato skutečnost je alarmující. Obec by měla podniknout kroky k tomu, aby přilákala mladé, ekonomicky aktivní obyvatele.

5.2 Hospodaření obce Moravské Budějovice

Obec Moravské Budějovice je povinna sestavovat každoročně rozpočet na následující rok. Rozpočet musí být v souladu s rozpočtovými pravidly na základě zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a také na základě zákona č. 128/20000 Sb., zákona o obcích. Zastupitelstvo obce Moravské Budějovice ve své přenesené působnosti sestavuje a schvaluje rozpočet. Návrh rozpočtu, schválený rozpočet, rozpočtové úpravy i závěrečný účet jsou zveřejněny na úřední desce a na webových stránkách obce.

Hospodaření obce bylo analyzováno v letech 2012 – 2017. Data pro zpracování této části práce byla získána ze závěrečných účtů obce Moravské Budějovice. K hodnocení rozpočtu byla použita indexní analýza a absolutní rozdíly. Jako elementární charakteristiky časových řad byly zvoleny první diference, která udává přírůstky v absolutních hodnotách, koeficient růstu, který udává dynamiku časové řady, a výsledkem jsou hodnoty, o které se meziročně změnily příjmy a výdaje. Dále bylo použito tempo růstu, které udává hodnoty meziroční změny v procentním vyjádření, a bazický index.

5.2.1 Stav na bankovních účtech

V tabulce 17 jsou uvedeny stavy peněžních jednotek na bankovních účtech k 1. 1. daného roku. V celém sledovaném období se hodnoty pohybují v kladných číslech, nejnižší pozorovaná hodnota 14.431 tis. Kč byla v roce 2012 a nejvyšší hodnota 50.132 tis. Kč byla

zaznamenána v roce 2017. Nejnižší nárůst, který vyjadřuje první diference, byl v roce 2015, peněžní prostředky na bankovním účtu poklesly o 4.147 tis. Kč, toto bylo způsobeno financováním rozsáhlých rekonstrukcí obecních ulic včetně modernizace osvětlení a investičním příspěvkem na akci Třebíčsko – vodohospodářská infrastruktura. Nejvyšší meziroční nárůst peněžních prostředků na bankovních účtech byl zaznamenán v roce 2017, který byl způsoben prodejem obecních pozemků. Nejvyšší tempo přírůstku 56,22 % bylo zaznamenáno v roce 2014, které bylo zapříčiněno zejména prodejem obchodního podílu v obchodní společnosti Poliklinika Moravské Budějovice, s.r.o.

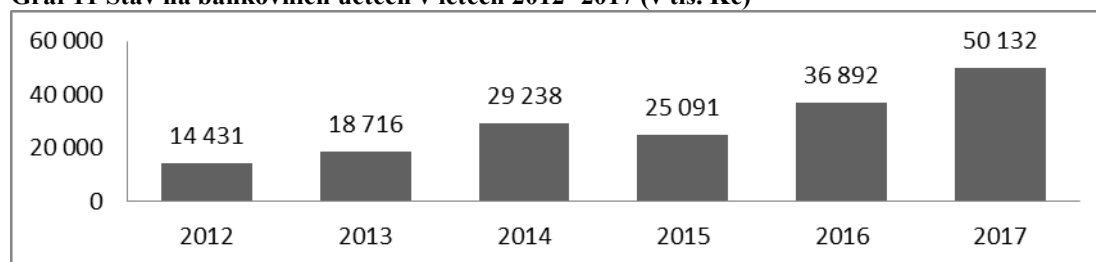
Tabulka 15 Stav na bankovních účtech za období 2012 – 2017 v tis. Kč

Rok	počáteční stav na bankovním účtu k 1.1. (v tis. Kč)	1. diference (v tis. Kč)	Koeficient růstu	Tempo přírůstku v %	Bazický index
2012	14 431	x	x	x	x
2013	18 716	4 285	1,30	29,69	1,30
2014	29 238	10 522	1,56	56,22	2,03
2015	25 091	-4 147	0,86	-14,18	1,74
2016	36 892	11 801	1,47	47,03	2,56
2017	50 132	13 240	1,36	35,89	3,47
Průměr	29 083	7 140	1,31	31	-

Zdroj: Závěrečné účty obce Moravské Budějovice, vlastní zpracování

Pro lepší znázornění byly data z tabulky 14 převedeny do grafické podoby. Graf 11 znázorňuje stav peněžních prostředků na bankovních účtech obce Moravské Budějovice k 1. 1. daného roku.

Graf 11 Stav na bankovních účtech v letech 2012- 2017 (v tis. Kč)

Zdroj: Závěrečné účty obce Moravské Budějovice, vlastní zpracování

Příjmy měly v první části stoupající tendenci, v roce 2015 došlo k poklesu a od roku 2015 je opět pozorováno stálé zvyšování, což je přízné, neboť to značí dobrou finanční situaci.

5.2.2 Příjmy obce

Příjmy obce Moravské Budějovice jsou tvořeny čtyřmi skupinami. Daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté dotace.

Daňové příjmy tvoří váhově nejvýznamnější složku příjmů. Rozpočtové příjmy obce Moravské Budějovice jsou průměrně tvořeny z 68,2 % daňovými příjmy. Daňové příjmy se skládají z příjmů z rozpočtového určení daní (daň z příjmu právnických a fyzických osob, DPH, daň z nemovitosti, místní poplatky, jako jsou například poplatky za odvoz odpadů, nebo správní poplatky).

Nedaňové příjmy tvoří váhově méně významnou položku, na celkových příjmech se ve sledovaném období podílely průměrně 3,8 %. Jsou tvořeny příjmy z vlastní činnosti, podílů ze zisku a dividend nebo příjmy z pronájmů.

Kapitálové příjmy jsou tvořeny z příjmů z prodeje investičního majetku obce a ostatními investiční příjmy, jako jsou například příjmy z prodeje obecních pozemků, nemovitostí, které vlastní obec, nebo například hmotného a nehmotného investičního majetku obce. Do kapitálových příjmů jsou dále zahrnuty přijaté dary a příspěvky na investice a příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů. Ve sledovaném období tvoří průměrně 3,41 % z celkových příjmů obce.

V tabulce 18 je provedena elementární charakteristika vývoje časové řady celkových příjmů obce Moravské Budějovice v období od roku 2012 do roku 2017. Nejvyšší meziroční nárůst příjmů je evidován v roce 2013, příjmy se zvýšily o 110.063 tis. Kč oproti roku 2012. Toto značné zvýšení daňových příjmů bylo způsobeno změnou zákona o rozpočtovém určení daní, kdy bylo rozhodnuto, že se zvýší sazba daně z přidané hodnoty o 4 %, tím došlo k nárůstu sdílených daní. Dále byly přijaty dotace na podporu udržitelného užívání zdroje energie v celkové výši 11.314 tis. Kč. Největší meziroční pokles byl v roce 2014, oproti předcházejícímu roku se celkové příjmy snížily o 25.735 tis. Kč, to bylo způsobeno především nižšími dotacemi, které obec přijala. Ve sledovaném období jsou příjmy průměrně rostoucí o 9,79 %.

Nejvyšších příjmů dosáhla obec v roce 2017. Celkové příjmy na jednoho obyvatele mají stoupající tendenci.

Tabulka 16 Vývoj příjmů za období 2012 – 2017 v tis. Kč

Rok	Příjmy celkem (v tis. Kč)	1. diference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku v %	Bazický index	Celkové příjmy na 1 obyvatele (v Kč)
2012	337 326	x	x	x	x	44 502
2013	447 390	110 063	1,33	32,63	1,33	59 462
2014	421 655	-25 735	0,94	-5,75	1,25	56 507
2015	404 094	-17 561	0,96	-4,16	1,20	54 183
2016	498 488	94 395	1,23	23,36	1,48	66 992
2017	512 940	14 452	1,03	2,90	1,52	69 344
Průměr	436 982	35 123	1,10	9,79	1,35	58 498

Zdroj: Závěrečné účty obce Moravské Budějovice, vlastní zpracování

V tabulce 19 je zaznamenána struktura příjmů ve sledovaném období. V tabulce 20 je uveden procentní podíl jednotlivých druhů příjmů vzhledem k celkovým příjmům. Struktura příjmů je graficky znázorněna v grafu 12.

Tabulka 17 Struktura příjmů za období 2012 – 2017 v tis. Kč

Rok	Daňové příjmy (v tis. Kč)	Nedaňové příjmy (v tis. Kč)	Kapitálové příjmy (v tis. Kč)	Dotace (v tis. Kč)	Příjmy celkem (v tis. Kč)	Příjmy celkem (v tis. Kč)
2012	78 323	4 046	5 842	39 724	337 326	127 935
2013	94 168	5 739	1 560	40 375	447 390	141 842
2014	97 430	5 722	4 242	33 209	421 655	140 604
2015	101 632	5 697	950	32 769	404 094	141 048
2016	109 795	4 094	11 383	32 383	498 488	157 655
2017	120 440	8 724	6 657	35 313	512 940	171 133

Zdroj: Závěrečné účty obce Moravské Budějovice, vlastní zpracování

Tabulka 18 Struktura příjmů za období 2012 – 2017 v procentech

Rok	Příjmy celkem (v tis. Kč)	daňové příjmy (v %)	nedaňové příjmy (v %)	kapitálové příjmy (v %)	dotace příjmy (v %)
2012	127 935	61,22	3,16	4,57	31,05
2013	141 842	66,39	4,05	1,10	28,46
2014	140 604	69,29	4,07	3,02	23,62
2015	141 048	72,06	4,04	0,67	23,23
2016	157 655	69,64	2,60	7,22	20,54
2017	171 133	70,38	5,10	3,89	20,63
Průměr	146 703	68,16	3,84	3,41	24,59

Zdroj: Závěrečné účty obce Moravské Budějovice, vlastní zpracování

Daňové příjmy mají stoupající tendenci v celém sledovaném období. Daňové příjmy tvoří v průměru 68,16 % z celkového příjmu obce a pohybují se v intervalu 61,22 % až 72,06 % a tvoří největší část příjmů. Nejvíce daňových příjmů obec obdržela v roce 2017.

Daně ze zboží a služeb v tuzemsku (43.016 tis. Kč) daň z příjmu fyzických a právnických osob (52.232 tis. Kč) Nejméně daňových příjmů obdržela obec v roce 2012, celkem 78.323 tis. Kč.

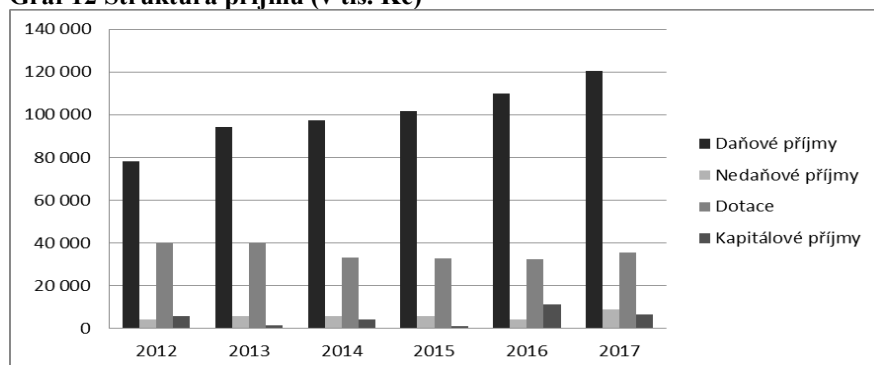
Nedaňové příjmy mají kolísavý charakter, nejvyšších nedaňových příjmů bylo dosaženo v roce 2017. Příjmy z vlastní činnosti jako jsou příjmy z poskytování služeb a výrobků a příjmy z prodeje zboží, dosáhly celkem částky 3.761 tis. Kč a přijaté sankční platby, z nichž největší část činí pokuty a poplatků za komunální odpad. Nedaňové příjmy tvoří druhou nejmenší složku příjmů a průměrně tvoří 3,84% podíl příjmů obce, pohybují se v intervalu od 2,60 % do 5,10 %.

Kapitálové příjmy mají kolísavý charakter, dají se velmi špatně předpovídat, neboť jsou závislé na strategických plánech a rozhodnutí zastupitelstva. Nejnižší hodnoty dosáhly v roce 2015 a nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2016, kdy byly prodány byty, nemovitosti a pozemky v celkové hodnotě 11.383 tis. Kč. Kapitálové příjmy tvoří nejmenší část příjmů, průměrně tvoří 3,41 % z celkových příjmů a pohybují se v intervalu 0,67 % až do 7,22 %.

Druhou největší část příjmů tvoří dotace, které představují průměrně 24,59 % z celkových příjmů obce. Hodnoty se pohybují v intervalu od 20,54 % do 31,05 %. Dotace obec používá k tomu, aby pokryla výdaje, které není schopna pokrýt sama svými finančními prostředky.

Nejvíce dotací čerpala obec v roce 2013, celkem 40 375 tis. Kč. Nejméně dotací 32.383 tis. Kč čerpala obec v roce 2016.

Graf 12 Struktura příjmů (v tis. Kč)

Zdroj: Závěrečné účty obce Moravské Budějovice, vlastní zpracování

5.2.3 Výdaje obce

Rozpočtové výdaje se rozdělují na běžné a kapitálové. Celkové výdaje obce Moravské Budějovice za období 2012 – 2017 jsou zachyceny v tabulce 22. V tabulce 21 je

provedena elementární charakteristika vývoje časové řady celkových příjmů obce Moravské Budějovice v období od roku 2012 do roku 2017. Výdaje se pohybují v intervalu 116.017 tis. Kč do 157.075 tis. Kč. Ve sledovaném období mají výdaje rostoucí tendenci. Nejnižší celkové výdaje byly zaznamenány v roce 2012 a nejvyšší v roce 2017.

Tabulka 19 Vývoj výdajů za období 2012 – 2017 v tis. Kč

Rok	Výdaje celkem (v tis. Kč)	1. diference	Koeficient růstu	Tempo přírůstku v %	Bazický index	Celkové výdaje na 1 obyvatele (v tis Kč)
2012	116 017	x	x	x	x	15
2013	171 516	55 499	1,48	47,84	1,48	23
2014	136 798	-34 717	0,80	-20,24	1,18	18
2015	136 236	-562	1,00	-0,41	1,17	18
2016	148 935	12 698	1,09	9,32	1,28	20
2017	157 075	8 140	1,05	5,47	1,35	21
Průměr	144 429	8 212	1,08	8,39	-	19

Zdroj: Závěrečné účty obce Moravské Budějovice, vlastní zpracování

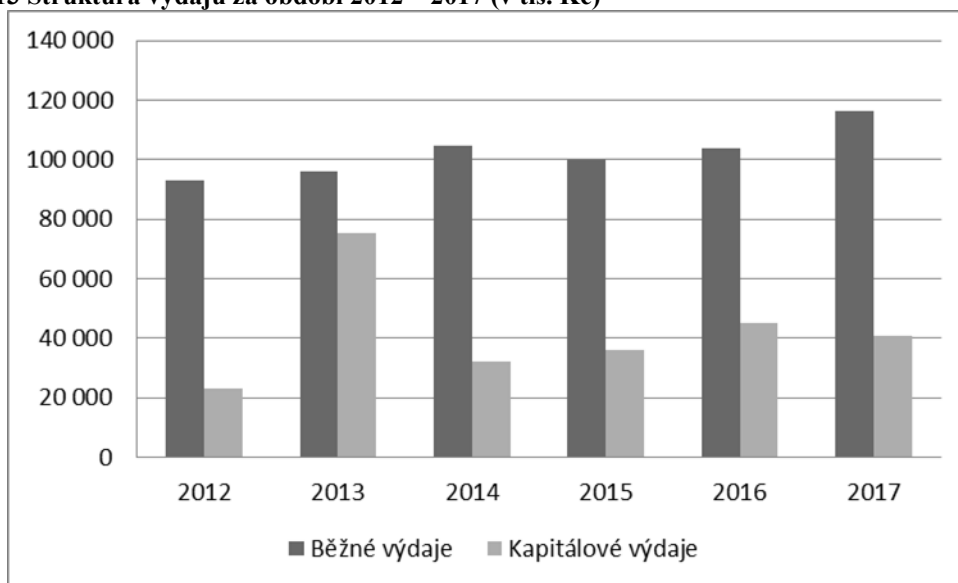
V tabulce 22 jsou uvedeny částky běžných a kapitálových výdajů a jejich procentní podíl na celkových výdajích. Struktura výdajů je graficky znázorněna v grafu 13. Z grafu je patrné, že ve sledovaném období převažují běžné výdaje nad kapitálovými. Největší rozdíl mezi běžnými a kapitálovými výdaji byl v roce 2012, kdy běžné výdaje tvořily 80,04 % a kapitálové pouze 19,96 % z celkových výdajů obce. Nejmenší rozdíl nastal o rok později, tj. 2013, kdy běžné výdaje tvořily 56,09 % a kapitálové 43,91 % z celkových příjmů obce

Tabulka 20 Struktura výdajů za období 2012 – 2017 v tis. Kč

Rok	Výdaje celkem	Běžné výdaje:	Podíl běžných výdajů k celkovým výdajům v %	Kapitálové výdaje:	Podíl kapitálových výdajů k celkovým výdajům v %
2012	116 017	2 866	80,04	23 151	19,96
2013	171 516	96 203	56,09	75 313	43,91
2014	136 798	104 542	76,42	32 257	23,58
2015	136 236	99 944	73,36	36 292	26,64
2016	148 935	103 909	69,77	45 026	30,23
2017	157 075	116 285	74,03	40 789	25,97
Průměr			71,62		28,38

Zdroj: Závěrečné účty obce Moravské Budějovice, vlastní zpracování

Graf 13 Struktura výdajů za období 2012 – 2017 (v tis. Kč)

Zdroj: Závěrečné účty obce Moravské Budějovice, vlastní zpracování

5.2.4 Saldo příjmů a výdajů

Saldo příjmů a výdajů je rozdíl mezi příjmy a výdaji rozpočtu. Pokud příjmy převyšují výdaje, pak rozpočet skončí přebytkem, pokud jsou příjmy nižší než výdaje, pak rozpočet skončí schodkem. V tabulce 23 jsou zaznamenány celkové příjmy a výdaje obce a je vypočítáno saldo příjmů a výdajů. Z výpočtů je zřejmé, že saldo bylo ve všech letech ve sledovaném období kladné, což je velmi dobré.

Tabulka 21 Saldo příjmů a výdajů v tis. Kč

Rok	Příjmy celkem	Výdaje celkem	Saldo příjmů a výdajů:
2012	127 935	116 017	11 919
2013	141 842	171 516	29 674
2014	140 604	136 798	3 805
2015	141 048	136 236	4 812
2016	157 655	148 935	8 720
2017	171 133	157 075	14 058

Zdroj: Závěrečné účty obce Moravské Budějovice, vlastní zpracování

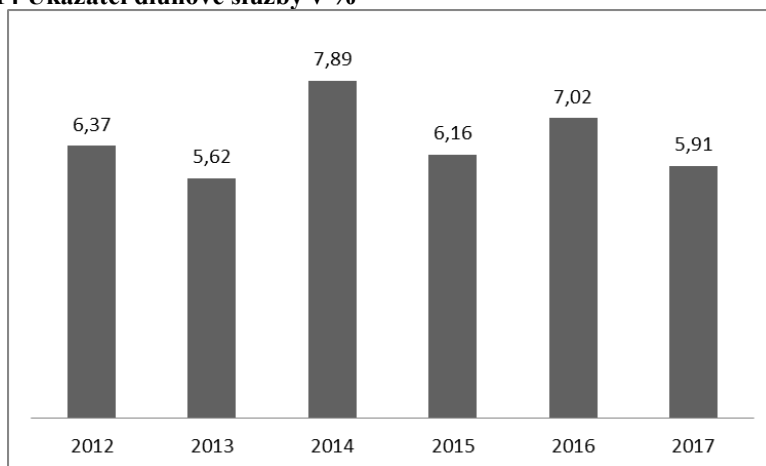
5.2.5 Ukazatel dluhové služby

Každé obci je ministerstvem financí vypočítán ukazatel dluhové služby. Pokud obec překročí hodnotu 30 %, pak jim je tato skutečnost oznámena doporučeným dopisem z Ministerstva financí, zároveň je obec vyzvána, aby do 3 měsíců podala vysvětlení, proč tomu tak je, a přijala vhodná opatření, aby v příštím roce tuto hodnotu nepřekročila.

Prostřednictvím ukazatele dluhové služby je zjišťováno, zda má obec dostatek krátkodobých finančních prostředků na úhradu dluhové služby ve stávajícím roce.

Vývoj ukazatele dluhové služby v obci Moravské Budějovice je znázorněn v grafu 14, z něho je patrné, že obec na konci roku 2017 dosáhla hodnoty ukazatele dluhové služby 5,91 %, tudíž může čerpat dotace.

Graf 14 Ukazatel dluhové služby v %

Zdroj: Závěrečné účty obce Moravské Budějovice, vlastní zpracování

5.2.6 Realizované investiční akce

V tabulce 24 je znázorněn podíl kapitálových výdajů na běžných výdajích. Byla provedena indexní analýza charakterizující dynamiku vývoje kapitálových výdajů, kdy je při použití koeficientu růstu, tzv. řetězového indexu vyjádřen přírůstek nebo úbytek zkoumané veličiny v časové řadě. V celé časové řadě docházelo k růstu koeficientu, nejvíce v letech 2015 a 2016. Dynamika vývoje je vyjádřena prostřednictvím tempa růstu kapitálových výdajů.

Tabulka 22 Podíl kapitálových výdajů na běžných výdajích v letech 2012 - 2017

Rok	běžné výdaje	Kapitálové výdaje	Podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích	koeficient růstu kapitálových výdajů	tempo přírůstku kapitálových výdajů (v %)
2012	92866	23151	24,93	-	-
2013	96203	75313	78,29	3,25	325,31
2014	104542	32257	30,86	0,43	42,83
2015	99944	36292	36,31	1,13	112,51
2016	103909	45026	43,33	1,24	124,07
2017	116285	40789	35,08	0,91	90,59
průměr	102291	42138	41,47	1,39	139,06

Zdroj: Závěrečné účty obce Moravské Budějovice, vlastní zpracování

Z výše uvedených hodnot běžných a kapitálových výdajů byl vypočítán podíl kapitálových výdajů podílejících se na realizovaných investicích ve městě. V letech 2013 – 2016, hodnoty tohoto podílu překročily hranici 30 %, což dokládá, že v těchto letech byla zastupitelstvem města podpořena řada investičních akcí.

Investiční akce v roce 2013

V roce 2013 byly provedeny následující investiční akce.

Optimalizace energetické náročnosti ZŠ Havlíčkova V rámci projektu bylo provedeno zateplení zbývajících částí fasády ZŠ Havlíčkova (celý sportovní pavilon, atria v učebnovém pavilonu), výměna zbylých stavebních výplní (sportovní pavilon), výměna střešních světlíků, zateplení střešního pláště a částečné zateplení stropů pod 1. NP učebnového pavilonu. 10.468 tis. Kč, částečně financováno z dotací (dotace z Operačního programu Životní prostředí, Fondu soudržnosti a Státního fondu životního prostředí 4.709 tis. Kč.)

Rekonstrukce náměstí ČSA 14.798 tis. Kč. Rekonstrukce ulic Purcnerova a Kosmákova 12.643 tis. Kč. Výstavba nových parkovacích stání v ulicích Mánesova a Jechova 3.478 tis. Kč. Modernizace veřejného osvětlení 1.746 tis. Kč. Oprava chodníků 828 tis. Kč.

Obnova stropních konstrukcí v půdním prostoru zámku 1.698 tis. Kč (částečně financováno z Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón Ministerstva kultury 585 tis. Kč)

Proběhla modernizace obvodového pláště budovy A ZŠ TGM 4.107 tis. Kč (městu byla přidělena dotace z Operačního programu Životní prostředí, Fondu soudržnosti a Státního fondu životního prostředí v celkové výši 2.869 tis. Kč).

Zateplení budovy Léčebny pro dlouhodobě nemocné 4.999 tis. Kč. Město Moravské Budějovice získalo na akci dotaci z Operačního programu Životní prostředí, Fondu soudržnosti a Státního fondu životního prostředí v celkové výši 3.735 tis. Kč)

Rekonstrukce ulic Purcnerova a Kosmákova 12.643 tis. Kč. Výstavba nových parkovacích stání v ulicích Mánesova a Jechova 3.478 tis. Kč. Modernizace veřejného osvětlení na ulicích Pivovarská a Myslbekova v celkové výši 1.46 tis. Kč, kdy bude stávající osvětlení, které je umístěno na vlastních stožárech nahrazeno novým osvětlením, na nových stožárech, s novými kabelovými rozvody. Nové veřejné osvětlení bude

provedeno metalhalogenovými a LED svítidly. Významnou investicí v roce 2013 byla i oprava chodníků v celkové výši 828 tis. Kč.

Investiční akce v roce 2014

V roce 2014 byla největší realizovaná investiční akce modernizace veřejného osvětlení RVO Urbánkova, obec investovala 2.451 tis. Kč a 550 tis. Kč čerpala z dotace ze Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie.

Druhou nejvýznamnější investiční akcí byla úprava smuteční síně v celkové výši 4.249 tis. Kč, která byla realizována ve dvou etapách. Další realizovanou investicí byla rekonstrukce zámeckého parku (3.932 tis. Kč), rekonstrukce komunikace a kanalizace na ulici 1. Máje (3.805 tis. Kč.), modernizace veřejného osvětlení na několika dalších místech v celkové částce 5.689 tis. Kč, rekonstrukce dětského bazénu a strojovny koupaliště (3.145 tis. Kč). Stavební úpravy sociálního zařízení ZŠ TGM v částce 2,358 tis. Kč.

Dále byla obnovena fasáda zámku, která byla z části financována obcí (1.672 tis. Kč) a částečně z dotací z Programu regenerace MPR a MPZ (MK) (740 tis. Kč)

Investiční akce v roce 2015

V roce 2015 proběhly tyto investiční akce:

Modernizace veřejného osvětlení na ulicích Palackého, Jiráskova, Kozinova 3.529 tis. Kč, obec obdržela dotaci z Ministerstva průmyslu a obchodu ve výši 295 tis. Kč. Modernizace veřejného osvětlení proběhla i na jiných místech v obci, ale tyto akce byly financovány pouze ze zdrojů obce v celkové částce 2.943 tis. Kč. Dále se pokračovalo v obnově budovy zámku. Obec obnovu částečně financovala ze svých zdrojů (2.188 tis. Kč) a částečně z dotací (Dotace z Ministerstva kultury 780 tis. Kč), opravu nebytových prostor v areálu zámku financovala obec samostatně (1.411 tis. Kč).

Dále proběhla Rekonstrukce DDH Moravské Budějovice (440 tis. Kč město a 300 tis. Kč Dotace z Fondu Vysočiny) a rekonstrukce otopné soustavy MŠ Husova, na kterou obec částečně čerpala dotace z Ministerstva průmyslu a obchodu (262 tis. Kč) a částečně ji financovala sama (393 tis. Kč)

Investiční akce v roce 2016

Nejvýznamnější investiční akcí roku 2016 byla další etapa obnovy zámku, tentokrát se jednalo o stěnu ke kostelu a obnovu dvorního traktu. Obec čerpala na tuto opravu

Dotace z Ministerstva kultury, Program regenerace MPR a MPZ ve výši 1.105 tis. Kč a ze svých zdrojů ji financovala v částce 2.124 tis. Kč).

Druhou nejvýznamnější investiční akcí roku byla Rekonstrukce zdroje tepla a otopné soustavy ZŠ T.G.M. Rekonstrukce spočívala ve výměně původních kotlů za kotle kondenzační na zemní plyn. Rekonstruován byl rovněž rozdělovač a sběrač včetně přístrojového vybavení. Obec tuto rekonstrukci financovala částečně ze svých zdrojů (1.023 tis. Kč) a částečně z dotace z Ministerstva průmyslu a obchodu (1.000 tis. Kč). Dále proběhla rekonstrukce čtyř ulic v celkové částce 19.927 tis. Kč, které obec investovala ze svých zdrojů. Byla provedena rekonstrukce kotleny v Léčebně dlouhodobě nemocných (1.931 tis. Kč). Další významnou investiční akcí je výstavba komunikace a inženýrských sítí v lokalitě Zahrádky, kterou obec financovala ze svých zdrojů ve výši 1.468 tis. Kč.

Tato akce byla realizována s dotací ze státního rozpočtu v rámci Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných a druhotných zdrojů energie pro rok 2016. Dotace byla městu přiznána ve výši 1.000.000 Kč a představuje takřka 50 % celkových nákladů akce. Zbývající finanční prostředky ve výši 1.022.775 Kč uhradilo město z vlastních zdrojů.

Investiční akce v roce 2017

Oprava povrchu komunikace ulice Partyzánská 1.727 tis. Kč Obec se na opravě podílela částkou 1 727 a částku ve výši 447 tis. Kč čerpala z dotací fondu Vysočiny.

Byla provedena modernizace veřejného osvětlení RVO k Háji. Tato modernizace stála celkem 1 612, město se na investiční akci podílelo částkou 1.291 tis. Kč a částku 322 tis. Kč čerpalo z dotací Ministerstva průmyslu a obchodu.

Byl opraven Měšťanský domu č.p. 60 a zámek. Oprava vyšla na 3 426 tis. Kč, 2.306 tis. Kč zaplatilo město ze svých zdrojů a 1.120 tis. Kč čerpalo z dotací od Ministerstva kultury. Výstavbu inženýrských sítí v oblasti Zahrádky zaplatila obec v celé výši (10.444 tis. Kč) ze svých zdrojů, stejně tak opravu ulice Šafaříkova, která stála 4.474 tis. Kč a opravu zpevněných ploch a komunikace na ul. Kollárova, která vyšla na 1.142 tis. Kč. Obec dále opravila chodníky v 7 ulicích obce v celkové výši 1.812 tis. Kč. Dále byla provedena i modernizace veřejného osvětlení v městských částech Jackov a Vranín a v městské části obce na čtyřech ulicích celou částku financovalo město ze svých zdrojů a byla vyčíslena celkem na 2 575 tis. Kč.

5.2.7 Investiční akce plánované

Modernizací městského parku a areálu letního kina.

Významnou plánovou investiční akcí obce je modernizací městského parku a areálu letního kina. Projekt plánuje kompletní rekonstrukci letního kina včetně sociální zařízení, sadové úpravy a výsadbu nových stromů, keřů a květin, výstavbu cyklostezky, promenády, chodníků, rekonstrukci schodiště. Dále je naplánována výstavba soustavy fontán a úprava břehu řeky Rokytky, která parkem protéká. Je naplánována výstavba Odpočinkových a relaxačních zón včetně hřiště pro Pétanque, Labyrint a Adventure golf. Orientační náklady jsou 44.730 tis. Kč.

Předpokládá se, že by obec mohla čerpat dotace na sadové úpravy a výsadbu nových stromů, keřů a květin z operačního programu Životního prostředí: Zlepšení kvality prostředí v sídlech (zakládání a obnova veřejné zeleně), zde je předpokládán finanční podíl obce 40 %. Na vybudování cyklostezky v parku by obec chtěla žádat o dotace ze Státního fondu dopravní infrastruktury program: Výstavba a údržba cyklistických stezek, předpokládán podíl města je 15%. Dále by obec chtěla žádat o dotace v programu Ministerstva pro místní rozvoj: Podprogram 117D713 Cestování dostupné všem (zpřístupnění atraktivit, informační systémy, doprovodná infrastruktura pro cestovní ruch)

Protipovodňová opatření na řece Rokytkce:

Do roku 2010 je naplánována realizace navržených protipovodňových opatření na ochranu zastavěné části města. Předpokládané náklady jsou 50 000 tis. Kč, obec bude žádat o dotace z operačního programu životního prostředí SC 1.3 *Zajistit povodňovou ochranu v intravilánu*, zde se předpokládá finanční podíl obce ve výši 15 %, a z SC 1.4 *Podpořit preventivní protipovodňová opatření*, zde se předpokládá finanční podíl obce ve výši 30 %

Cyklostezka kolem Rokytky:

Projekt bude spočívat ve vybudování cca 1,5 km dlouhého úseku cyklostezky kolem řeky Rokytky včetně vybudování veřejného osvětlení. Hlavním cílem projektu je umožnit alternativu pohybu cyklistů a chodců mimo přetížené motoristické komunikace města. Na trase cyklostezky se nachází ZŠ Havlíčkova, areál TJ Sokol nebo koupaliště. Vybudování cyklostezky tak bude mít zejména dopravně bezpečnostní charakter, kdy bude umožněna alternativa pro každodenní cestu do ZŠ, do sportovních zařízení a zaměstnání v blízkosti cyklostezky. Nábřeží kolem Rokytky není doposud příliš využíváno. V jeho

bezprostředním okolí se však nacházejí turisticky významná místa (nádraží, areál TJ Sokol, městský park, koupaliště, zimní stadion), která by cyklostezka propojila. Vybudováním cyklostezky tak mj. dojde k zatraktivnění dané lokality a k vytvoření dopravní a rekreační zóny pro občany i návštěvníky města. Vybudování cyklostezky plánuje obec financovat zcela ze svých zdrojů, předpokládaná částka je 10 000 tis. Kč

Vybudování podchodu pro pěší na ul. Husova:

Železniční podjezd slouží pro intenzivní silniční dopravu a cyklisty, rovněž se jedná o jedinou přístupovou možnost pro chodce, kteří se v této lokalitě pohybují. Jde zejména o obyvatele města, kteří v této lokalitě trvale bydlí a denně se v podjezdu pohybují, a rovněž o chodce, kteří se zde pohybují sezónně, tj. návštěvníci letního koupaliště, zimního stadionu a rekreační lokality Kosová. Pro pohyb chodců je však v rámci podjezdu vymezena pouze úzká komunikace, což je vzhledem k výše uvedeným skutečnostem zcela nevyhovující. Realizací projektu tak dojde zejména ke zvýšení bezpečnosti dopravy a chodců v dané lokalitě. Předpokládaná cena investiční akce je 10 000 tis. Kč

Rekonstrukce podchodu Mexiko:

Projekt spočívá v rekonstrukci stávajícího podchodu u železničního podjezdu na ul. Pražská za účelem zvýšení bezpečnosti chodců. Předpokládaná cena investiční akce je 10 000 tis. Kč.

Rekonstrukce budovy knihovny:

Vnitřní stavební úpravy budovy knihovny za účelem zkvalitnění nabízených služeb a možnosti rozšíření využití. Předpokládaná částka je 5 000 tis. Kč. Obec plánuje využít dotační zdroje: IROP: SC 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví (Soubor památek kulturního dědictví a paměťové instituce, uvedené v kapitole 2.3.5.1 programového dokumentu IROP). Minimální finanční podíl žadatele je 10 %.

Dalšími plánovanými investičními akcemi v obci je například rekonstrukce učeben ZŠ T.G.M. v celkové výši 780 tis. Kč, modernizace veřejného osvětlení v celkové výši 9 000 tis. Kč nebo stavební úpravy domů a bytů pro účely sociálního bydlení v celkové částce 10 000 tis. Kč, záměrem je zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi

Výstavba obchvatu:

Obec plánuje v letech 2021-2022 společně s Krajem Vysočina vybudovat obchvat. Obchvat bude začínat napojením na silnici III/4118 u Lažinek, končit bude napojením na stávající komunikaci II/152 ve směru na Jaroměřice nad Rokytnou za areálem ZEAS. Výstavbou obchvatu dojde ke zvýšení jízdního komfortu řidičů, jedoucích po komunikaci II/152 a ke snížení objemu tranzitní dopravy ve městě Moravské Budějovice. Nový obchvat zjednoduší sjezd ze silnice I/38 na Jaroměřice nad Rokytnou. Zároveň dojde ke snížení negativních vlivů dopravy ve městě Moravské Budějovice. Výše investic není v současné době známa, protože ještě není hotová projektová dokumentace.

5.3 Dotazníkové šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo zjištění míry spokojenosti s občanskou vybaveností a zjištění názoru na současný vývoj obce. Dotazník se skládal z 23 otázek, struktura dotazníku je v příloze 5 (Příloha 9).

Dotazníkové šetření bylo realizováno pomocí stratifikovaného vícestupňového náhodného výběru. Byly určeny podíly jednotlivých strat na základním souboru, použitím tohoto výběru byla snížena možná chyba, která by mohla nastat při použití prostého náhodného souboru. Jako základní soubor byli použiti lidé s trvalým pobytem v obci Moravské Budějovice starší 15 let. Tabulka s rozdělení obyvatel dle pohlaví a v 5letých kategoriích je v příloze 3 (Příloha 7). Rozdělení základního souboru do jednotlivých strat je v příloze 4 (Příloha 8). Vzhledem k tomu, že byl dotazník vyplňován i prostřednictvím internetu, byla stanovena podmínka pro vyplnění trvalý pobyt v obci, aby se předešlo tomu, že dotazník vyplní někdo, kdo v obci nebydlí.

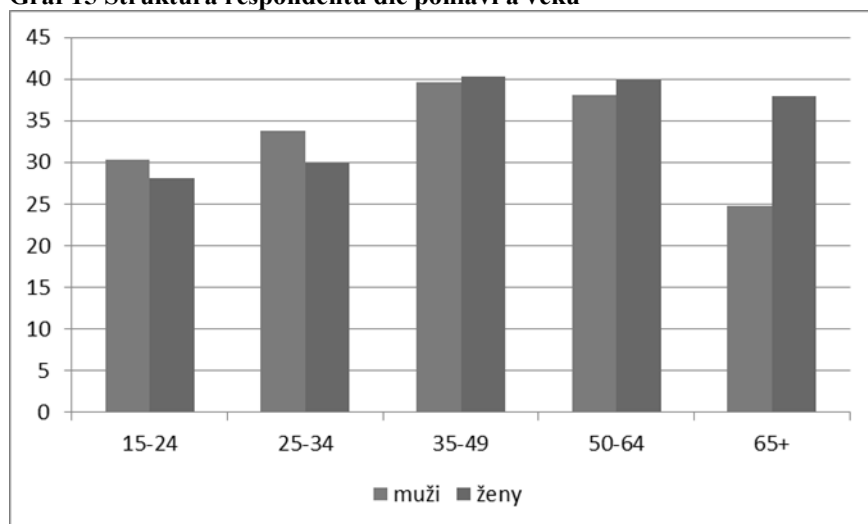
Bylo stanoveno, že bude náhodně vybráno 5 % z každé straty. Celkem tedy bylo vyplněno 343 dotazníků.

Charakteristika respondentů:

Struktura respondentů dle pohlaví a věku

Věková struktura a pohlaví respondentů koresponduje s věkovou strukturou a pohlavím obyvatel v obci. Graficky je struktura respondentů znázorněna v grafu 15.

Graf 15 Struktura respondentů dle pohlaví a věku

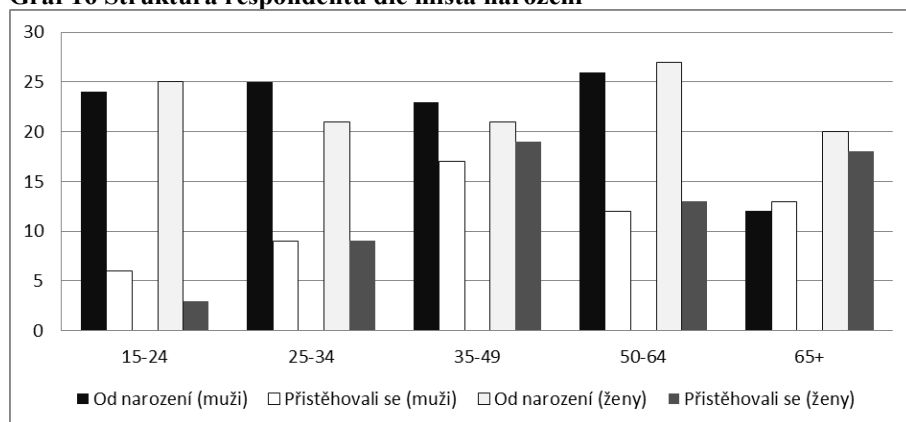

Zdroj: vlastní výzkum

Struktura respondentů dle místa narození

Většina respondentů se v obci narodila, celkem 65,3 % všech respondentů se narodilo v obci, z toho je 33,2 % žen a 32,1 % mužů. Do obce se během života přistěhovalo celkem 34,7 %, z toho 18,1 % žen a 16,6 % mužů. Graficky je toto znázorněno v grafu 16.

Graf 16 Struktura respondentů dle místa narození

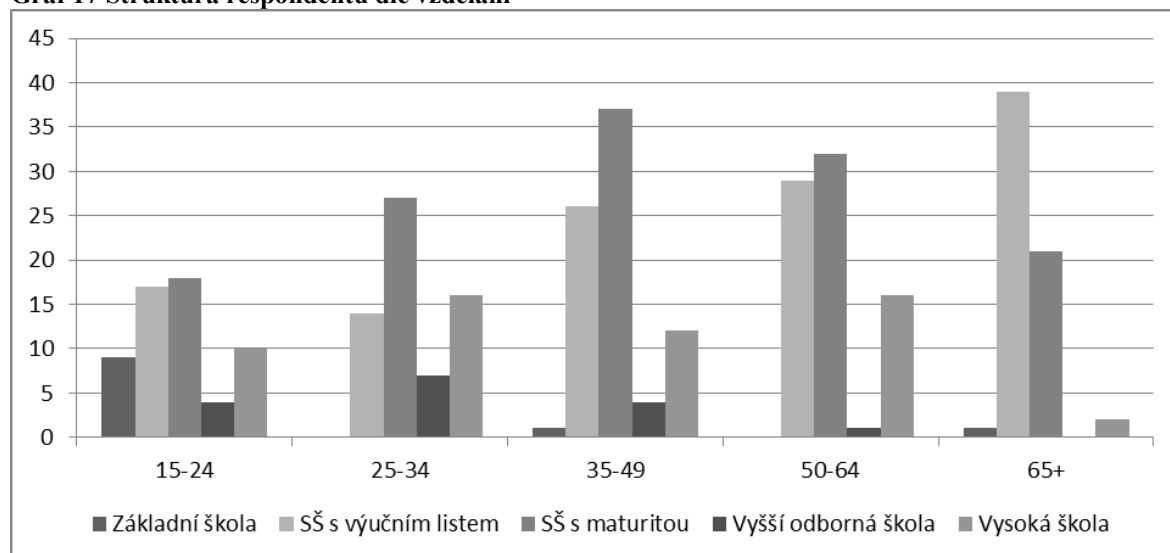
Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu 16 je patrné, že ve všech věkových kategoriích jsou poměry mužů a žen, kteří se narodili v obci a kteří se přistěhovali přibližně stejné. Pouze v kategorii 65+ značně převládá v přistěhovalých počet žen.

Struktura respondentů dle vzdělání

Dotazník vyplnilo celkem 3,2 % respondentů se základní vzdělání, z toho bylo 36 % žen a 64 % mužů. Respondentů s výučním listem se zúčastnilo celkem 36 %, z toho bylo 47 % žen a 53 % mužů. Respondentů se středoškolským vzděláním s maturitou vyplnilo dotazník celkem 39 %, z toho bylo 56 % žen a 44 % mužů. Respondentů s vyšším odborným vzděláním se zúčastnilo celkem 5 % (z toho 88 % žen a 13 % mužů). Vysokoškolské vzdělání mělo celkem 16 % ze všech dotázaných, (41 % žen a 59 % mužů). V grafu 17 jsou tyto data graficky znázorněna.

Graf 17 Struktura respondentů dle vzdělání

Zdroj: vlastní výzkum

Struktura respondentů dle ekonomické aktivity

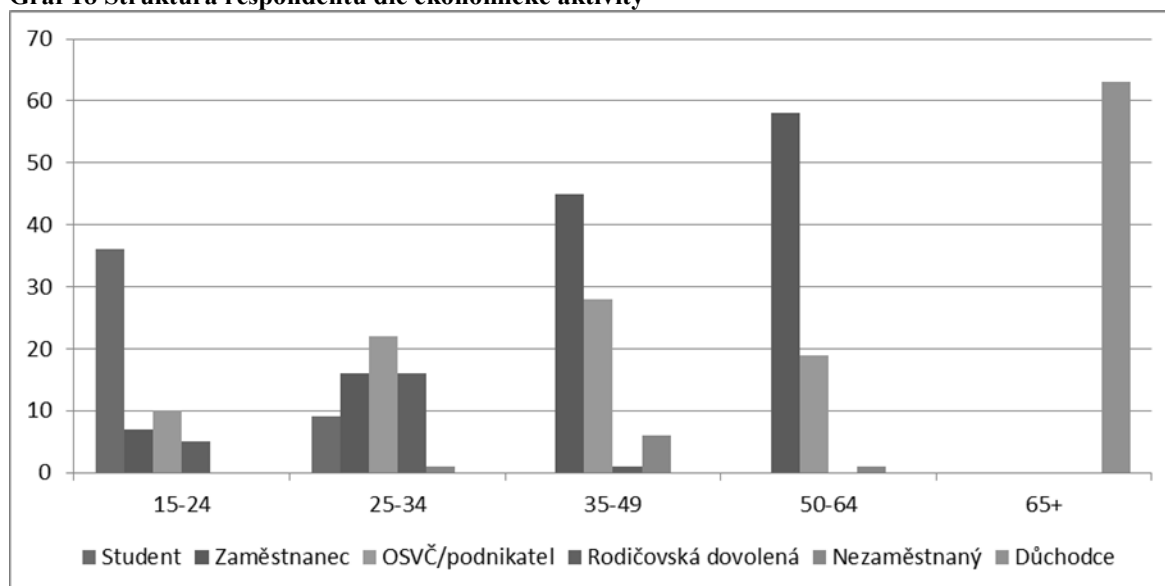
Dalším znakem, který byl posuzován, je ekonomická aktivita respondentů. Z grafu 18 vyplývá, že respondenti byli nejčastěji v zaměstnaneckém poměru. Ze všech dotázaných bylo celkem 37 % dotázaných v zaměstnaneckém poměru, 23 % respondentů podniká, 18 % respondentů je v důchodu, 13 % respondentů jsou studenti, 6 % respondentů je na mateřské dovolené a 2 % respondentů jsou nezaměstnaní.

Nejvyšší počet zaměstnanců je ve věkové kategorii 50 – 64 let, celkem 58 respondentů z čehož bylo 36 žen a 22 mužů.

Největší počet podnikatelů, kteří vyplnili dotazník, bylo ve věkové kategorii 35 – 49 let, celkem 28 podnikatelů, z toho bylo 17 mužů a 11 žen.

Studenti převažovali nejvíce ve věkové kategorii 15- 24 let. Žádný z dotazovaných mužů nebyl na rodičovské dovolené, z dotazovaných žen bylo celkem 22 žen na rodičovské dovolené. 5 žen a 3 muži byli v době vyplňování dotazníku nezaměstnaní. Tabulka s absolutními počty respondentů dle ekonomické aktivity rozdělených do věkových skupin je v Příloha 11.

Graf 18 Struktura respondentů dle ekonomické aktivity

Hodnocení občanské vybavenosti

Hodnocení četností spojů veřejné hromadné dopravy do okolních obcí

Z celkového počtu dotazovaných není zaměstnáno 38 % respondentů, zaměstnáno je 62 % respondentů. Ze zaměstnaných respondentů je pouze 27 % zaměstnáno přímo v obci a 73 % do zaměstnání dojíždí. Z respondentů, kteří do zaměstnání dojíždění, dojíždí 15 % do vzdálenosti 10 km, 75 % respondentů dojíždí mezi 11 až 30 km a 10 % z dojíždějících respondentů dojíždí do zaměstnání více než 30 km. V grafu 20 (**Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**) je znázorněno, jak daleko respondenti za prací dojíždějí.

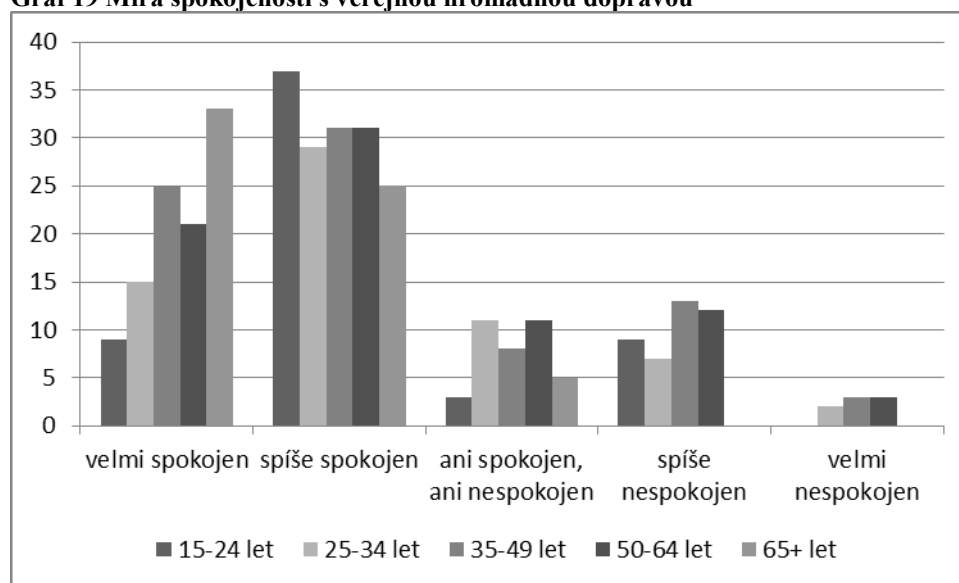
Z 155 respondentů, kteří dojíždějí do zaměstnání, využívá nejčastěji automobil jako dopravní prostředek 77 % a autobus využívá 23 %. Pouze jeden respondent dojíždí

pravidelně do zaměstnání vlakem. Žádný z respondentů nedojíždí do zaměstnání na kole nebo nevyužívá jiný způsob dopravy. Autobusem jezdí více ženy než muži, nejvíce žen, které jezdí autobusem, je ve věku 50 – 64 let. Z dotazovaných mužů jezdí pouze 11 pravidelně do zaměstnání autobusem. Z dotazovaných žen jezdí pravidelně do zaměstnání 24 respondentek.

Vzhledem k tomu, že pouze 23 % respondentů dojíždějících do zaměstnání využívá veřejnou dopravu, bylo dále zkoumáno, zda je tento jev způsoben nedostatkem spojení s okolními obcemi. Ze všech respondentů odpovědělo 30 %, že je s velmi spokojeno s četností veřejné hromadné dopravy do okolních obcí, 45 % je spíše spokojeno, 11 % není ani spokojeno, ani nespokojeno, 12 % je spíše nespokojeno a pouhá 2 % dotázaných jsou velmi nespokojena. Nejvíce velmi spokojených respondentů s dopravou do okolních obcí je mezi ženami ve věku 65+. Tabulka s odpověďmi je v příloze 8. Z grafu 21 je patrné, že nejvíce spokojení s veřejnou hromadnou dopravou jsou respondenti ve věku 65+. Spíše spokojeni jsou zejména mladí respondenti ve věku 15 – 24 let.

Graf 19 Míra spokojenosti s veřejnou hromadnou dopravou

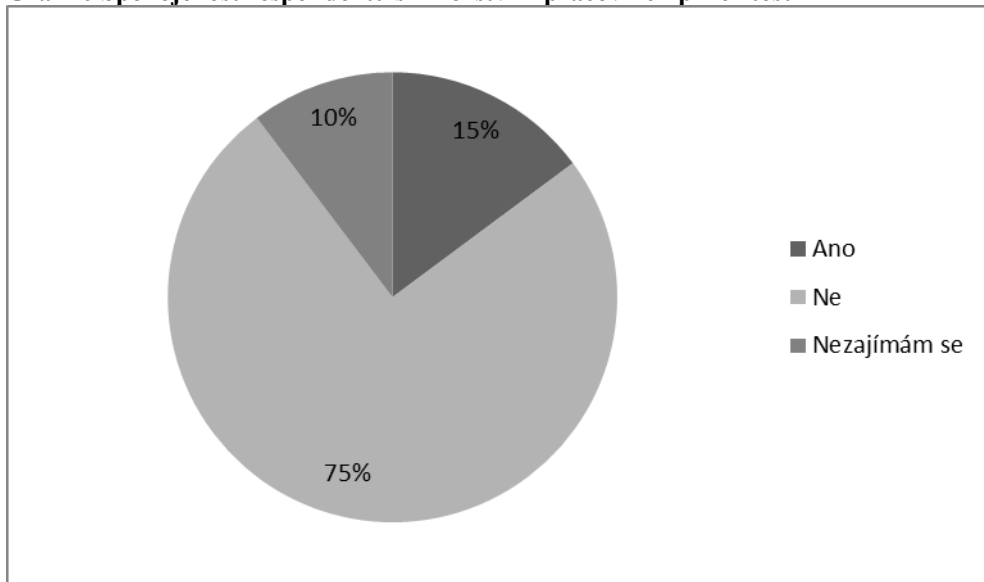
Zdroj: vlastní výzkum

Hodnocení spokojenosti s množstvím pracovních příležitostí

Vzhledem k tomu, že mimo obec pracuje ze zaměstnaných respondentů 73 % dotázaných, bylo zkoumáno, zda je to způsobeno nedostatkem pracovních míst v obci. Ze všech respondentů pouhých 20 % respondentů vyjádřilo svoji spokojenost s množstvím pracovních míst. 70 % respondentů je s množstvím pracovních příležitostí nespokojeno a

10 % se o množství pracovních míst v obci nezajímá. Všichni respondenti, kteří se o množství pracovních příležitostí v obci nezajímají, jsou v důchodovém věku. Spokojenost respondentů s množtvím rpacovních příležitostí je graicky znázorněna v grafu 22.

Graf 20 Spokojenost respondentů s množtvím pracovních příležitostí

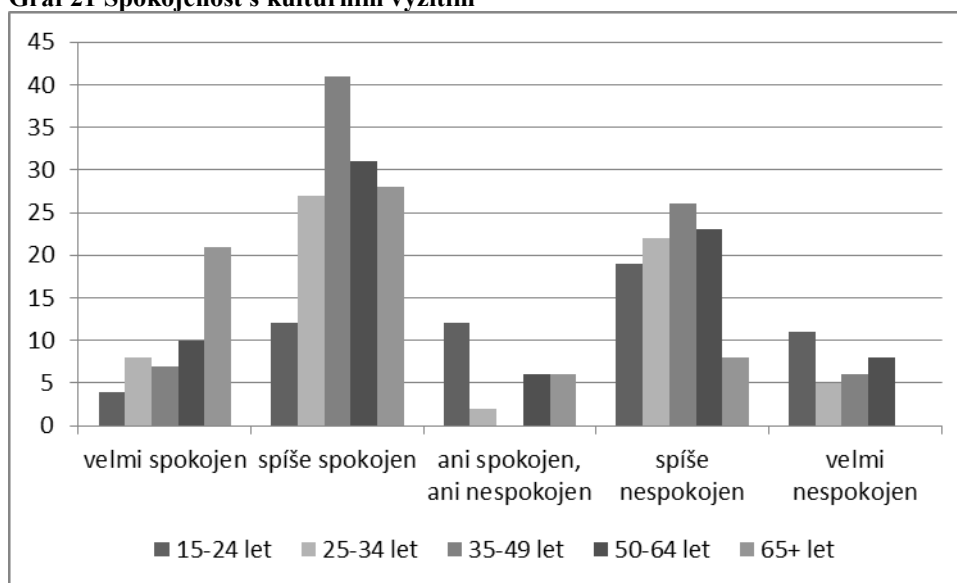
Zdroj: vlastní výzkum

Hodnocení spokojenosti s kulturním vyžitím

Kulturní akce pořádané obcí umožňují jejím obyvatelům se lépe poznávat a navazovat přátelství, či zlepšovat sousedské vztahy. V obci je každoročně pořádáno Cisařské posvícení. Obyvatelé se mohou zúčastnit lampionového průvodu, navštívit trhy nebo koncerty místních kapel. Městské kulturní středisko občas pořádá divadelní představení, kde hrají jak místní amatérské soubory, tak profesionální divadelní soubory, občas jsou pořádány přednášky na aktuální a zajímavá témata. Také knihovna pořádá často různé přednášky a akce pro děti. Sbor dobrovolných hasičů pořádá každoročně Pálení čarodějnic, kde je živá muzika, stánky s občestvením a mnoho atrakcí pro děti. Každoročně je v období od ledna do konce února pořádáno mnoho plesů.

S kulturním vyžitím v obci je velmi spokojeno 15 % dotazovaných, spíše spokojeno je 41 % respondentů, 29 % respondentů je s kulturním vyžitím v obci spíše nespokojeno, 9% je velmi nespokojeno a 8 % respondentů není ani spokojeno, ani nespokojeno. Tedy 56 % respondentů je s kulturním vyžitím v obci spokojeno a 17 % respondentů je nespokojeno. V grafu 23 je znázorněna spokojenost s kulturním vyžitím v obci.

Graf 21 Spokojenost s kulturním vyžitím

Zdroj: vlastní výzkum

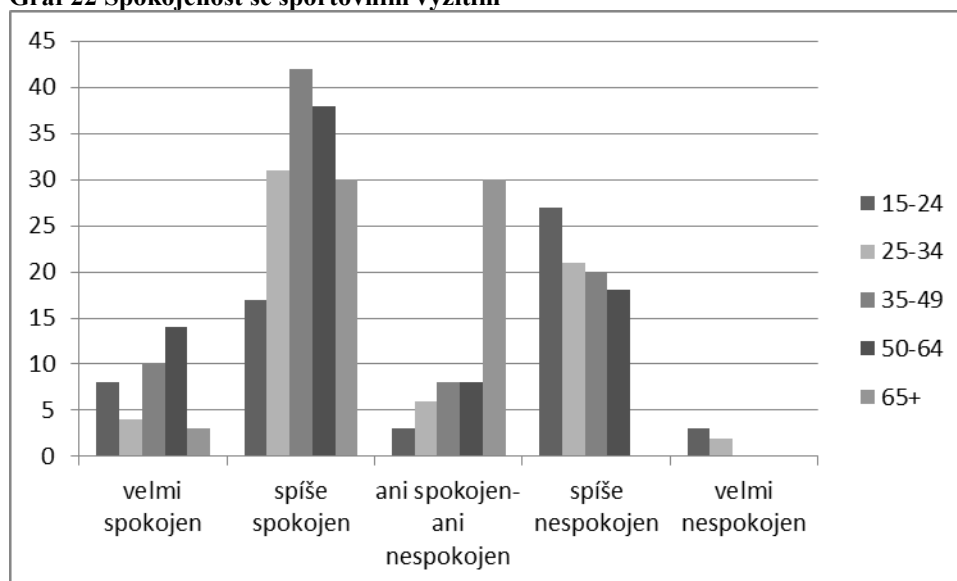
Grafy znázorňující spokojenost s kulturním vyžitím v obci rozdělené dle pohlaví a věku jsou v příloze 9.

Hodnocení spokojenosti se sportovním vyžitím

Sportovní akce také přispívají k udržování dobrých vztahů mezi obyvateli obce, proto byla tato oblast také podrobena analýze. V obci je velká tělocvična se dvěma cvičebními sály, která patří TJ Sokol. Zde mají dospělí i děti možnost navštěvovat velké množství sportovní aktivit. Dále se v obci nachází fitness centrum, kde je jednak část s posilovacími stroji a jednak jsou zde pořádány skupinové lekce. V zimních měsících je možné navštěvovat zimní stadion, kde je část vyhrazena veřejnému bruslení, které může navštívit kdokoli, a část je vyhrazena soukromým účelům, tato možnost je zejména využívána hokejovými týmy z přilehlých vesnic.

Velmi spokojeno je se sportovním vyžitím 11 % z dotazovaných, 46 % dotazovaných je se sportovním vyžitím v obci spíše spokojeno, 25 % je spíše nespokojeno a 16 % nedokáže posoudit, zda jsou spokojeni, či nikoli. Takto se vyjádřilo celkem 55 respondentů z čehož 30 bylo ve věku nad 65 let. Z čehož vyplývá, že obyvatelé v důchodovém věku nemají o sportovní vyžití v obci zájem. Pouze 1 % respondentů je se sportovním vyžitím velmi nespokojeno. Výsledky jsou graficky znázorněny v grafu 24.

Graf 22 Spokojenost se sportovním vyžitím

Zdroj: vlastní výzkum

Z výsledků tedy vyplývá, že obyvatelé obce jsou se sportovním vyžitím v obci převážně spokojeni.

Grafy znázorňující spokojenost se sportovním vyžitím v obci rozdělené dle pohlaví a věku jsou v příloze 9.

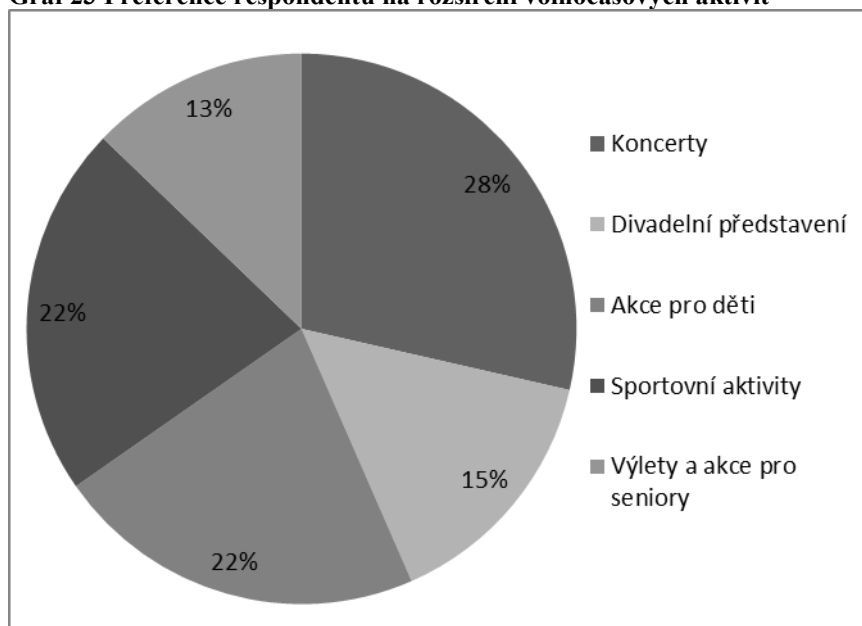
Preference respondentů na rozšíření volnočasových aktivit

Respondenti byli požádáni, aby uvedli své preference pro rozšíření volnočasových aktivit. 29 % respondentů by si přálo rozšířit nabídku koncertů, nejčastěji vybrala tuto odpověď věková skupina 15 – 24 let (celkem 30 respondentů). Více akcí pro děti vybralo 22 % respondentů, stejné množství respondentů (22 %) vybralo a rozšíření sportovních aktivit. Více akcí pro děti bylo zvoleno zejména ve věkových skupinách 25 – 34 let a 35 – 49 let, v obou skupinách zvolilo tuto možnost celkem 30 respondentů. Sportovní aktivity byly voleny zejména ve věkových skupinách 35 – 49 let a 50 – 64 let, v obou skupinách tuto možnost zvolilo 21 respondentů. Každý z dotazovaných seniorů zvolil, že si přeje více

výletů a akcí pro seniory. Graficky jsou preference respondentů na rozšíření volnočasových aktivit v obci znázorněny v grafu 25.

Grafy znázorňující preference respondentů na rozšíření volnočasových aktivit v obci rozdělené dle pohlaví a věku jsou v příloze 11.

Graf 23 Preference respondentů na rozšíření volnočasových aktivit

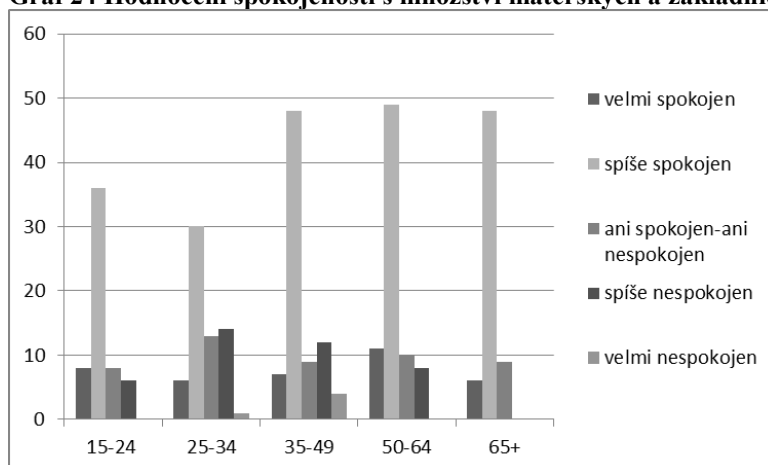

Zdroj: vlastní výzkum

Hodnocení spokojenosti s množstvím mateřských a základních škol

Z grafu 26 vyplývá, že respondenti jsou převážně spokojeni s množstvím mateřských a základních škol v obci.

Graf 24 Hodnocení spokojenosti s množstvím mateřských a základních škol

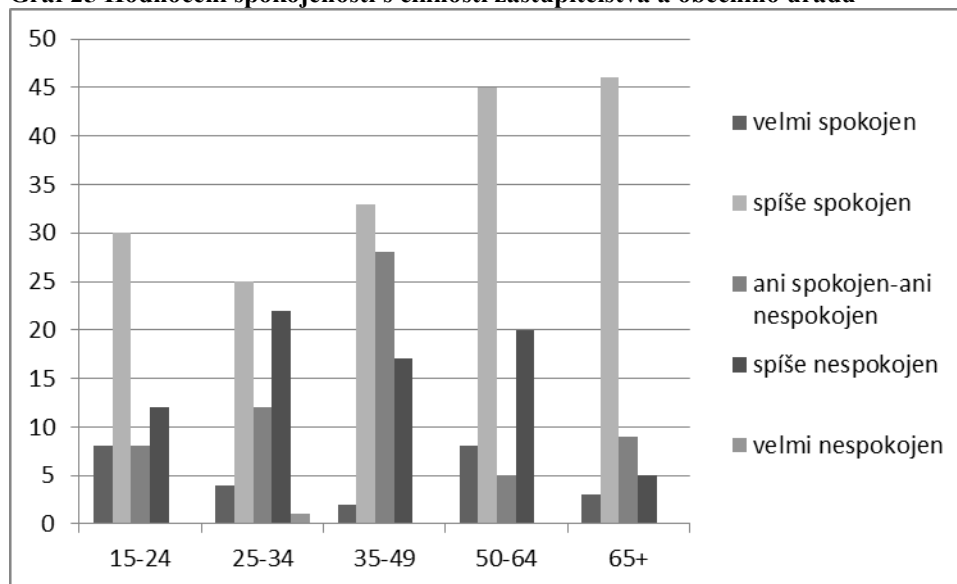
Zdroj: vlastní výzkum

Grafy znázorňující hodnocení spokojenosti s množstvím mateřských a základních škol rozdělené dle pohlaví a věku jsou v příloze 12.

Hodnocení spokojenosti s činností zastupitelstva a obecního úřadu

Dále byla hodnocena míra spokojenosti respondentů s činností zastupitelstva a obecního úřadu. 52 % dotazovaných je s činností zastupitelstva a obecního úřadu spíše spokojeno. 22 % dotázaných je spíše nespokojeno. 18 % z dotázaných nedokáže určit, zda je spokojeno, či nikoli. Pouze jeden respondent uvedl, že je s činností zastupitelstva a obecního úřadu velmi nespokojen. Hodnocení spokojenosti s činností zastupitelstva a obecního úřadu je graficky znázorněno v grafu 27.

Graf 25 Hodnocení spokojenosti s činností zastupitelstva a obecního úřadu

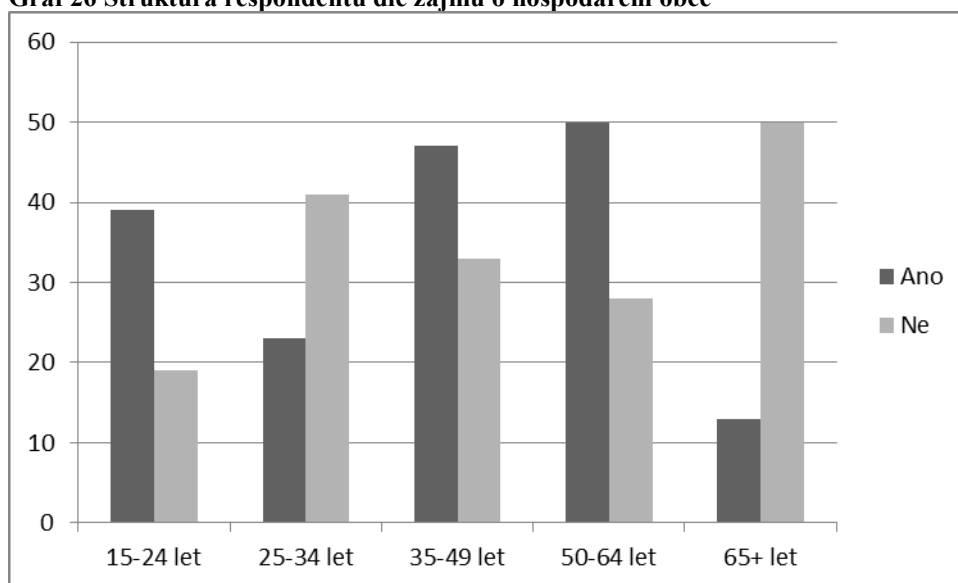

Grafy znázorňující hodnocení spokojenosti s činností zastupitelstva a obecního úřadu rozdělené dle pohlaví a věku jsou v příloze 17.

Zájem o hospodaření obce

O hospodaření obce zajímá 172 respondentů a 171 respondentů uvedlo, že se o hospodaření obce nezajímají. O hospodaření v obci se nejvíce zajímají respondenti ve věku 50 – 64 let (celkem 50 respondentů), druhou nejčetnější skupinou, která se o hospodaření obce zajímá je věková skupina 35 – 49 let (celkem 47 respondentů). Nejpočetnější skupinou, která se o hospodaření obce nezajímá je kategorie 65+, zde odpovědělo „Ne“ celkem 50 respondentů. Struktura respondentů dle zájmu o hospodaření obce rozdělena do věkových skupin je graficky znázorněna v grafu 28

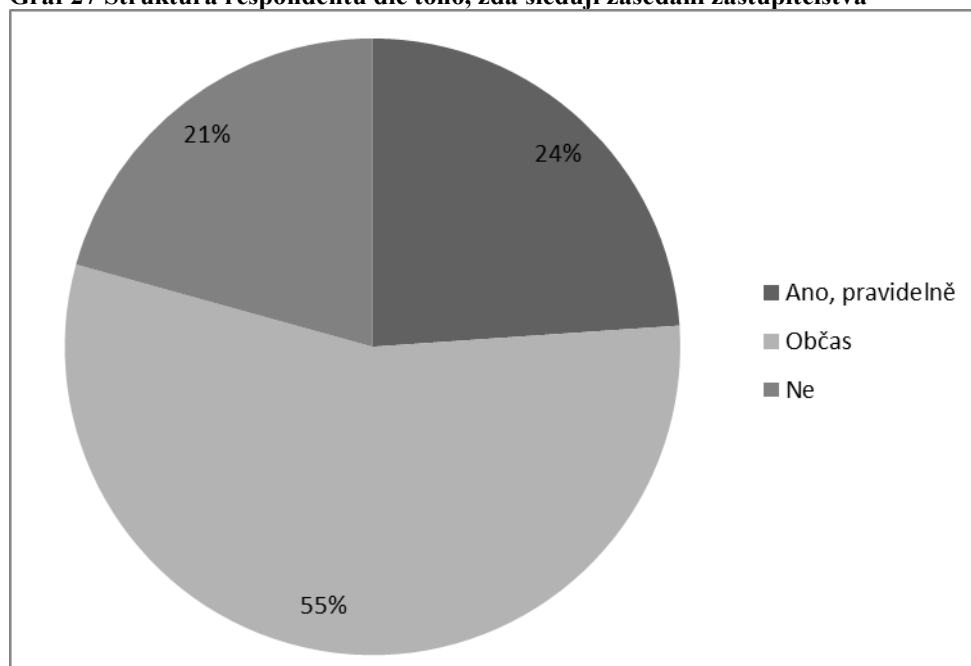
Graf 26 Struktura respondentů dle zájmu o hospodaření obce

Zdroj: vlastní výzkum

V obci obec zřídila obecní kabelovou televizi, která je zdarma pro všechny obyvatele. Je provozována non-stop a obyvatelé se zde mohou dozvědět důležité informace týkající se života v obci, jako jsou například informace o čištění ulic nebo odvozu větví, úřední hodiny úřadu, ordinační hodiny lékařů a veškeré další důležité informace. Každé zasedání zastupitelstva města je přenášeno přímým přenosem, tudíž se mohou obyvatelé města zúčastnit těchto jednání i ze svých domovů. 24 % sleduje zasedání zastupitelstva pravidelně, 55 % občas. Lze tedy konstatovat, že 79 % obyvatel se o zasedání zastupitelstva zajímá. Ne odpovědělo 11 % dotazovaných. Ženy sledují zastupitelstvo stejně často jako muži. „Ano, pravidelně“ odpovědělo 42 mužů a 40 žen. „Občas“ odpovědělo 91 mužů a 99 žen a „Ne“ odpovědělo 9 mužů a 11 žen.

Graf 27 Struktura respondentů dle toho, zda sledují zasedání zastupitelstva

Zdroj: vlastní výzkum

Hodnocení míry bezpečnosti v obci

Bezpečnost v obci byla hodnocena kladně. 95 % respondentů odpovědělo „ano“ nebo „spíše ano“. Bezpečně se v obci cítí 33 % z dotazovaných, spíše bezpečně se v obci cítí 62 % respondentů a 5 % respondentů odpovědělo „spíše ne“. Žádný z dotazovaných neodpověděl, že se v obci necítí v bezpečí.

Hodnocení spokojenosti s mezilidskými vztahy

Celkem 188 respondentů hodnotí mezilidské vztahy v obci jako velmi dobré nebo dobré, což představuje 55 % všech respondentů. Možnost velmi dobré zvolilo celkem 50 respondentů, tj. 15 %. Tuto možnost vybrali zejména lidé ve věkové kategorii 65+, celkem 10 mužů a 11 žen. Možnost „spíše dobré“ zvolilo celkem 139 respondentů, což představuje 41 % respondentů. 8 % dotázaných nepovažuje mezilidské vztahy v obci za ani špatné, ani dobré. 29 % dotázaných se domnívá, že mezilidské vztahy jsou spíše špatné, a za velmi špatné je považuje 9 % respondentů.

Hodnocení spokojenosti s životem v obci

Celkem 199 respondentů odpovědělo, že je s životem v obci velmi spokojen nebo spíše spokojen, což představuje 58 % respondentů. Velmi spokojeno je 34 respondentů, většina z nich je ve věkové kategorii 65 +. Velmi spokojených s životem v obci je celkem

11 žen ve věku 65+ a 7 mužů ve věku 65+. Spíše spokojeno je 165 respondentů, to představuje 48 % všech dotázaných. Ani spokojeno, ani nespokojeno je 5 % respondentů. 29 % respondentů je spíše nespokojeno. Tuto možnost zvolili převážně mladší lidé, 20 respondentů ve věkové kategorii 15 – 24, 24 respondentů ve věkové kategorii 25 – 34.

Velmi nespokojeno s životem v obci je 8 % respondentů, převážně mladí lidé. Celkem tuto možnost zvolilo 26 dotazovaných a 11 z nich bylo ve věkové kategorii 15 – 24.

Poslední otázkou bylo, zda by respondenti obec doporučili svým přátelům k bydlení. Nejčastější odpověď byla „spíše ano“, tuto možnost zvolilo celkem 186 respondentů, což představuje 54 %. Odpověď „určitě ano“ zvolilo 79 respondentů, což představuje 23 % respondentů. 61 respondentů, tj 18 % všech dotázaných by obec k bydlení spíše nedoporučilo a 17 respondentů, což je 5 % všech dotázaných, by obec svým přátelům k bydlení nedoporučilo vůbec.

Závislost mezi vybranými statistickými znaky

Je možné zkoumat závislost mezi jednotlivými statistickými znaky. Testování nezávislosti alternativních znaků probíhá tak, že nejprve je stanovena nulová hypotéza H_0 , tato hypotéza říká, že neexistuje závislost mezi zkoumanými znaky. Testováním se tato nulová hypotéza buďto potvrdí, nebo zamítne. Dále bude zhodnoceno pět oblastí z kapitoly 5.4.1.2 Hodnocení občanské vybavenosti a bude zjištěno, zda existuje závislost mezi uvedenými znaky.

Spokojenost s prací zastupitelstva a obecního úřadu dle věku

Byla stanovena nulová hypotéza, že věk nemá vliv na míru spokojenosti s prací zastupitelstva a obecního úřadu. Po výpočtu teoretických četností bylo zjištěno, že nebyla splněna podmínka testu. Proto byly sloučeny sloupce, výsledek je v tabulce 25.

H_0 : Věk nemá vliv na spokojenost s prací zastupitelstva a obecního úřadu.

Tabulka 23 Spokojenost s prací zastupitelstva a obecního úřadu dle věku (po sloučení sloupců)

Spokojenost s prací zastupitelstva a obecního úřadu	Věk	
	15-49	50+
Spokojen	102	110
Ani spokojen-Ani nespokojen	48	14
Nespokojen	52	25

Zdroj: vlastní zpracování

Kritická hodnota: $\chi^2 = 5.991$

Po dosazení do vzorce vychází testové kritérium: $\chi^2_{0,05} = 20.895$

Testové kritérium je vyšší než kritická hodnota, existuje tedy statisticky významný rozdíl mezi testovanými statistickými znaky, a proto se nulová hypotéza, na hladině významnosti 5 % se zamítá a přijímá se hypotéza H_1 , která říká, že existuje určitá závislost mezi věkem respondentů a spokojeností s prací zastupitelstva a obecního úřadu.

Spokojenost s prací zastupitelstva a obecního úřadu dle pohlaví

Byla stanovena nulová hypotéza, že pohlaví nemá vliv na míru spokojenosti s prací zastupitelstva a obecního úřadu. Tabulka s hodnotami spokojenosti rozdělenými dle věku a pohlaví je v příloze 17. Po výpočtu teoretických četností bylo zjištěno, že nebyla splněna podmínka testu. Proto byly sloučeny sloupce, výsledek je v tabulce 26.

H_0 : Pohlaví nemá vliv na spokojenost s prací zastupitelstva a obecního úřadu.

Tabulka 24 Spokojenost s prací zastupitelstva a obecního úřadu dle pohlaví (po sloučení sloupců)

Spokojenost s prací zastupitelstva a obecního úřadu	Pohlaví	
	Muž	Žena
Spokojen	92	112
Ani spokojen-ani nespokojen	44	18
Nespokojen	31	46

Zdroj: vlastní zpracování

Kritická hodnota: $\chi^2 = 5.991$

Po dosazení do vzorce vychází testové kritérium: $\chi^2_{0,05} = 15.554$

Testové kritérium je vyšší než kritická hodnota, existuje tedy statisticky významný rozdíl mezi testovanými statistickými znaky, a proto se nulová hypotéza, na hladině významnosti 5 % se zamítá a přijímá se hypotéza H_1 , která říká, že existuje určitá závislost mezi pohlavím respondentů a spokojeností s prací zastupitelstva a obecního úřadu.

Spokojenost s četností spojů veřejné hromadné dopravy do okolních obcí dle věku

Byla stanovena nulová hypotéza, že věk nemá vliv na míru spokojenosti s četností spojů veřejné hromadné dopravy do okolních obcí. Tabulka s hodnotami spokojenosti rozdělenými dle věku a pohlaví je v příloze 12. Po výpočtu teoretických četností bylo

zjištěno, že nebyla splněna podmínka testu. Proto byly sloučeny sloupce výsledek je v tabulce 27.

H0: Věk nemá vliv na spokojenost s četností spojů veřejné hromadné dopravy do okolních obcí.

Tabulka 25 Spokojenost s četností spojů veřejné hromadné dopravy do okolních obcí dle věku (po sloučení sloupců)

Spokojenost s četností spojů veřejné hromadné dopravy do okolních obcí	Věk	
	15-49	50+
velmi spokojen	49	54
spíše spokojen	97	56
ani-ani	22	16
spíše nespokojen	29	12
velmi nespokojen	5	3

Zdroj: vlastní zpracování

Kritická hodnota: $\chi^2 = 9.488$

Po dosazení do vzorce vychází testové kritérium: $\chi^2_{0,05} = 9.167$

Kritická hodnota je vyšší než testové kritérium, neexistuje tedy statisticky významný rozdíl mezi testovanými statistickými znaky, a proto se nulová hypotéza na hladině významnosti 5 % přijímá, a je dokázáno, že věk respondentů nemá vliv na spokojenost s četností spojů veřejné hromadné dopravy do okolních obcí.

5.4 Návrhy a doporučení

Na základě provedených analýz byly formulovány návrhy a doporučení, které by mohly vést k dalšímu rozvoji obce.

Z analýzy demografického rozvoje vyplývá, že obec se dlouhodobě potýká s úbytkem obyvatel. Tento úbytek je způsoben zejména nedostatek pracovních míst a odchodem obyvatel za lepšími pracovními podmínkami. V obci je sice několik zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají větší množství zaměstnanců, např. BAST s.r.o., FERRUM s.r.o., KPS Metal a.s., Štěpanovský, a.s., a Litobal s.r.o., ale tyto společnosti nejsou příliš vhodné pro vysokoškolsky vzdělané zaměstnance, neboť většina jejich zaměstnanců pracuje ve výrobě. Obec se dlouhodobě potýká se zvyšování indexu stárí. Odliv mladých lidí z menších obcí do větších měst je celorepublikový trend, odcházejí za studiem, širším pracovním uplatněním a výhodnějšími mzdovými podmínkami. Pro snížení

odlivu obyvatel z důvodu nedostatku pracovních míst by mohla obec podpořit soukromé podnikání nebo investovat do průmyslové zóny, která by mohla těžit ze strategické polohy města na spojnici Praha-Vídeň. V obci není mnoho zaměstnavatelů, kteří jsou vhodní pro vysokoškolsky vzdělané osoby, bylo by dobré, pokud by se obec snažila přilákat firmy, které jsou pro vysokoškolsky vzdělané vhodné, tím by se zamezilo odlivu mladých osob.

Analýza hospodaření obce ukázala, že hospodaření obce Moravské Budějovice je dlouhodobě stabilní a ve sledovaném období nehospondařila se schodkem. Bylo zjištěno, že zastupitelstvo investuje do modernizace a rekonstrukce obce. Byla provedena rozsáhlá rekonstrukce chodníků, veřejných osvětlení a historických budov v obci.

Obec Moravské Budějovice disponuje moderně zrekonstruovanou tělocvičnou TJ Sokol, koupalištěm, plaveckým bazénem a zimním stadionem, které slouží ke sportovnímu vyžití, a městskou kulturní Besedou, která slouží k pořádání kulturních akcí. Z dotazníkového šetření vyplývá, že obyvatelé jsou s možnostmi sportovního a kulturního vyžití převážně spokojeni. Z dotazníkového šetření dále vyplývá, že obyvatelé jsou spokojeni s množstvím mateřských a základních škol. Není tedy nutné okamžitě investovat do těchto oblastí. Nicméně pokud by obec zvyšovala nabídku sportovního a kulturního vyžití, mohlo by to přilákat nové obyvatele.

Obec je jejími obyvateli považována za bezpečnou, nicméně pokud by se podařilo vystavět obchvat, tak by nejen znamenalo zvýšení bezpečnosti na silnicích v obci, neboť by se z města odklonila veškerá kamionová doprava, ale znamenalo by to i vytvoření nových pracovních míst, což by mohlo snížit odliv obyvatel za lepšími pracovními nabídkami.

6 Závěr

Diplomová práce analyzuje rozvoj obce Moravské Budějovice na základě analýzy demografických ukazatelů, analýzy hospodaření a analýzy silných a slabých stránek v oblasti základní občanské vybavenosti.

Pro analýzu demografických ukazatelů byly použity data z Českého statistického úřadu za období 2006 – 2017. Byly analyzovány časové řady počtu obyvatel, narozených, zemřelých, přistěhovalých, vystěhovalých a dále přírůstků migračního, přirozeného a celkového.

Z datových matic byly vypočítány další demografické ukazatele, indexní analýza a byla provedena prognóza počtu obyvatel a indexu stáří na tři roky dopředu.

Obec se dlouhodobě potýká s úbytkem obyvatel. V roce 2017 žilo v obci 7 397 obyvatel. Ve sledovaném období se počet obyvatel snížil o 6,3 %, což představuje úbytek 499 obyvatel. Počet obyvatel je ovlivněn přirozenou měnou obyvatel, ve sledovaném období se v obci narodilo průměrně 71 dětí a průměrně 78 osob zemřelo. Index atraktivity se ve sledovaném období pohyboval převážně v záporných hodnotách, pouze v roce dosáhl kladné hodnoty, ale index dosáhl hodnoty pouze 0,02. Úbytek obyvatel je způsoben odlivem převážně mladších lidí ve věku 15 – 64 let. Ve sledovaném období se počet této věkové skupiny snížil o 5,08 %, což představuje 726 obyvatel. Obyvatelé této věkové kategorie se z obce stěhují do větších měst kvůli nedostatku pracovním míst zejména pro vysokoškolsky vzdělané osoby. Ve sledovaném období se v obci zvýšil počet osob nad 65 let o 323 osob, což představuje zvýšení o 26,32 %. Toto je velmi alarmující a nepříznivý ukazatel, dokládá to i index stáří, který se ve sledované období zvýšil o 41,47 %. Z provedených prognóz vyplývá, počet obyvatel v následujících třech letech klesne na 7 198 obyvatel a index stáří v následujících třech letech dosáhne hodnoty 186,40 %. V důsledku toho bude v obci stále větší poptávka po sociálních a zdravotních službách pro seniory. Vzhledem k tomu, že délka života se stále zvyšuje, budou senioři tyto služby využívat déle a ve větší míře. To představuje pro obec zvýšenou potřebu vhodného bydlení pro seniory a domy s pečovatelskou službou. Tato skutečnost v budoucnu zatíží rozpočet.

Analýza hospodaření byla provedena za období 2012 – 2017 na základě dokumentů poskytnutých obecním úřadem Moravské Budějovice. Byly rozebrány jak kapitálové, tak

běžné příjmy obce a přijaté dotace, tak kapitálové a běžné výdaje obce. By provedena analýza investičních akcí obce a dluhové služby.

Hospodaření obce je ve všech sledovaných obdobích stabilní. Výdaje, které slouží k zabezpečení chodu obce, jsou dostatečně kryty příjmy. V žádném ze sledovaných období se obec nedostala do deficitu rozpočtu. Příjmy obce měly stoupající charakter, na počátku období byly příjmy ve výši 127 935 tis. Kč, na konci období příjmy činily 171 133 tis. Kč. Největší část příjmů byla tvořena daňovými příjmy, které průměrně představovaly 68,16 % příjmů, největšího podílu na celkových příjmech dosáhly v roce 2015, kdy představovaly celkem 72,06 % z celkových příjmů obce. Toto zvýšení daňových příjmů bylo způsobeno změnou zákona o rozpočtovém určení daní Druhou největší složkou příjmů byly přijaté dotace, ty tvořily průměrně 24,59 % z celkových příjmů. Nejvyššího podílu dosáhly v roce 2017, kdy tvořily 31,05 % příjmů, v tomto roce obec čerpala vysoké dotace na rekonstrukci obce a na podporu udržitelného užívání zdroje energie v celkové výši 11.314 tis. Kč. Nejmenší složkou příjmů obce jsou kapitálové příjmy, které tvoří v průměru 3,41 %. Nejvyšší hodnoty dosáhly v roce 2012, kdy tvořily 4,57 % příjmů obce. Největšího zisku v oblasti kapitálových příjmů bylo dosaženo prodejem nemovitostí a pozemků.

Nejvyšší výdaje byly zaznamenány v roce 2017, celkem 157 075 tis. Kč, nejnižší byly zaznamenány v roce 2012 116 017 tis. Kč. Výdaje mají stejně jako příjmy stoupající charakter. Investičně nepříznivější rok byl 2013, kdy podíl kapitálových výdajů na celkových výdajích představoval 43,91 %, kdy byla provedena rozsáhlá rekonstrukce ulic a náměstí v obci v celkové výši 27.441 tis. Kč, tuto investiční akci financovalo město pouze ze svých prostředků. Dále byla provedena optimalizace energetické náročnosti ZŠ Havlíčkova. Tuto investiční akci financovalo město částečně ze svých zdrojů ve výši 468 tis. Kč a částečně byla pokryta přijatými dotacemi ve výši 4 708 tis. Kč. Ve stejném roce byla provedena také optimalizace energetické náročnosti léčebny dlouhodobě nemocných, tato investiční akce byla také z části financována ze zdrojů obce ve výši 4 999 tis. Kč a částečně z přijatých dotací ve výši 3 735 tis. Kč. Třetí nejvýznamnější investiční akcí v roce 2013 byla modernizace obvodového pláště budovy ZŠ T.G.M., na které se obec podílela částkou 4 107 tis. Kč a z dotačního programu čerpala částku 3 735 tis. Kč.

Nejvýznamnější plánovou investiční akcí je výstavba obchvatu, který odkloní veškerou kamionovou dopravu mimo obec. Vzhledem k tomu, že ještě není zpracovaná projektová dokumentace, není ani vyčíslena odhadová částka této investiční akce. Druhou

největší plánovou investiční akcí je obnova parku a areálu letního kina. Tato investiční akce byla vyčíslena na 44.730 tis. Kč

Analýza silných a slabých stránek základní občanské vybavenosti v obci byla zjišťována prostřednictvím dotazníkového šetření. Aby byla snížena možná chyba při výběru respondentů, bylo dotazníkové šetření realizováno pomocí stratifikovaného vícestupňového náhodného výběru. Respondenti byli rozděleni do kategorií dle pohlaví a věku. Bylo stanoveno, že bude náhodně vybráno 5 % z každé straty. Celkem tedy bylo vyplněno 343 dotazníků. Byly určeny podíly jednotlivých strat na základním souboru.

Nejčastěji odpovídali respondenti s maturitou, celkem 39 %, druhou nejpočetnější skupinou byli vyučení respondenti, celkem 36 %. Vysokoškolsky vzdělaných respondentů odpovídalo celkem 16 %, 5 % respondentů vystudovalo vyšší odbornou školu a 3 % respondent získalo základní vzdělání. 60% z dotazovaných jsou ekonomicky aktivní. 37 % dotazovaných je v zaměstnaneckém pracovním poměru a 23 % podniká, zbytek dotazovaných je ekonomicky neaktivní, z čehož největší skupina jsou lidé v důchodu, celkem 18 % z dotazovaných.

V obci je velmi málo pracovních míst a většina ekonomicky aktivních obyvatel musí za prací dojíždět. Z celkového počtu 205 respondentů, kteří jsou ekonomicky aktivní, dojíždí do zaměstnání 155 osob, z toho 116 respondentů dojíždí mezi 11 – 30 km. Nejčastějším dopravním prostředkem k dojíždění do zaměstnání je automobil. Četnost spojů veřejné hromadné dopravy byla hodnocena jako vyhovující.

Vzhledem k tomu, že obec zřídila bezplatnou kabelovou televizi, na které je živě vysíláno každé zasedání zastupitelstva, obyvatelé tedy nemusí docházet osobně na obecní úřad, pravidelně nebo občas sleduje nebo se osobně účastní zasedání celých 79 % dotazovaných. 59 % dotazovaných hodnotí práci zastupitelstva a obecního úřadu jako uspokojující.

Dotazníkové šetření se dále zabývalo spokojeností s kulturním a sportovním vyžitím. Převážná většina respondentů je s kulturním vyžitím spokojen. Žádný z dotazovaných se v obci necítí v ohrožení.

Z provedených analýz tedy vyplývá, že obec je sice vhodná k bydlení, neboť občané jsou spokojeni s občanskou vybaveností, ale vzhledem k nedostatku pracovních míst v obci se mnoho obyvatel stěhuje do větších měst, kde je pracovní nabídka uspokojivější.

7 Seznam použitých zdrojů

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-802-4729-084.

BUDÍKOVÁ, Marie, KRÁLOVÁ, Maria, MAROŠ Bohumil. *Průvodce základními statistickými metodami*. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3243-5.

ČMEJREK, Jaroslav a Radek KOPŘIVA. *Základy veřejné správy*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1626-3.

HINDLS, Richard. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.

HINDLS, Richard, Ilja NOVÁK a Jara KAŇOKOVÁ. *Metody statistické analýzy pro ekonomy*. Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-859-4344-1.

KOUDELKA, Zdeněk. *Obce a kraje: podle reformy veřejné správy v roce 2000*. Praha: Linde, 2000. ISBN 80-720-1250-9.

KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2., dopl. vyd. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-7201-274-6.

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Linde Praha, a.s. 1. vyd., 2007, 399 s. ISBN 97880-7201-665-5.

LAJTKEPOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. Vyd. 2., aktualiz. a rozš. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2009. ISBN 978-807-2046-188.

NEJDL, Pavel a Daniel ČERMÁK, ed. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007. ISBN 978-807-3301-309.

OECD. *Stárnutí a politika zaměstnanosti: Česká republika*. Přeložil Zdeněk LINHART. Praha: JAN, 2004. ISBN 80-865-5297-7.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-807-3573-584.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finance (Grada). ISBN 978-802-4756-080.

SVATOŠOVÁ, Libuše, KÁBA, Bohumil. *Statistické metody II*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-213-1736-9.

ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. Vyd. 2. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2016. ISBN 978-80-213-2024-6.

Periodika

MACHÁČEK, Josef. Investiční akce města Moravské Budějovice realizované v roce 2017. *Zpravodaj Moravskobudějovicko*. Moravské Budějovice, 2018, **2018**(2), 4.

Internetové zdroje

ARES - ekonomické subjekty [online]. [cit. 2019-03-25]. Dostupné z:

https://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz

Moravské Budějovice - Oficiální web města [online]. [cit. 2019-03-25]. Dostupné z:

<http://www.mbudejovice.cz/>

Důvod a způsob založení. *Moravské Budějovice oficiální web města* [online]. 2018 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <http://www.mbudejovice.cz/2-duvod-a-zpusob-zalozeni/d-359656/p1=41964>

Znak a prapor města. *Moravské Budějovice oficiální web města* [online]. 2007 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z:

http://www.mbudejovice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=9890&id=141748&n=znak-a-prapor-mesta&p1=41964

Český statistický úřad. *Databáze demografických ukazatelů za obce*. [online].2014 [cit. 2019-3-29]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickyh-udaju-za-obce-cr>>.

Kraj vysočina. *Kůrovcová situace v roce 2018*[online] 2018 [cit. 2019-3-29]

<https://www.kr-vysocina.cz/kurovcova-situace-v-roce-2018/ds-303970/archiv=0&p1=1096>

Zákony

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, (obecní zřízení)

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

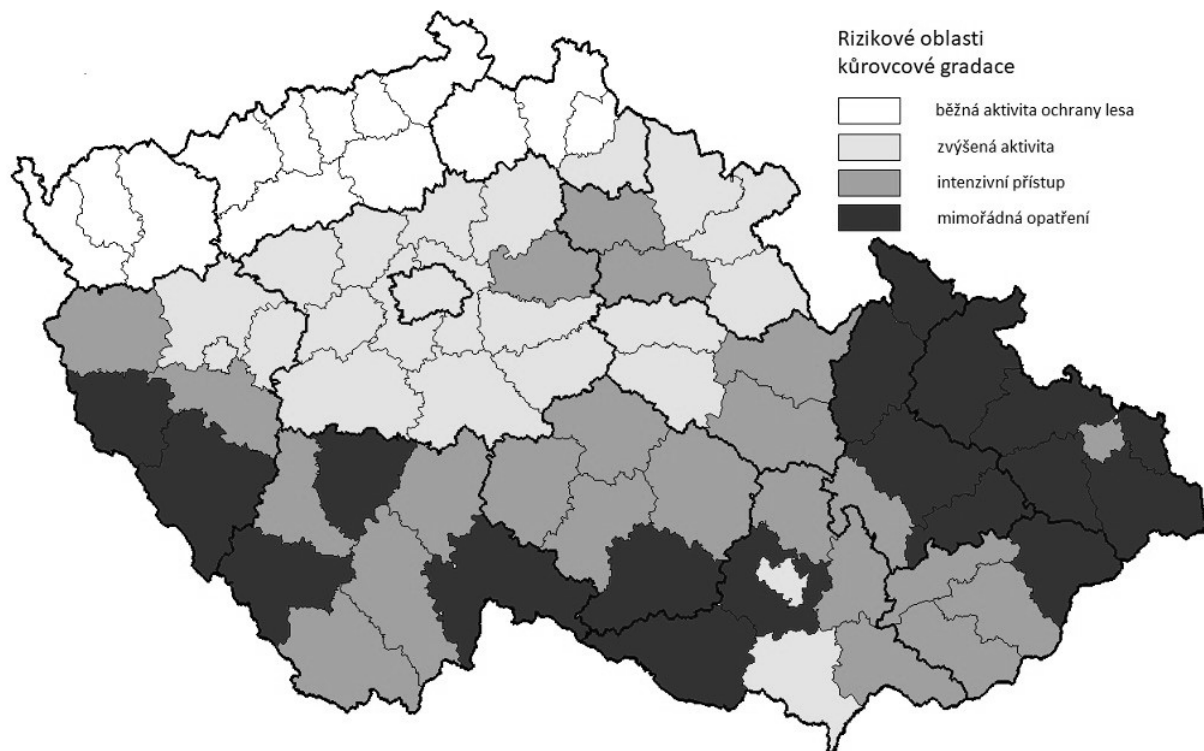
Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

Zákon č. 565/1990 Sb., o správě daní a poplatků

8 Seznam příloh

Příloha 1 Kůrovec

Zdroj: <https://www.kr-vysocina.cz/kurovcova-situace-v-roce-2018/ds-303970/archiv=0&p1=1096>

Příloha 2 Index stáří a index hospodářského zatížení

rok	Věková skupina						Index stáří			Index hospodářského zatížení		
	0-14		15-64		65+		Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
	Muži	Ženy	Muži	Ženy	Muži	Ženy						
2006	605	522	2 796	2 746	476	751	108,87	78,68	143,87	0,42	0,39	0,46
2007	586	517	2 805	2 742	496	759	113,78	84,64	146,81	0,43	0,39	0,47
2008	557	509	2 791	2 720	502	774	119,70	90,13	152,06	0,42	0,38	0,47
2009	560	486	2 779	2 699	504	788	123,52	90,00	162,14	0,43	0,38	0,47
2010	551	489	2 734	2 662	506	797	125,29	91,83	162,99	0,43	0,39	0,48
2011	534	456	2 665	2 583	542	822	137,78	101,50	180,26	0,45	0,40	0,49
2012	528	469	2 637	2 544	563	839	140,62	106,63	178,89	0,46	0,41	0,51
2013	512	468	2 612	2 488	587	857	147,35	114,65	183,12	0,48	0,42	0,53
2014	523	464	2 555	2 466	604	850	147,32	115,49	183,19	0,49	0,44	0,53
2015	537	470	2 527	2 448	624	852	146,57	116,20	181,28	0,50	0,46	0,54
2016	530	487	2 496	2 418	641	869	148,48	120,94	178,44	0,51	0,47	0,56
2017	538	493	2 437	2 379	658	892	150,34	122,30	180,93	0,54	0,49	0,58
Průměr	547	486	2 653	2 575	559	821	134,13	102,75	169,50	0,46	0,42	0,51

Příloha 3 Bazický index indexu stáří

Rok	Index stáří					
	Celkem	Muži	Ženy	Bazický index celkem	Bazický index muži	Bazický index ženy
2006	108,87	78,68	143,87	x	x	x
2007	113,78	84,64	146,81	1,0451	1,0758	1,0204
2008	119,70	90,13	152,06	1,0994	1,1455	1,0569
2009	123,52	90,00	162,14	1,1345	1,1439	1,1270
2010	125,29	91,83	162,99	1,1508	1,1672	1,1329
2011	137,78	101,50	180,26	1,2655	1,2900	1,2530
2012	140,62	106,63	178,89	1,2916	1,3553	1,2434
2013	147,35	114,65	183,12	1,3534	1,4572	1,2728
2014	147,32	115,49	183,19	1,3531	1,4679	1,2733
2015	146,57	116,20	181,28	1,3463	1,4769	1,2600
2016	148,48	120,94	178,44	1,3638	1,5372	1,2403
2017	150,34	122,30	180,93	1,3809	1,5545	1,2576
Průměr	134,13	102,75	169,50	x	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Příloha 4 Bazické indexy indexu hospodářského zatížení

Rok	Index hospodářského zatížení					
	Celkem (v %)	Muži (v %)	Ženy (v %)	Bazický index celkem	Bazický index muži	Bazický index ženy
2006	0,42	0,39	0,46	x	x	x
2007	0,43	0,39	0,47	1,0238	1,0000	1,0217
2008	0,42	0,38	0,47	1,0000	0,9744	1,0217
2009	0,43	0,38	0,47	1,0238	0,9744	1,0217
2010	0,43	0,39	0,48	1,0238	1,0000	1,0435
2011	0,45	0,4	0,49	1,0714	1,0256	1,0652
2012	0,46	0,41	0,51	1,0952	1,0513	1,1087
2013	0,48	0,42	0,53	1,1429	1,0769	1,1522
2014	0,49	0,44	0,53	1,1667	1,1282	1,1522
2015	0,5	0,46	0,54	1,1905	1,1795	1,1739
2016	0,51	0,47	0,56	1,2143	1,2051	1,2174
2017	0,54	0,49	0,58	1,2857	1,2564	1,2609
Průměr	0,46	0,42	0,51	x	x	x

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Příloha 5 Věková struktura obyvatel (relativní vyjádření)

Rok	relativní vyjádření v %		
	0 – 14 let	15 – 64 let	65 let a více
2006	14,27	70,19	15,54
2007	13,95	70,17	15,88
2008	13,57	70,18	16,25
2009	13,38	70,09	16,53
2010	13,44	69,72	16,84
2011	13,02	69,03	17,94
2012	13,15	68,35	18,50
2013	13,02	67,78	19,19
2014	13,23	67,29	19,49
2015	13,50	66,71	19,79
2016	13,67	66,04	20,29
2017	13,94	65,11	20,95
Průměr	13,51	68,39	18,10

Zdroj: Český statistický úřad, vlastní zpracování

Příloha 6 Relativní vyjádření migračního přírůstku

Rok	Stav k 31.12.	střední stav	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Relativní vyjádření migračního přírůstku
2006	7 896	7 937	146	176	-3,78
2007	7 905	7 880	145	140	0,63
2008	7 853	7 880	113	165	-6,60
2009	7 816	7 836	110	143	-4,21
2010	7 739	7 795	115	187	-9,24
2011	7 602	7 644	75	136	-7,98
2012	7 580	7 579	99	126	-3,56
2013	7 524	7 537	85	132	-6,24
2014	7 462	7 522	105	140	-4,65
2015	7 458	7 468	133	136	-0,40
2016	7 441	7 463	127	128	-0,13
2017	7 397	7 410	106	147	-5,53
Průměr	7 639	7 663	113	146	-4,31

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 7 Základní soubor

Muži		Ženy	
věková kategorie	Počet k 31. 12. 2017	věková kategorie	Počet k 31. 12. 2017
0 let	38	0 let	43
1 až 4 roky	Údaj není znám	1 až 4 roky	Údaj není znám
5 až 9 let	174	5 až 9 let	173
10 až 14 let	216	10 až 14 let	181
15 až 19 let	292	15 až 19 let	281
20 až 24 let	313	20 až 24 let	281
25 až 29 let	325	25 až 29 let	276
30 až 34 let	352	30 až 34 let	321
35 až 39 let	246	35 až 39 let	244
40 až 44 let	282	40 až 44 let	290
45 až 49 let	263	45 až 49 let	271
50 až 54 let	269	50 až 54 let	276
55 až 59 let	256	55 až 59 let	257
60 až 64 let	237	60 až 64 let	264
65 až 69 let	182	65 až 69 let	183
70 až 74 let	106	70 až 74 let	159
75 až 79 let	115	75 až 79 let	188
80 až 84 let	68	80 až 84 let	123
85 až 89 let	20	85 až 89 let	76
90 až 94 let	3	90 až 94 let	21
95 a více let	2	95 a více let	9

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 8 Straty

Pohlaví	Věková kategorie	Absolutní počet ve věkové kategorii k 31. 12. 2017	Procentuální vyjádření podílu v základním souboru	Počet respondentů
muž	15-24	605	9%	30
muž	25-34	677	10%	34
muž	35-49	791	12%	40
muž	50-64	762	11%	38
muž	65+	496	7%	25
žena	15-24	562	8%	28
žena	25-34	597	9%	30
žena	35-49	805	12%	40
žena	50-64	797	12%	40
žena	65+	759	11%	38
Celkem		6 851	100%	343

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha 9 Dotazník pro občany obce Moravské Budějovice

Dotazník pro občany obce Moravské Budějovice

Vážení obyvatelé obce Moravské Budějovice,

ráda bych Vás touto cestou požádala o vyplnění dotazníku, který bude použit v mé diplomové práci „Rozvoj obce Moravské Budějovice a její perspektivy.“

Z výsledků tohoto dotazníkového šetření bude vyhodnocena subjektivní spokojenost nebo nespokojenost obyvatel z hlediska občanské vybavenosti a kvality života v obci. Dotazník je určen pro osoby starší 15 let, je dobrovolný a zcela anonymní. Variantu odpovědi, která vystihuje Váš názor, zatrhněte.

Předem děkuji, za Váš čas a ochotu při vyplnění dotazníku.

Jaroslava Ondráková, studentka ČZU, Provozně ekonomické fakulty v Praze.

1) Máte trvalý pobyt v obci?

- Ano
- Ne (Prosím nepokračujte ve vyplňování dotazníku)

2) Jak jste se stal(a) obyvatelem obce?

- Jsem obyvatelem od narození
- Přistěhoval(a) jsem se

3) Jaké je Vaše pohlaví?

- Žena
- Muž

4) Do jaké věkové kategorie patříte?

- 15-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 61 a více

5) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Středoškolské s vyučením
- Středoškolské s maturitou

- Vyšší odborná škola
- Vysoká škola

6) Do jaké kategorie dle ekonomické aktivity patříte?

- Student
- Zaměstnanec
- Na mateřské dovolené
- Důchodce
- OSVČ, podnikatel
- Nezaměstnaný

7) V případě, že pracujete, pracujete přímo v obci?

- Ano (pokračujte otázkou 10)
- Ne

8) Jak daleko za prací dojíždíte?

- do 10 km
- 11-30 km
- nad 30 km

9) Jak se nejčastěji do zaměstnání dopravujete?

- Autem
- Autobusem
- Vlakem
- Na kole
- Jinak

10) Jste spokojen(a) s četností spojů veřejné hromadné dopravy do obcí?

- Velmi spokojen
- Spíše spokojen
- Ani spokojen/ani nespokojen
- Spíše nespokojen
- Velmi nespokojen

11) Jste spokojen(a) s množstvím pracovních příležitostí v obci?

- Velmi spokojen
- Spíše spokojen
- Ani spokojen/ani nespokojen
- Spíše nespokojen
- Velmi nespokojen

12) Jste spokojen(a) s možnostmi kulturního vyžití v obci?

- Velmi spokojen
- Spíše spokojen
- Ani spokojen/ani nespokojen
- Spíše nespokojen
- Velmi nespokojen

13) Jste spokojen(a) s možnostmi sportovního vyžití v obci?

- Velmi spokojen
- Spíše spokojen
- Ani spokojen/ani nespokojen
- Spíše nespokojen
- Velmi nespokojen

14) Jakou možnost volnočasových či sportovních aktivit byste v obci uvítal?

- Koncerty Divadelní představení
- Akce pro děti
- Sportovní aktivity
- Výlety pro seniory
- Jiné

15) Jste spokojen(a) s dostupností mateřských a základních škol?

- Velmi spokojen
- Spíše spokojen
- Ani spokojen/ani nespokojen
- Spíše nespokojen
- Velmi nespokojen

16) Jste spokojen(a) s činností zastupitelstva a obecního úřadu?

- Velmi spokojen
- Spíše spokojen
- Ani spokojen/ani nespokojen
- Spíše nespokojen
- Velmi nespokojen

17) Zajímáte se o hospodaření obce?

- Ano
- ne

18) Chodíte na zasedání zastupitelstva obce nebo se na ně díváte v přímém přenosu v TV?

- Ano, pravidelně
- Občas
- Ne

19) Domníváte se, že je v obci bezpečno?

- Velmi spokojen
- Spíše spokojen
- Spíše nespokojen
- Velmi nespokojen

20) Jak byste hodnotil(a) vztahy mezi obyvateli obce?

- Velmi spokojen
- Spíše spokojen
- Ani spokojen/ani nespokojen
- Spíše nespokojen
- Velmi nespokojen

21) Doporučil(a) byste obec k bydlení svým přátelům?

- Velmi spokojen
- Spíše spokojen
- Ani spokojen/ani nespokojen
- Spíše nespokojen
- Velmi nespokojen

Příloha 10 Struktura respondentů dle vzdělání

Stupeň vzdělání	muž	muž	muž	muž	muž	žena	žena	žena	žena	žena
	15-24	25-34	35-49	50-64	65+	15-24	25-34	35-49	50-64	65+
Základní škola	6	0	1	0	0	3	0	0	0	1
SŠ s výučním listem	8	11	18	12	17	9	3	8	17	22
SŠ s maturitou	11	13	15	14	6	7	14	22	18	15
Vyšší odborná škola	0	2	0	0	0	4	5	4	1	0
Vysoká škola	5	8	6	12	2	5	8	6	4	0

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 11 Struktura respondentů dle ekonomické aktivity

Ekonomická aktivita	muž	muž	muž	muž	muž	žena	žena	žena	žena	žena
	15-24	25-34	35-49	50-64	65+	15-24	25-34	35-49	50-64	65+
Student	17	6	0	0	0	19	3	0	0	0
Zaměstnanec	5	9	21	22	0	2	7	24	36	0
OSVČ/podnikatel	8	19	17	15	0	2	3	11	4	0
Rodičovská dovolená	0	0	0	0	0	5	16	1	0	0
Důchodce	0	0	0	0	25	0	0	0	0	38
Nezaměstnaný	0	0	2	1	0	0	1	4	0	0

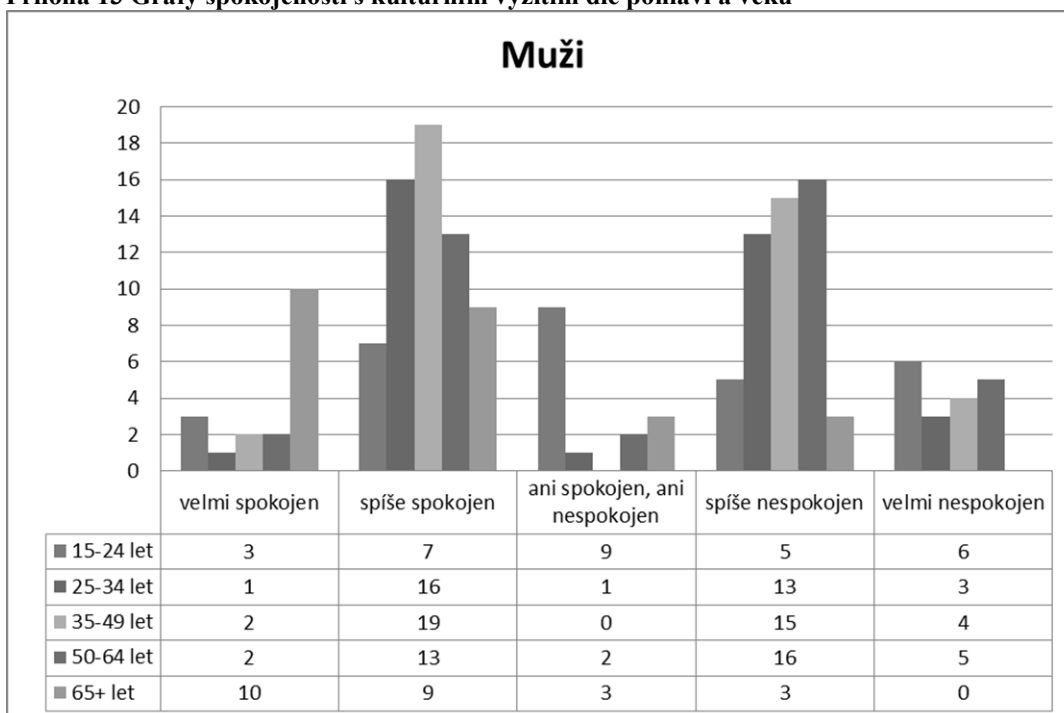
Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 12 Spokojenost s veřejnou hromadnou dopravou

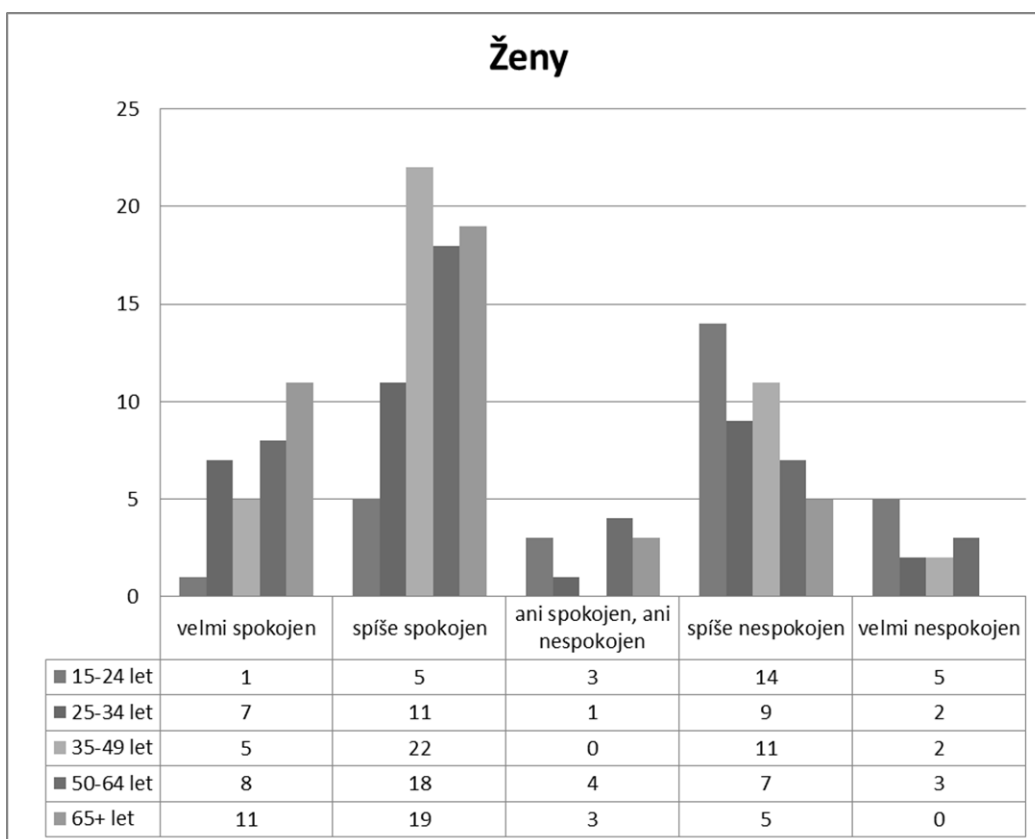
Jste spokojen s četností spojů veřejné hromadné dopravy do okolních obcí?	muž	muž	muž	muž	muž	žena	žena	žena	žena	žena
	15-24	25-34	35-49	50-64	65+	15-24	25-34	35-49	50-64	65+
velmi spokojen	7	8	16	11	5	2	7	9	10	28
spíše spokojen	15	16	9	15	18	22	13	22	16	7
ani spokojen, ani nespokojen	0	3	6	2	2	3	8	2	9	3
spíše nespokojen	8	5	8	8	0	1	2	5	4	0
velmi nespokojen	0	2	1	2	0	0	0	2	1	0

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 13 Grafy spokojenosti s kulturním vyžitím dle pohlaví a věku

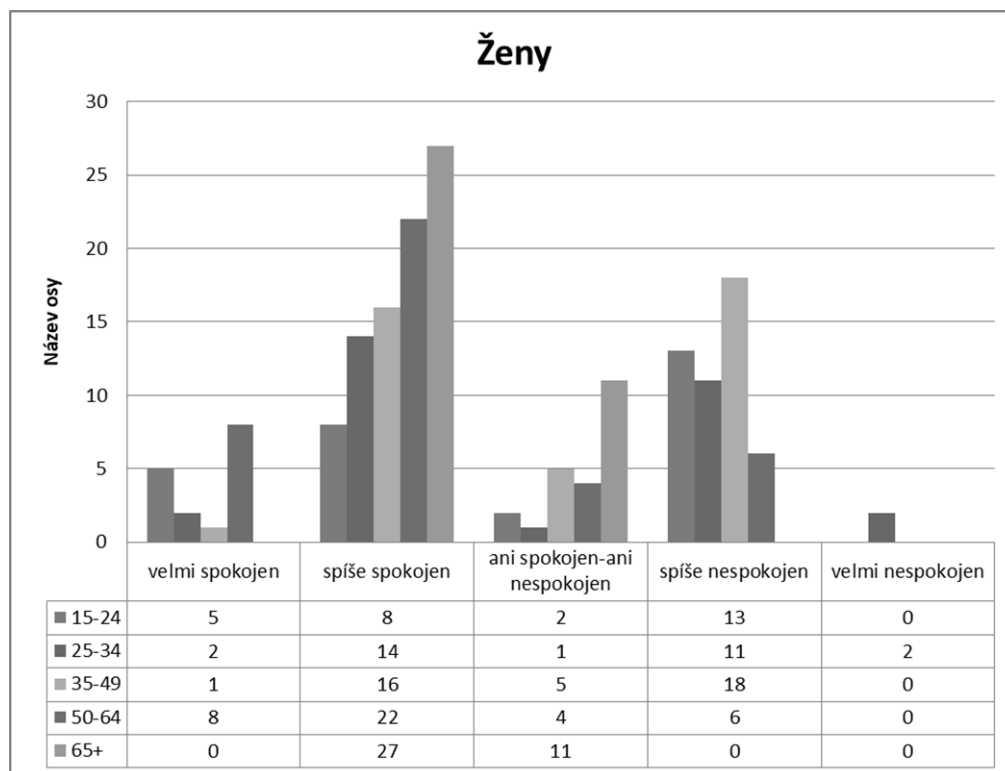
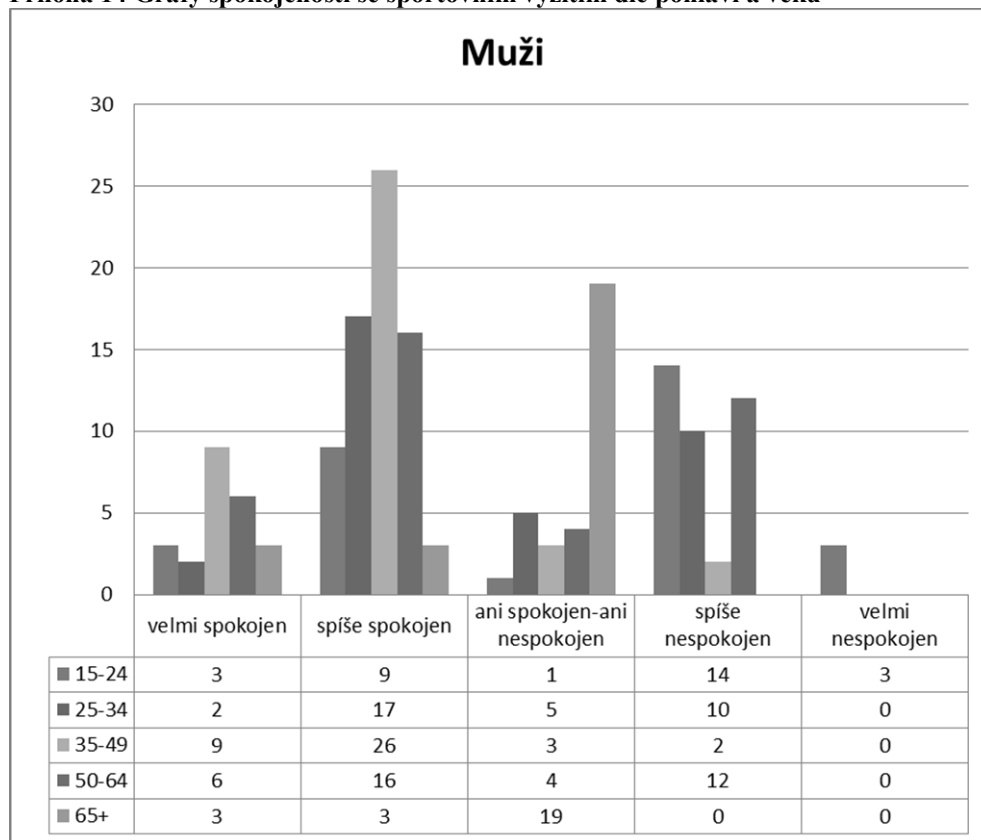

Zdroj: vlastní výzkum

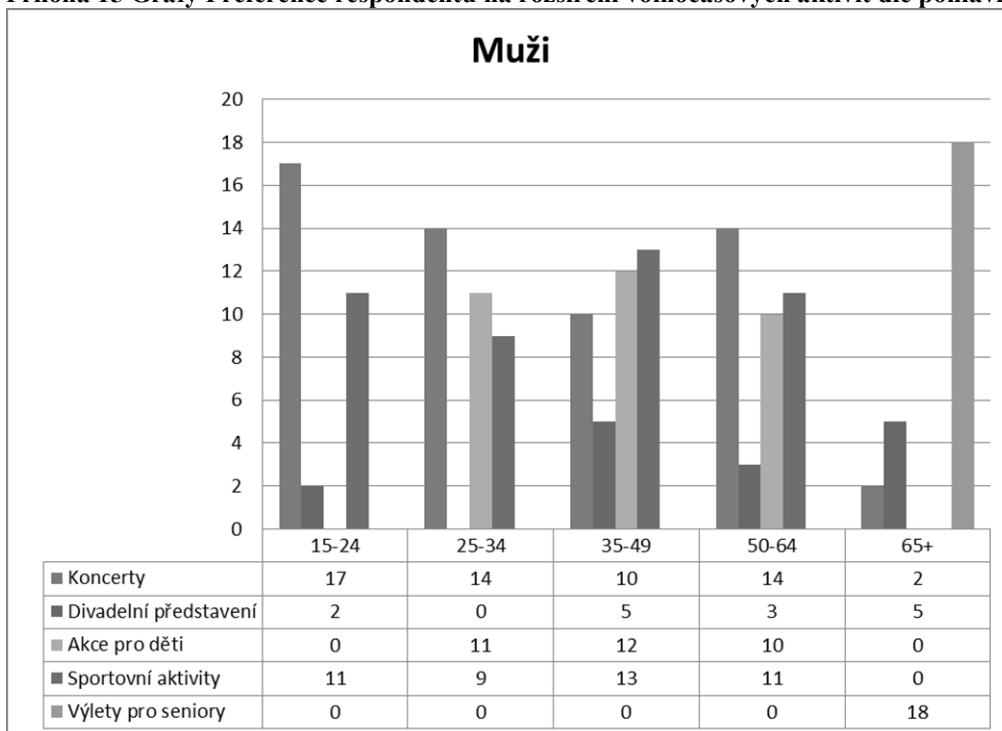
Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 14 Grafy spokojenosti se sportovním vyžitím dle pohlaví a věku

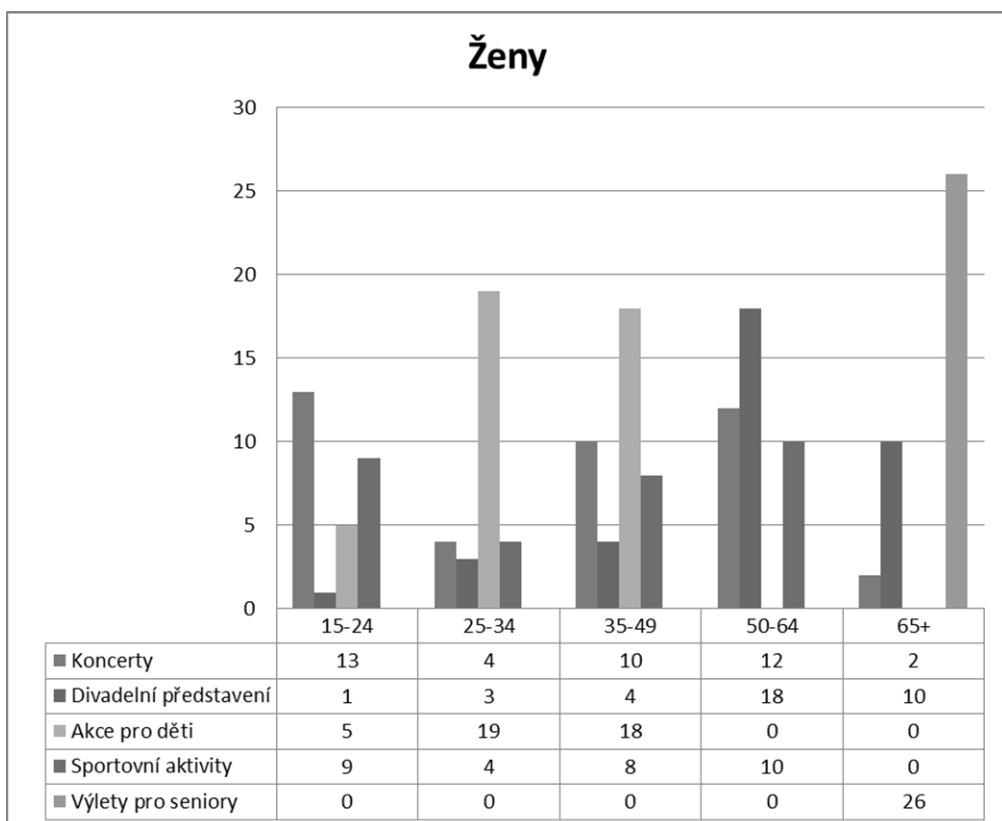

Příloha 15 Grafy Preference respondentů na rozšíření volnočasových aktivit dle pohlaví a věku

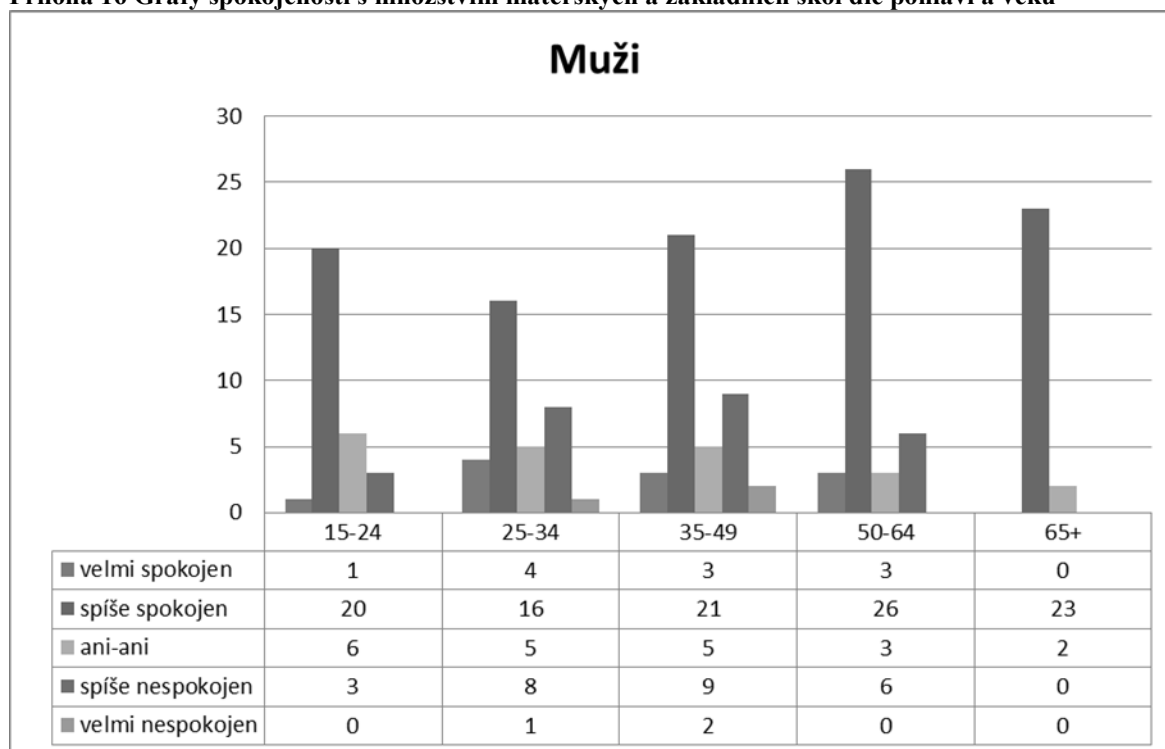

Zdroj: vlastní výzkum

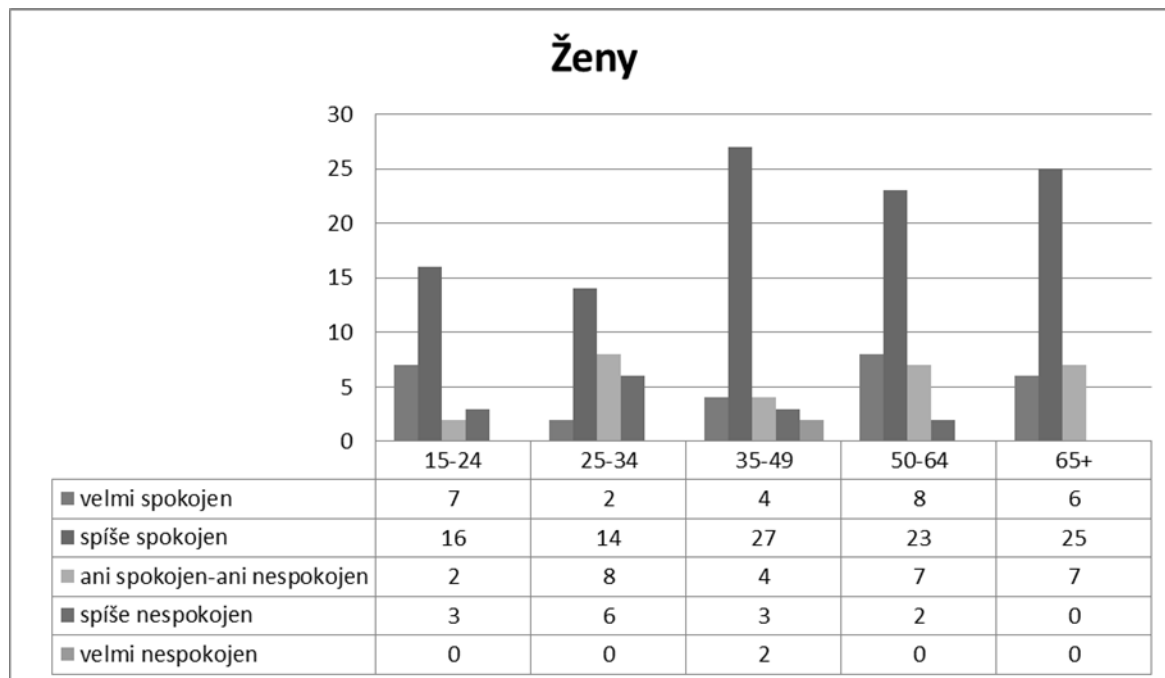

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 16 Grafy spokojenosti s množstvím mateřských a základních škol dle pohlaví a věku

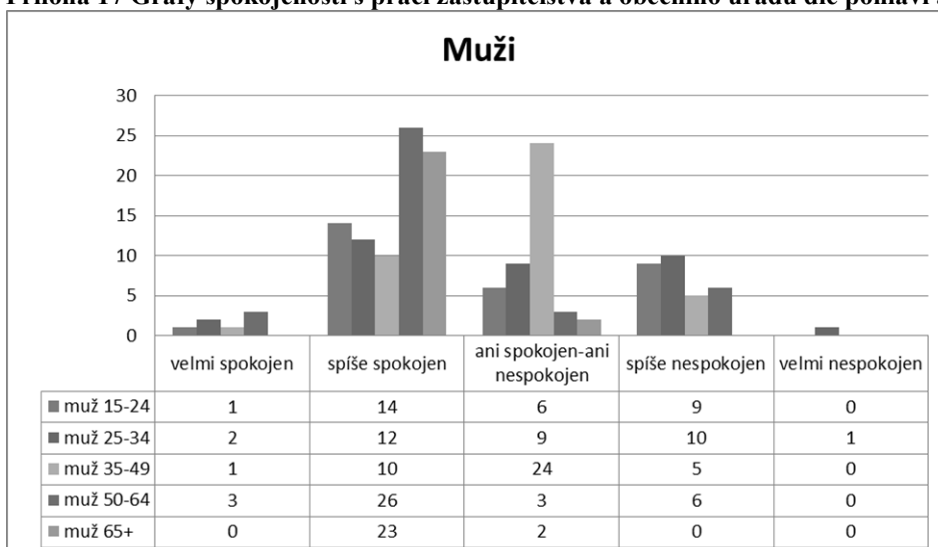

Zdroj: vlastní výzkum

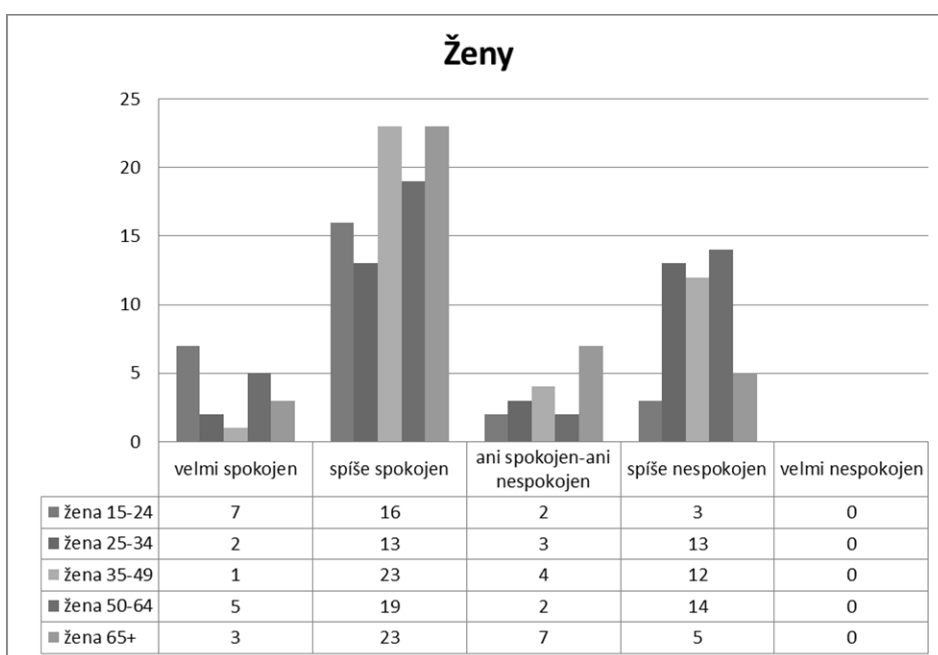

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 17 Grafy spokojenosti s prací zastupitelstva a obecního úřadu dle pohlaví a věku

Zdroj: vlastní výzkum

Zdroj: vlastní výzkum

Jste spokojení s prací zastupitelstva a obecního úřadu?	Respondenti celkem				
	15-24	25-34	35-49	50-64	65+
velmi spokojen	8	4	2	8	3
spíše spokojen	30	25	33	45	46
ani spokojen-ani nespokojen	8	12	28	5	9
spíše nespokojen	12	22	17	20	5
velmi nespokojen	0	1	0	0	0

Zdroj: vlastní výzkum